

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta.

Lailla tuettaisiin tuulivoimaan, biokaasuun ja puupolttoaineeseen perustuvaa sähkön tuotantoa. Sähkön tuottaja osallistuisi sähkömarkkinoille ja saisi sähkön markkinahinnan tuottamansa sähkön myynnistä. Laissa säädetyn syöttötariffijärjestelmän mukaisesti sähkön tuottajalle, jonka voimalaitos on hyväksytty järjestelmään, maksettaisiin määräajan tukea sähkön tuotantokustannusten ja kyseisen energialähteen markkinahinnan tai vaihtoehdoisen polttoaineen kustannusten välisen erotuksen kattamiseksi. Maksettavan tuen suuruus vaihtelisi sähkön markkinahinnan tai päästöoikeuden hinnan perusteella. Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttäisi, että sähkön tuotannolle on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. Lisäksi voimalaitoksen tulisi täyttää sijaintia, sähkötehoa ja käyttöönoton ajankohtaa koskevat sekä muut

vaatimukset. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä uusia voimalaitoksia, kunnes järjestelmälle asetettu uusiutuvien energialähteiden lisäystä koskeva tavoite on saavutettu. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koskisi metsähaketta polttoaineena käytettäviä voimalaitoksia.

Laissa säädettäisiin myös syöttötariffijärjestelmän ulkopuolelle jäävien uusiutuvien energialähteiden kiinteästä sähkön tuotantotuesta. Maksettavan tuen suuruus pysyisi vakiona.

Sähkön tuotantotuet rahoitettaisiin valtion talousarviosta. Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Lain voimaantulo edellyttää, että Euroopan unionin komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvät valtiontuet.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	7
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	7
Nykyiset tukijärjestelmät.....	7
Sähkömarkkinat.....	8
Ympäristölainsäädäntö.....	9
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	12
Uusiutuvan energian tukijärjestelmät EU:n jäsenmaissa.....	12
RES-direktiivi.....	15
EU:n valtioneuvoston päätökset.....	16
CHP-direktiivi.....	18
Sähkön sisämarkkinoita koskeva direktiivi.....	18
Sivutuoteasetus.....	19
2.3 Nykytilan arviointi.....	19
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	19
3.1 Tavoitteet.....	19
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	21
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	22
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	24
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	24
Syöttötariffijärjestelmän kustannukset.....	24
Kiinteän sähkön tuotantotuen kustannukset.....	27
Vaikutukset Energiamarkkinaviraston toimintamenoihin ja henkilöresursseihin...28	
Vuoden 2011 talousarvioesitys.....	28
Sähkön tuottajalle aiheutuvat kustannukset.....	29
Vaikutukset sähkön markkinahintaan ja päästöoikeuden hintaan.....	29
Investointi- ja työllisyysvaikutukset.....	29
Energiatuet.....	30
Muita taloudellisia vaikutuksia.....	30
4.2 Muut vaikutukset.....	30
Ympäristövaikutukset.....	30
EU-tavoitteiden toteutuminen.....	31
Sähkön toimitusvarmuus ja omavaraisuus.....	31
5 ASIAN VALMISTELU.....	32
5.1 Valmistelu työryhmässä.....	32
5.2 Lausunnot työryhmän mietinnöstä.....	32
5.3 Jatkovalmistelu.....	32
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	34
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	35
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	35
1 luku. Yleiset säännökset.....	35
2 luku. Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään.....	38
3 luku. Syöttötariffin maksaminen.....	49

4 luku.	Kiinteä sähkön tuotantotuki ja sen maksaminen	53
5 luku.	Todentajat.....	56
6 luku.	Valvonta.....	58
7 luku.	Tuen palauttaminen ja takaisinperintä	62
8 luku.	Erinäiset säännökset.....	64
9 luku.	Voimaantulo.....	66
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	68
3	VOIMAANTULO.....	68
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	68
LAKIEHDOTUS		72
	Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta.....	72

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin (EU) tavoitteena on ilmaston lämpenemisen pysäyttäminen pitkällä aikavälillä kahteen asteeseen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää globaalien energiajärjestelmän muuttamista liki päästöttömäksi, mikä aiheuttaa valtavia muutoksia energian tuotannossa ja kulutuksessa. EU:n vuoden 2020 välitavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosentilla vuoden 1990 tasosta, lisätä uusiutuvien energialähteiden osuutta 20 prosenttiin ja parantaa energiatehokkuutta 20 prosentilla. Tavoitteet uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämisestä ja kasvihuonekaasujen vähentämisestä ovat EU:n jäsenvaltioita oikeudellisesti sitovia.

Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä tulee tukea eri tavoin ja tavoitteena on lisätä hyvin merkittävästi uusiutuvien energialähteiden käyttöä, mikä edellyttää sekä merkittäviä tukitoimia bioenergian tuotantoketjun eri kohtiin että uusiutuvan energian markkinoille pääsyn varmistavia toimia. Mari Kiviniemen hallitus jatkaa Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman toteuttamista. Mari Kiviniemen hallituksen ohjelman mukaan toteutetaan uusiutuvan energian velvoitepaketin edellyttämät lainsäädäntöhankkeet ja tehdään sitovat päätökset koko paketin tarvitsemasta rahoituksesta.

Suomessa käytettävistä uusiutuvista energialähteistä tärkeimpiä ovat bioenergia, varsinkin puu ja puupohjaiset polttoaineet, vesivoima, tuulivoima ja maalämpö. Uusiutuvien energialähteiden merkitys energiantuotannon päästöjen vähentämisessä ja energiahuollon järjestämisessä on merkittävä. Uusiutuvat energialähteet ovat kuitenkin vielä monesti kilpailukyvyltään heikompia verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin. Usein tarvitaan erilaisia tukia ja kannusteita uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseksi ja investointien kannattavuuden varmistamiseksi.

Valtioneuvosto hyväksyi 6 päivänä marraskuuta 2008 kansallisen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian (VNS 6/2008

vp), jäljempänä *ilmasto- ja energiastrategia*. Strategia pohjautuu EU:n ilmasto- ja energiapoliittisiin linjauksiin ja velvoitteisiin.

Ilmasto- ja energiastrategian mukaan Suomessa otetaan käyttöön kustannustehokas ja markkinaehtoinen syöttötariffijärjestelmä uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi. Tariffit suunnitellaan ja mitoitetaan niin, että ne johtavat uusiutuvan sähkön tuotannon riittävän nopeaan lisäykseen. Järjestelmän suunnittelu tehdään huolella, koska syöttötariffeista on muista maista sekä hyviä että huonoja kokemuksia.

Ilmasto- ja energiastrategiassa asetetaan tuulivoimalle tavoitteeksi nostaa asennettu kokonaisteho noin 2 000 megawattiin vuoteen 2020 mennessä, jolloin vuotuinen sähkön tuotanto tuulivoimalla olisi noin 6 terawattituntia. Tarkempien selvitysten perusteella on kuitenkin ilmennyt, että strategiassa oletettu huipunkäyttöaika (3 000 tuntia vuodessa) on epärealistinen. Strategian 6 terawattitunnin vuotuinen sähkön tuotannon tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi 2 500 megawatin asennettua kokonaistehoa, kun huipunkäyttöajaksi oletetaan 2 400 tuntia vuodessa. Nykyisin tuulivoiman asennettu kokonaisteho Suomessa on noin 140 megawattia. Pohjoismaissa kapasiteettia on yhteensä noin 4 800 megawattia, josta suurin osa on Tanskassa (noin 3 200 megawattia) ja seuraavaksi eniten Ruotsissa (noin 1 000 megawattia).

Tuulivoiman tuotantopaikat ovat keskenään eriarvoisia. Parhailta paikoilla tuotanto on kannattavampaa kuin huonommilla paikoilla, ja kannattavampia paikkoja on rajallinen määrä. Mitä voimakkaammin tuulivoima keskittyy pienelle alueelle, sitä suurempia ovat tuulivoiman aiheuttamat sähkön tuotannon heilahtelut. Nämä heilahtelut täytyy katkaista säättämällä muuta tuotantoa tai kulutusta. Tästä aiheutuvien kustannusten pienentämiseksi voi olla kustannustehokasta hajauttaa tuulivoimatuotantoa laajemmalle alueelle. Hajauttaminen pienentää myös ennustevirheitä, mikä puolestaan pienentää säätösähkön tarvetta ja kustannuksia. Toisaalta tuulivoi-

man hajauttaminen voi lisätä kokonaiskustannuksia, jos hyvätuuliset paikat sijaitsevat lähellä toisiaan.

Tuuliolosuhteet Suomen rannikolla ovat hyvät, mutta sisämaassa heikommat maan metsäisyyden takia. Rannikkoalueille tyypillisellä huipunkäyttöajalla (2 400 tuntia vuodessa) 2 000 megawattia tuottaisi noin 4,8 terawattituntia vuodessa. Tuulivoimalle asetetun kokonaistavoitteen saavuttamiseksi tarvittaisiin lisäksi esimerkiksi 400 megawattia merituulienergiaa, jonka huipunkäyttöaika olisi 3000 tuntia vuodessa. Suomen aluevesillä on hyvät olosuhteet merituulienergialle, mutta rakentamisen ylimääräisenä haasteena ovat jääkuormat. Tavoitteen saavuttaminen saattaa edellyttää myös tuulienergialoiden rakentamista tuntureille ja muualle sisämaahan. Tuntureille rakentamista rajoittavat maankäytöllisten syiden lisäksi pohjoisen heikko sähköverkko ja useissa tapauksissa myös muun infrastruktuurin puuttuminen.

Tuulienergia on pääomaintensiivinen sähköntuotantomuoto, ja kustannukset muodostuvat pääosin investointikustannuksista. Investointeihin liittyy myös teknologiariskejä. Tuulienergiala on sähkömarkkinoilla hinnantottaja, koska sen lyhyen aikavälin muuttuva kustannus on pieni.

Ilmasto- ja energiastrategiassa asetetaan tavoitteeksi edistää energiakasvien tuotantoa sekä maatalouden sivuvirtojen ja lannasta saatavan bioenergian käyttöä muun muassa biokaasun muodossa siten, että niihin perustuva uusiutuvan energian määrä saavuttaa noin 4–5 terawattitunnin tason vuoteen 2020 mennessä.

Biokaasu muodostuu erilaisten mikrobien hajottaessa orgaanista ainesta hapettomissa olosuhteissa. Hajotuksen tuloksena raaka-aineesta syntyy biokaasua ja mädätettyä biomassaa. Biokaasun koostumus vaihtelee, mutta se sisältää tavallisesti 40–70 % metaania, 30–60 % hiilidioksidia ja pieninä pitoisuuksina muita yhdisteitä. Biokaasun tuotantopaikkoja ovat kaatopaikat (raaka-aineena orgaaninen jäte), jätevedenpuhdistamot (raaka-aineena jätevesiliete), yhteismädätyslaitokset tai yhteismädättämöt ja suuret käsittelylaitokset (raaka-aineena esimerkiksi yhdyskuntien biojäte, lietteet, teollisuuden orgaaninen jäte, eläinten lanta ja peltobio-

massa) ja maatilojen bioreaktorit (raaka-aineena eläinten lanta ja peltobiomassa). Jätevedenpuhdistamoilla, yhteismädättämöillä ja maatiloilla biokaasun tuotantoon tarvitaan mädättämistä varten bioreaktori.

Suomessa tuotettiin biokaasua yhteensä noin 142,1 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2008, josta bioreaktorilla tuotetun biokaasun osuus oli 29,9 miljoonaa kuutiometriä. Tuotetun sähkön määrä oli yhteensä 56,6 gigawattituntia ja tuotetun lämmön määrä 403,6 gigawattituntia. Vuonna 2008 Espoon Ämmäsuon kaatopaikan osuus koko Suomen biokaasun tuotannosta oli noin 48 prosenttia.

Biokaasuvoimaloissa tuotetun sähkön määrä on yleensä varsin pieni, ja verkkoon liittymisen kustannukset saattavat olla korkeat suhteessa tuotettuun sähköön. Biokaasuvoimaloiden ja niihin biokaasua tuottavien biokaasulaitosten investointikustannukset suhteessa tuotettuun sähköenergiaan ovat korkeat. Biokaasuvoimalaan biokaasua tuottavan biokaasulaitoksen bioreaktori muodostaa merkittävän osan investoinnista. Kohteissa, joissa nämä investoinnit on jo tehty, on sähkön tuotannon aloittamiseen tarvittava investointi suhteellisen pieni. Sähkön tuotantokustannuksiin vaikuttavat investointien lisäksi biokaasun raaka-aineisiin liittyvät kustannukset.

Biokaasun tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden energiasisältö on verrattain pieni. Sen vuoksi raaka-aineita ei ole kannattavaa kuljettaa pitkiä matkoja ja biokaasun tuotannon tulee tapahtua melko lähellä raaka-aineen alkulähdettä. Biokaasulaitokset voivat saada tuloja paitsi myydystä energiasta (sähkö, lämpö, liikennepolttoaine) myös raaka-aineen vastaanottomaksuista sekä mädätyksessä syntyvän reaktorituotteen myynnistä. Vastaanottomaksuja (porttimaksuja) maksetaan biokaasulaitokselle, kun laitos ottaa vastaan jätettä ja huolehtii sen käsittelystä ja loppusijoituksesta. Vastaanottomaksut vaihtelevat jätetyypeittäin. Laitosmaista käsitellyä vaativien biojätteiden vastaanottomaksut ovat tyypillisesti yli 50 euroa tonnilta, ja lannan vastaanottomaksu on noin 5–10 euroa tonnilta. Nykyisin biokaasulaitosten kannattavuus riippuu paljolti niiden saamista vastaanottomaksuista. Joissain tapauksissa bio-

kaasua tuotetaan lähinnä raaka-aineiden jatkokäsittelyn helpottamiseksi tai ympäristöhaittojen minimoimiseksi.

Biokaasulla voidaan tuottaa sähköä ja sen lisäksi myös lämpöä. Pelkän sähkön tuotannon hyötysuhde on yleensä 30—40 prosenttia. Sähkön ja lämmön yhteistuotannossa hyötysuhde on 50—90 prosenttia, ja hyötysuhteeseen vaikuttavat muun muassa lämmön hyötykäytön mahdollisuudet. Biokaasusta voidaan myös jalostaa liikennepolttoainetta tai syöttää tuotettua kaasua maakaasuverkkoon. Nämä edellyttävät kuitenkin tuotetun biokaasun puhdistamista, mikä vaatii suhteellisen kalliita laiteinvestointeja. Jos tuotettu biokaasu saadaan kohtuullisin kustannuksin johdettua myös maakaasua käyttävään kooltaan suurempaan biokaasuvoimalaan esimerkiksi maakaasuverkon kautta, saadaan biokaasusta tuotettua sähköä paremmalla hyötysuhteella ja mahdollisuudet lämmön hyötykäyttöön voivat parantua.

Metsän hoidossa ja puun korjuussa syntyy runsaasti harvennus- ja muuta puuainesta, joka ei kelpaa puunjalostuksen raaka-aineeksi. Oksa- ja latvusmassasta, pienpuusta, kannoista ja juurakoista voidaan valmistaa energian tuotannon polttoaineeksi haketta (*metsähake*). Metsähakkeen kilpailukykyyn verrattuna muihin polttoaineisiin vaikuttaa muun muassa öljyn ja muiden polttoaineiden hintojen nousu sekä päästöoikeuden hinta. Metsähakkeen käyttö on lähes nelinkertaistunut vuosina 2000—2008. Ensisijaiset käyttökohteet ovat teollisuuden voimalaitos- ja lämpöläitoskattilat, kaukolämpövoimalat ja erilliset lämpökeskukset. Tulevaisuudessa metsähake on merkittävä biodieselin raaka-aine. Ilmastosta ja energiastrategiassa asetettiin tavoitteeksi lisätä metsähakkeen käyttöä energian tuotannossa ja raaka-aineena teollisuudessa runsaaseen 12 miljoonaan kiintokuutiometriin vuoteen 2020 mennessä.

Metsäteollisuudella on voimakas vaikutus metsähakkeen ja muun puupolttoaineen hyödyntämismahdollisuuksiin energian tuotannossa Suomessa. Metsäteollisuuden ainespuun kysyntä määrittää vuosittaiset hakkuumäärät ja siten metsähakkeen tarjonnan kantojen sekä metsätähdehakeen osalta energiantuotannon polttoaineeksi. Myös Suomen energiankulutus on vahvasti sidoksissa ener-

giaintensiiviseen metsäteollisuuden tuotantoasteeseen. Sektorin tuottaessa suurimman osan tarvitsemastaan energiasta puupolttoaineilla, seuraa tuotannon supistuksista myös puupolttoaineita hyödyntävän energian tuotannon laskua. Metsäteollisuuden rakenneuutos on johtanut puupolttoaineita hyödyntävän energiantuotannon supistumiseen alalla. Myös metsähakkeen ja sivutuotteiden tarjonta on laskenut pienentyneiden hakkuumäärien myötä. Vastaavasti uusiutuviin energialähteisiin perustuvan osuuden energian tuotannon loppukulutuksessa on arvioitu alentuneen.

Metsäteollisuuden tuotannon kehitys vuoden 2020 vaikuttaa oleellisesti sektorin puupolttoaineiden käyttöön, markkinoille ohjautuvaan sivutuotevirtaan ja energian loppukulutukseen. Uusiutuvan energian tuotantoa koskevan tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että metsähakkeen käyttöä nostetaan muuttuneessa toimintaympäristössä ilmasto- ja energiastrategiassa asetettua tavoitetta korkeammalle.

Ilmasto- ja energiapolitiikan ministeriryhmä saavutti 20 päivänä huhtikuuta 2010 yksimielisyyden uusiutuvan energian edistämiseksi ja määrästä Suomelle EU:ssa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2020 (jäljempänä *uusiutuvan energian velvoitepaketti*). Energian loppukulutuksen arvioidaan olevan 327 terawattituntia vuonna 2020, ja politiikkatoimien kohteena olevien uusiutuvien energialähteiden käyttöä energian tuotannossa on tarpeen lisätä 77 terawattituntiin. Suurin osa tästä lisäyksestä saataisiin metsähakkeen käytöllä, jota koskeva tavoite vuodelle 2020 on 25 terawattituntia (vastaa noin 13,5 miljoonaa kiintokuutiometriä), kun se vuonna 2005 oli 6,1 terawattituntia. Uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttaminen vaatii siten metsähakkeen käytön voimakasta lisäämistä ja lisäksi puupolttoaineiden teknisen käyttöpotentiaalın kasvattamista.

Uusiutuvan energian velvoitepaketissa metsäenergian käytön ohjaukskeinoiksi linjattiin nuoren kasvatusmetsän hoitotyöhön kohdistettava pienpuun energiatuki, metsähakkeen käytön edistämiseen kohdistettava sähkön tuotantotuki sekä pienehköille sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksille kohdistettava sähkön tuotantotuki.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Nykyiset tukijärjestelmät

Energiaverot

Energiaverot ovat valmisteveroja, ja niitä kannetaan liikenne- ja lämmityspolttoaineista sekä sähköstä. Fiskaalisen eli valtiontaloudellisen merkityksensä lisäksi energiaverotus on keskeinen energia- ja ympäristöpolitiikan väline. Sillä pyritään hillitsemään energiankulutuksen kasvua ja ohjaamaan energian tuotantoa ja käyttöä sellaisiin vaihtoehtoihin, jotka aiheuttavat vähemmän päästöjä. Nykyinen energiaverojärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 1997.

Energiaverojärjestelmään sisältyy erilaisia tukia. Näistä energiapoliittisesti tärkeimpiä ovat verotuet, joita maksetaan uusiutuviin energialähteisiin perustuvalla sähkön tuotannolle. Sähkön tuotantotuesta säädetään sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1260/1996), jäljempänä *sähköverolaki*. Lain 8 §:n mukaan tuulivoimalla, pienvesivoimalla, kierrätyspolttoaineella, biokaasulla ja metsähakkeella tuotetusta sähköstä on hakemuksesta mahdollista saada tukea. Tuki tuulivoimalla ja metsähakkeella tuotetusta sähköstä on 6,9 euroa megawattitunnilta, vesivoimalla ja biokaasulla tuotetusta sähköstä 4,2 euroa megawattitunnilta sekä kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä 2,5 euroa megawattitunnilta. Tukea ei ole mahdollista saada mainitussa laissa tarkoitettua omakäytössä kulutetusta sähköstä. Tuki ei myöskään koske alle 2 megawatin generaattorissa tuotettua sähköä, jota ei ole toimitettu sähköverkkoon, vaan tällainen sähkö on verotonta.

Verotuet on ilmoitettu Euroopan unionin komissiolle, joka on päätöksellään N 893/2007 katsonut tukiohjelman soveltuvan yhteismarkkinoille.

Energiatuet

Energiatuki on harkinnanvarainen valtionavustus, jolla edistetään uusiutuvien energia-

lähteiden käyttöä ja uuden tehokkaan energiateknologian käyttöönottoa sekä vähennetään energian tuotannon ja käytön ympäristöhaittoja.

Valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään energiatuen myöntämisessä noudatettavista perusteista ja menettelyistä. Tuen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä säädetään tarkemmin energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1313/2007). Tukea voidaan hankekohtaisen harkinnan perusteella myöntää yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille sellaisiin ilmasto- ja ympäristömyönteisiin investointi- ja selvityshankkeisiin, jotka edistävät tuulivoiman tai muiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä, energiansäästöä, energiantuotannon tai käytön tehostamista taikka vähentävät energian tuotannon tai käytön ympäristöhaittoja. Energiatukea voidaan myöntää myös sellaisiin investointi- ja selvityshankkeisiin, jotka edistävät energiahuollon varmuutta ja monipuolisuutta. Energiatukea ei ole mahdollista myöntää maatalouden investointeihin. Energiatukia myönnettäessä etusija on annettu uuden teknologian kaupallistamista edistävälle hankkeille. Vuonna 2009 energiatukia varten on ollut käytettävissä yhteensä 94,9 miljoonaa euroa.

Energiatukiohjelma on ilmoitettu Euroopan unionin komissiolle, joka on päätöksellään N 359/2007 katsonut tukiohjelman soveltuvan yhteismarkkinoille.

Maatalouden tuet

Maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007) säädetään maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettävistä tuista. Tukea voi saada maatalousyrittäjä ja maatalousyrittäjien yhteenliittymä. Tehokkuuden ja laadun kehittämiseen maatalouden tuotanto-toiminnassa voidaan maatalouden investointeihin myöntää tukea. Maatalouden investointitukirahoituksen piirissä olevia energiakohteita oli vuonna 2009 uusiutuvia energialähteitä käyttävät maatilojen lämpökeskukset sekä maataloilla toimivat biokaasulaitokset. Lämpökeskuksissa toteutuva tuki vaihtelee rahoitettavan kohteen luonteesta riippuen. Myös tur-

vetta käyttäviä laitoksia voidaan rahoittaa, jos kohteessa voi turpeen lisäksi käyttää myös puuta tai muuta uusiutuvaa polttoainetta. Rahoitettavissa biokaasulaitoksissa tulee vähintään puolet käytettävästä raaka-aineesta olla peräisin maatilalta ja yli puolet tuotetusta energiasta tulee käyttää maatilalla.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman eri toimintalinjoilta voidaan valtion talousarvioon otetulla määrärahalta rahoittaa bioenergia-alan investointeja maaseudun mikroyrityksissä. Tukea voidaan myöntää muun muassa bioenergiatuotteiden jalostukseen, biopohjaisen energian tuotantoon tai muuhun bioenergia-alan yritystoimintaan liittyviin rakennusinvestointeihin.

Valtionavustuslain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus bioenergiatuotannon avustamisesta (607/2008). Kyse on harkinnanvaraisesta avustuksesta. Vuosina 2008—2011 on vuosittain käytössä avustuksia varten 5 miljoonaa euroa. Tukea voidaan myöntää bioenergiaa tuottavien laitosten perustamista edistäviin soveltaviin tutkimus-, selvitys-, koulutus- ja tiedotushankkeisiin sekä uutta tutkimustietoa ja teknologiaa soveltaaviin pilottihankkeisiin. Bioenergiatuotannon avustusten tavoitteena on edistää biomassan käyttöä energian tuotannossa. Erityisesti tavoitteena on edistää biokaasulaitosten rakentamista alueille, joilla on paljon kotieläimiä ja niistä aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Käynnissä olevien hankkeiden tuloksena arvioidaan lähivuosina syntyvän 6—10 suurehkoa biokaasulaitosta tällaisille alueille.

Maatalouden ympäristötuki ja siihen liittyvät erityistuet ovat keskeisessä asemassa maatalouden vesiensuojelun edistämisessä. Tukikaudella 2007—2013 on mahdollista saada tukea lietalannan sijoittamiseksi peltoon. Tuen tarkoituksena on vähentää maataloudesta vesistöihin aiheutuvia valumia. Tätä tukea ei makseta biokaasulaitoksessa käsitelylle lannalle.

Päästökauppa

Keskeinen päästöttömän sähkön tuotannon tukimuoto on vuoden 2005 alussa alkanut EU:n päästökauppa. Päästökauppa on heikentänyt fossiilisten polttoaineiden kilpailukykyä ja parantanut uusiutuvien energialäh-

teiden kilpailukykyä. Vuonna 2013 alkavalla kolmannella päästökauppaudella tämä ohjausvaikutus voimistuu, koska päästöoikeuksien niukkuus kasvaa kohti vuotta 2020.

Muut tukijärjestelmät

Sähköyhtiöt tarjoavat sähkön käyttäjille mahdollisuuden vapaaehtoisesti tukea uusiutuvaan energiaan perustuvaa sähkön tuotantoa. Sähkön käyttäjä voi tehdä sähköyhtiönsä kanssa sopimuksen vihreästä sähköstä (esimerkiksi Norppasähkö, Ekoenergia-merkitty sähkö, Tuulisähkö, Ympäristöpenni). Koska yli puolet pohjoismaisesta sähköstä tuotetaan vesivoimalla ja vihreän sähkön tarjonta ylittää kysynnän, ei vapaaehtoisilla vihreää sähköä koskevilla sopimuksilla ole ollut lisäävää vaikutusta tuulivoiman tai muiden uusiutuvien energialähteiden tuotantokapasiteettiin.

Toistaiseksi ainoa syöttötariffia koskeva lainsäädäntö on polttoturpeesta lauhdutusvoimalaitoksissa tuotetun sähkön syöttötariffista annettu laki (322/2007). Sähkön toiminturvarmuuden turvaamiseksi voimalaitosten ajojärjestyksessä annetaan etusija kotimaista polttoturvetta polttoaineena käyttäville lauhdutusvoimalaitoksille kivihiihtä, maakaasua ja polttoöljyä polttoaineena käyttäviin lauhdutusvoimalaitoksiin verrattuna. Ajojärjestyksen etusijan mahdollistamiseksi maksetaan kotimaisesta polttoturpeesta lauhdutusvoimalaitoksessa tuotetusta sähköstä syöttötariffia. Syöttötariffi koskee verkonhaltijan verkkoon syötettyä sähköä, joka on tuotettu kotimaista polttoturvetta polttoaineena käyttäen joko sellaisessa lauhdutusvoimalaitoksessa, jonka pääasiallinen polttoaine on polttoturve ja jonka generaattorin teho on vähintään 120 megavolttiampeeria, taikka lauhdustutuotantona sellaisen voimalaitoksen väliottolauhduksilaitoksessa, jonka pääasiallinen polttoaine on polttoturve ja generaattorin teho on vähintään 120 megavolttiampeeria. Laki on voimassa vuoden 2010 loppuun.

Sähkömarkkinat

Sähkön tuotantoon sovelletaan sähkömarkkinalakia (386/1995). Sähkön tuottajan on

muun muassa täytettävä lain 16 b—16 d §:ssä säädetyt tasevastuuta ja taseselvitystä koskevat velvoitteet. Sähkön tuottaja on lain 16 b §:n nojalla vastuussa siitä, että sähkön tuotanto ja sähkönhankintasopimukset kattavat sähkönkäytön ja sähköntoimitukset kunkin tunnin aikana (tasevastuu). Tasevastuulla tarkoitetaan sähkön tuottajan ja sähkön myyjän vastuuta varmistaa, että myyty sähkö on tuotettu tai hankittu kokonaisuudessaan sähköjärjestelmään.

Suomessa ja Pohjoismaissa käytetyssä tasevastuujärjestelmässä sähkön tuottajalla ja myyjällä on riski ennustevirheen eli asiakkaiden ennustetun ja tosiasiallisen kulutuksen suhteen. Pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla jokainen sähkön myyjä vastaa jatkuvasti jokaisen tunnin osalta ja kunkin tunnin kuluessa, että sen asiakkaiden kyseisen tunnin aikana kuluttama sähkö on tuotettu saman tunnin aikana sähköverkkoon. Jos sähkön myyjän asiakkaiden kulutuksen määrä poikkeaa kunkin tunnin ajalle ennustetusta kulutuksesta, sähkön myyjän on hankittava kunkin tunnin ajalta puuttuva sähkömäärä järjestelmään. Puuttuvan määrän voi tuottaa itse säätö- tai varavoimalla taikka hankkia markkinoilta niin sanottuna tasesähkönä. Vastaavasti asiakkaiden ennustetun kulutuksen ylittävä sähkön tuotanto on mahdollista myydä markkinoille tasesähköksi. Käytetyn tasesähkön määrä selviää vasta kunkin käyttötunnin jälkeen. Tasesähkölle on omat markkinansa. Tasesähkön hinta on tasesähkön luonteen vuoksi korkeampi kuin sähkön varsinainen markkinahinta. Järjestelmävastaava kantarvonkaltija huolehtii valtakunnallisella tasolla tuotannon ja kulutuksen välisen tasapainon ylläpitämisestä tuntitasolla.

Tasevastuujärjestelmässä sähkön tuottajalla oleva riski soveltuu paremmin muiden kuin pienten tuottajien kannettavaksi. Jos riski poistettaisiin tuottajalta, se johtaisi käytännössä ennen pitkää siihen, että säätövoima-, tasesähkö- ja varavoimamarkkinat olisi järjestettävä yhteisvastuullisiksi siten, että kaikki sähkön käyttäjät osallistuisivat niiden ylläpitämiseen. Samalla kasvaisi tarve nykyistä suuremman säätö-, tasesähkö- ja varakapasiteetin ylläpitämiseen.

Sähkön tuottaja on sähkömarkkinalain 16 c §:n nojalla velvollinen huolehtimaan ta-

seselvityksestä. Taseselvityksen tulee perustua sähkön mittaukseen tai mittauksen ja tyyppikuormituskäyrän yhdistelmään sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin. Sähkön tuottajalla on lisäksi lain 16 d §:n nojalla tasevastuuta ja taseselvitystä koskeva ilmoitusvelvollisuus. Valtioneuvoston asetuksessa sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (66/2009) säädetään tarkemmin tasevastuusta ja taseselvityksestä.

Suomessa on pyritty eriyttämään sähköverkkotoiminta mahdollisimman hyvin sähkön tuotanto- ja myyntiliiketoiminnoista. Noin 85 prosenttia Suomessa kulutetusta sähköstä jaellaan asiakkaille oikeudellisesti eriytettyjen jakeluverkonhaltijoiden toimesta. Oikeudellisesti eriytetyiltä verkonhaltijoilta on kielletty sähkön myyjänä toimiminen.

Suomessa on maan kokoon nähden paljon jakeluverkkoja. Jakeluverkonhaltijoita on tällä hetkellä noin yhdeksänkymmentä. Jakeluverkkojen koot vaihtelevat merkittävästi. Suurimmalla jakeluverkonhaltijalla on yli 400 000 asiakasta, kun pienimmillä jakeluverkoilla asiakkaita on joitakin tuhansia. Verkkojen omistus on myös hajautunut. Suurelta osin jakeluverkonhaltijat ovat kuntien omistuksessa, mutta joukossa on myös valtion yrityksiä, yksityisessä omistuksessa olevia yrityksiä sekä käyttäjien muodostamia osuuskuntia.

Verkkojen asiakkaille kustannukset hajautetusta tuotannosta jakautuisivat epätasaisesti ja sattumanvaraisesti. Jos verkkoon liittyisi suhteellisesti suurempi osuus tuotantoa tai jos verkko jostakin teknisestä syystä joutuisi investoimaan suhteellisesti muita enemmän verkkoonsa hajautetun tuotannon vuoksi, joutuisivat verkon asiakkaat kantamaan suuremman kustannusrasituksen. Tämä vaikutus kohdistuisi erityisesti rannikoiden ja Lapin haja-asutusalueiden jakeluverkkoihin.

Ympäristölainsäädäntö

Laki ympäristövaikutusten arviointimenetellystä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) säädetään hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnis-

ta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä *YVA-menettely*) selvitetään ja arvioidaan vuorovaikutteisesti ympäristöön merkittävästi vaikuttavien hankkeiden ympäristövaikutukset päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettelyä sovelletaan aina ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (713/2006) hankeluettelossa mainittuihin hankkeisiin. Tuulivoimaloita tai tuulivoimapuistoja ei asetuksen hankeluettelossa ole mainittu. Voimalaitoksiin, joiden suurin polttoainetehto on vähintään 300 megawattia, sovelletaan asetuksen hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä. Biokaasua tai puupolttoaineita käyttäviä voimalaitoksia ei asetuksen hankeluettelossa myöskään ole mainittu. YVA-menettelyä voidaan yksittäistapauksessa soveltaa muuhunkin kuin asetuksen hankeluettelossa mainittuun hankkeeseen tai hankkeen muutokseen, jos siitä todennäköisesti aiheutuu hankeluettelon hankkeisiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Tämä edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n mukaista päätöstä YVA-menettelyn soveltamisesta. Lisäksi niitäkin hankkeita, joihin ei sovelleta YVA-menettelyä, koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 25 §:n velvollisuus olla riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista.

Käytännössä YVA-menettelyä on sovellettu tuulivoimalahankkeissa, kun hanke on ollut kokonaiskapasiteetiltaan noin 10 megawattia tai suurempi. Tuulivoimaa koskevia YVA-menettelyn soveltamispäätöksiä on marraskuuhun 2009 mennessä tehty yhteensä 42, joista 34 tapauksessa on edellytetty arviointimenettelyn soveltamista. Ympäristöministeriö on oikeissa lisätä kokonaiskapasiteetiltaan tiettyä raja-arvoa suuremmat tuulivoimalahankkeet YVA-asetuksen hankeluettelon.

Käytännössä YVA-menettelyä on sovellettu hankeluettelon tehoroajaa pienempiin biokaasulaitoksiin vuosina 2005—2009 yhteensä 6 tapauksessa. Kyseisissä tapauksissa laitosten kapasiteettia kuvaavat luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään, sillä eri biokaasulaitoksissa käytetään koostumukseltaan erilaista biohajoavaa materiaalia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 13 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä, ennen kuin se on saanut käyttöönsä ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

Laki eräistä naapurisuhteista

Voimalaitos saattaa aiheuttaa sellaista rasitusta naapurikiinteistölle, josta säädetään eräistä naapurisuhteista annetussa laissa (26/1920). Lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta muun muassa melusta tai tärinästä. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) on ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa. Tällaisella toiminnalla tarkoitetaan ympäristönsuojelulain 3 §:n nojalla laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisista toiminnoista säädetään tarkemmin ympäristönsuojeluasetuksessa (169/2000). Tuulivoimaloita tai tuulivoimapuistoja ei asetuksen hankeluettelossa ole mainittu. Kaasua tai muuta polttoainetta käyttävä voimalaitos vaatii hankeluettelon

mukaan ympäristöluvan, jos sen suurin polttoaineteho on yli 5 megawattia tai jos siinä käytettävän polttoaineen energiamäärä on vuodessa vähintään 54 terajoulea. Puun kasutuslaitos tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos vaatii hankeluettelon mukaan aina ympäristöluvan, jos polttoainetta valmistetaan vähintään 3 000 tonnia vuodessa. Lisäksi ympäristölupa vaaditaan ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentissa mainituissa tilanteissa. Tuulivoimala ja tuulivoimapuisto voi edellyttää ympäristölupaa lain 28 §:n 2 momentin nojalla lähinnä silloin, kun toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Vastaavasti biokaasua tai puupolttoainetta käyttävä voimalaitos voi tällä perusteella edellyttää ympäristölupaa, vaikka kyseessä olisikin hankeluettelossa tarkoitettua voimalaitosta pienemmästä kohteesta.

Käytännössä ympäristölupaa on vaadittu tuulivoimalahankkeiden yhteydessä vain muutamassa tapauksessa, jolloin perusteena on ollut ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu kohtuuton meluhaitta tai muu rasitus naapurustolle.

Ympäristönsuojelulain nojalla on annettu eräitä toimialoja ja toimintoja koskevia tarkempia säännöksiä ympäristön pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi, muun muassa valtioneuvoston asetus polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista (445/2010). Ympäristönsuojelulain 30 §:n nojalla ympäristölupaa ei vaadita asetuksessa tarkoitettuun toimintaan, vaan se korvautuisi rekisteröintimenettelyllä.

Lannoitevalmistelaki

Lannoitevalmistelakia (539/2006) sovelletaan biokaasulaitokseen, joka tuottaa käsittelyjäännöksestä lannoitevalmistetta tai niiden raaka-aineita. Lannoitevalmistelaisissa edellytetään lannoitevalmisteilta tasalaatuisuutta, turvallisuutta ja sopivuutta käyttötarkoitukseensa. Biokaasulaitoksen käsittelyjäännöksestä voidaan valmistaa ja markkinoida vain sellaisia lannoitevalmisteita, jotka kuuluvat jonkun lannoitevalmistetyyppinimiluettelossa

olevan tyyppinimen alle. Tyyppinimittäin on kuvattu lannoitevalmisteet, niiden valmistusmenetelmät ja vaatimukset, mahdolliset käytön rajoitukset, ravinteiden ja muiden ominaisuuksien vähimmäispitoisuudet, tuoteselosteessa ilmoitettavat tiedot sekä viranomaisvalvonnan analyysimenetelmät.

Käytettäessä lannoitevalmisteita maa- ja puutarhataloudessa on lisäksi sovellettava maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (931/2000).

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) on alueiden käytön suunnittelua ja rakentamista sääntelevä yleislaki. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset alueiden käyttöä koskevat tavoitteet ja suunnitelmat on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen varsinaiseen kaavajärjestelmään kuuluvat maakuntakaava ja kuntatason kaavoina yleiskaava ja asemakaava. Valtakunnallisella tasolla valtioneuvosto voi asettaa yleisluonteisia tavoitteita alueiden käytölle. Kaavoissa voidaan sovittaa yhteen erilaiset maankäyttötarpeet. Maankäytön suunnittelua toteutetaan suunnittelutehtävästä riippuen eri kaavatasoilla, ja kullakin tasolla on suunnittelujärjestelmässä oma tehtävänsä.

Jos yhdyskuntakehityksen järjestämisen tarve tai suunnitellun rakentamisen ympäristövaikutusten merkittävyys edellyttävät tavanomaista maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa, eikä alueella ole voimassa asemakaavaa, voidaan rakentamiselle hakea maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua suunnittelutarveratkaisua. Suunnittelutarveratkaisun myöntämisedellytykset korostavat kuitenkin kaavoituksellisen suunnittelun merkitystä ratkaistaessa maankäytön muutoksiin liittyviä kysymyksiä.

Maakuntakaavoissa on meri- ja rannikkoalueilla osoitettu joitakin alueita tuulivoimapuistoja varten. Vireillä on maakuntakaava-hanke, jossa selvitetään mahdollisuudet

osoittaa alueita tuulivoimaa varten sisämaassa. Tuulivoimahankkeen toteuttaminen edellyttää usein vielä maakuntakaavoitusta yksityiskohtaisempaa kaavoitusta. Kaavoitustarpeeseen vaikuttaa erityisesti alueen voimassa oleva kaavatilanne sekä tuulivoimahankkeen sijainti, koko ja vaikutukset. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan (koh- ta 4.5) maakuntakaavoissa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet ja tuulivoima on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Biokaasuvoimaloiden ja biokaasulaitosten sekä puupolttoainetta käyttävien voimalaitosten toteuttamiseen sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain yleisiä säännöksiä kaavoituksesta.

Voimalaitosten rakentamiseen sovelletaan samoja maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä kuin muuhunkin rakentamiseen. Rakentaminen edellyttää rakennuslupaa, jollei kyse ole vähäisestä ja kevytrakenteisesta rakennelmasta. Käytännössä esimerkiksi nimellisteholtaan vähintään 1 megawatin tuulivoimalan tai tuulivoimapuiston rakentaminen edellyttää aina rakennuslupaa.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Uusiutuvan energian tukijärjestelmät EU:n jäsenmaissa

Yleistä

EU:n jäsenmaissa on käytössä useita erilaisia tukijärjestelmiä tuulivoiman ja muun uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi. Nämä voidaan jaotella tuotantotukeen (tariffiin), investointitukeen ja sertifikaattimarkkinoihin. Järjestelmiä voidaan täydentää kilpailuttamiseen liittyvillä mekanismeilla. Lisäksi edistämistä voidaan tehdä verotuksen keinoin.

Tariffiin perustuvat järjestelmät ovat laajimmin käytössä EU:n jäsenmaissa tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian käytön edistämiseksi, ja niitä on käsitelty yksityiskohtaisesti jäljempänä.

Investointitukien merkitys uusiutuvan energian edistämässä on vähäisempi kuin muiden tukimuotojen. Suomessa käytössä olevan investointitukijärjestelmän kaltainen järjestelmä on ollut käytössä muutamassa muussa maassa muiden tukitoimien ohella tai suunnattuna erityisille kohteille.

Vihreiden sertifikaattien järjestelmän tarkoituksena on lisätä uusiutuvien energialähteiden käyttöä siellä, missä se on kustannustehokkainta, ja poistaa sähkönsiirron tuomia rasitteita. Vihreät sertifikaatit tai uusiutuvan energian sertifikaatit ovat todistus siitä, että tietty määrä sähköä on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä. Sertifikaattien määrä on yhtä suuri kuin tuotettu määrä sähköä; yhden megawattitunnin tuotannosta saa yhden sertifikaatin. Vihreitä sertifikaatteja voidaan pitää markkinalähtöisenä tapana edistää uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä sähköntuotannossa. Vihreiden sertifikaattien järjestelmässä sähkö ja tuotannon ympäristö- ja muu lisäarvo on irrotettu toisistaan ja ne myydään eri markkinoilla. Tuotettu sähkö myydään ”harmaana” sähköä sähkömarkkinoille ja tuotannon ympäristölisäarvo ja muu uusiutuvien energialähteiden käytöstä syntyvä lisäarvo myydään puolestaan vihreinä sertifikaatteina.

Sertifikaattimarkkina tai uusiutuvalle energialle asetettu kiintiö on käytössä Belgiassa, Italiassa, Puolassa, Romaniassa, Ruotsissa ja Britanniassa. Sertifikaattimarkkinaa käytettäessä sähkön käyttäjille tai jälleenmyyjille asetetaan uusiutuvaa sähköä koskeva kiintiö. Sertifikaatteja markkinoille myyvät tahot, joilla on uusiutuvaa tuotantoa.

Tukijärjestelmien lisäksi lupa- ja hallintomenettelyiden toimivuudella on keskeinen merkitys hankkeiden etenemisessä. Verkkoliitännän saamisen hitaus on useassa maassa muodostunut pullonkaulaksi, kun hakemuksia on tehty paljon enemmän kuin verkkoyhtiö on ehtinyt käsitellä.

Syöttötariffijärjestelmä EU:n jäsenmaissa

EU:n jäsenmaissa tariffiin perustuvaa tuotantotukea kutsutaan vakiintuneesti *syöttötariffijärjestelmäksi*, vaikka kaikissa maissa järjestelmään ei sisällykään pakko-ostovel-

voitetta. Syöttötariffien käyttö on kasvussa myös muualla maailmassa.

EU:n jäsenmaissa käytössä olevat sähkön syöttötariffijärjestelmät perustuvat useimmiten sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/54/EY (jäljempänä *sähkön sisämarkkinoita koskeva direktiivi*) 11 artiklan 3 kohtaan. Järjestelmien tarkoituksena on lisätä uusiutuvilla energialähteillä tuotettavan sähkön määrää ja erityisesti tuotantokapasiteettia.

Syöttötariffilla tarkoitetaan yleisesti verkoon syötetystä sähköstä maksettavaa tukea, joka kerätään sähkön käyttäjiltä. Tuen organisointi on toteutettu monin tavoin: kiinteähintaisena, takuuhintana, preemiona sekä näiden yhdistelmänä. Eroa on erityisesti siinä, miten sähkön markkinahinnan vaihtelusta seuraava hintariski jaetaan sähkön tuottajan ja sähkön käyttäjien kesken. Lisäksi tuen organisoitavat vaikuttavat siihen, miten hyvin sähkön markkinahinnan antama signaali pääsee ohjaamaan sähkön tuottamista ja tuotantoon liittyviä investointeja. Ohjausvaikutus riippuu siitä, vaikuttavatko sähkön markkinahinnan tuntivaihtelut ja tasesähkön kustannukset sähkön tuottajan taloudelliseen tulokseen.

Kun käytössä on kiinteähintainen tai pohjahintainen järjestelmä, tuen antaja (sähkön käyttäjä) maksaa tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan välisen erotuksen, jolloin tariffijärjestelmään kuuluva sähkön tuottaja saa ennalta sovitun hinnan tuottamastaan sähköstä. Sähkön voi myydä joko tuottaja itse tai tariffijärjestelmästä vastaava taho. Jos sähkön myy tuottaja, sähkön myyntihinta tariffin määrittämistä varten lasketaan sähkön pörssihinnan perusteella ja tuottajalla on vastuu tasesähkökustannuksista. Jos sähkön myy tariffijärjestelmästä vastaava taho, sisältyy järjestelmään pakko-ostovelvoite.

Kiinteähintaisessa järjestelmässä sähkön markkinahinnan vaihtelusta aiheutuva hintariski on kokonaisuudessaan tariffin maksajalla. Sähkön markkinahinnan vaihtelulla ei ole merkitystä sähkön tuottajalle, joten tuotantoa ei kannata pyrkiä ajoittamaan aikoihin, jolloin sähkön markkinahinta on korkea.

Takuuhintaan perustuvassa järjestelmässä sähkön tuottajalle taataan minimihinta tuotetusta sähköstä. Jos sähkön markkinahinta on alhaisempi kuin minimihinta, saa sähkön tuottaja takuuhinnan ja pörssihinnan välisen erotuksen tariffimaksuna. Jos markkinahinta on korkeampi kuin minimihinta, tuottaja saa pörssihinnan ja tariffimaksua ei tarvitse maksaa. Järjestelmään on mahdollista rakentaa myös katto; jos markkinahinta menee yli tietyn maksimihinnan, pienentää ylimenevä tulo tulevia tariffimaksuja vastaavalla määrällä. Tällöin tuottajan saamat tulot sähköstä vaihtelevat rajatun putken sisällä. Takuuhinta ohjaa tuottamaan sähköä kaikkein kalleimpien tuntien aikana, mutta ohjausvaikutusta ei ole minimihinnan alittaville tunneille.

Markkinaehtoiseen takuuhintaan perustuva järjestelmä yhdistää sekä takuuhinnan että preemion piirteitä. Järjestelmässä pyritään säilyttämään sekä markkinaehtoisuus että takaamaan tasainen tulotaso sähkön tuottajalle. Järjestelmässä tariffin maksajat hyötyisivät sähkön markkinahinnan piikeistä, sillä nämä nostavat sähkön markkinahinnan keskiarvoa tariffijaksolla. Tällöin tuottajille jaksolta maksettava tariffi pienenee vastaavasti.

Markkinaehtoiseen takuuhintaan perustuvan järjestelmän mukainen tasainen tulotaso siirtää sähkön hintariskin tuottajalta tariffin maksajalle ja laskee järjestelmän kustannuksia tuottajan riskin pienentyessä verrattuna preemiojärjestelmään. Alhaisempi riskitaso tarkoittaa, että alhaisempi tariffitaso riittää saman investointimäärän aikaansaamiseksi. Järjestelmässä tuottajat myyvät tuotetun sähkön normaalisti sähkömarkkinoille ja ovat velvollisia hoitamaan tasesähkönsä. Sähkön myynnistä saatujen tulojen lisäksi tuottajalle maksetaan tariffi, joka määräytyy sovitun tavoitetason ja sähkön pörssihinnan vuosikeskiarvon erotuksesta. Tämä erotus kerrotaan tuottajan tarkastelujakson aikana tuottamalla sähkömäärällä ja maksetaan tuottajalle. Näin tuottajan yhteenlasketut tulot ovat lähellä sovitua tavoitetasoa. Jos tuottaja on tarkastelujakson aikana onnistunut tuottamaan enemmän keskimääräistä kalliimpien tuntien aikana, tuottajan tulot ovat tavoitetasoa korkeammat. Näin järjestelmä ohjaa tuottamaan enemmän, kun sähkön markkinahinta on korkea. Markkinaehtoinen takuuhinta ohjaa

investointivaiheen päätöksiä, koska on esimerkiksi kannattavampaa varmistaa tuulivoimalan toiminta ja tuotanto mahdollisimman hyvin kovilla pakkasilla, jolloin sähkön kulutus ja sen seurauksena sähkön markkinahinta ovat korkeita. Markkinaehtoisella takuuhinnalla on myös teoriassa tuulivoimaloita hajauttava vaikutus.

Hintapreemiota soveltavassa järjestelmässä tariffia saava sähkön tuottaja myy tuottamansa sähkön markkinoille ja saa markkinahinnan lisäksi ennalta sovitun tuen eli preemion. Järjestelmässä riski sähkön markkinahinnan vaihtelusta on täysin tuottajalla. Preemion korottamisella voidaan nostaa tuoton odotusarvoa ja pienentää hankkeen epäonnistumisen riskiä. Preemion pitää pystyä nostamaan tuoton odotusarvo niin korkealle, että se kompensoi sähkön hinnan muutoksista syntyvän riskin. Maksettavan tuen määrä riippuu vain tuotannon suuruudesta, eikä tariffin maksajalla ole riskiä sähkön markkinahinnan vaihtelusta. Premio on mahdollista toteuttaa myös dynaamisena versiona, jossa tariffin suuruus vaihtelee markkinasuureiden mukaan. Tariffin suuruus voidaan sitoa esimerkiksi sähkön tai päästöoikeuden hintaan.

Syöttötariffijärjestelmä eli tarffiin perustuva tuotantotuki on käytössä yli kahdeskymmenessä EU:n jäsenmaassa, joskin osassa jonkin muun järjestelmän ohella. Syöttötariffijärjestelmä on käytössä ainakin seuraavissa EU:n jäsenmaissa: Itävalta, Latvia, Liettua, Luxemburg, Slovenia, Viro, Kreikka, Slovakia, Kypros, Tsekki, Ranska, Irlanti, Portugali, Saksa, Espanja ja Unkari. Useimmissa maissa kyse on kiinteähintaisesta järjestelmästä, mutta käytössä on myös preemioihin perustuvia järjestelmiä. Kiinteähintainen syöttötariffijärjestelmä on useassa maassa tuottanut tehokkaasti uutta kapasiteettia, mutta kapasiteetin kasvuun vaikuttaa keskeisesti myös muu toimintaympäristö.

Kaikki syöttötariffijärjestelmät edellyttävät tariffitaso määrittämistä. Tämä voidaan tehdä lainsäädännössä tai kilpailuttamalla. Jos tariffitaso määritetään lainsäädännössä, tarvitaan tiedot kokonaistavoitteen toteutumisen kannalta kalleimman projektin kustannuksista. Ongelmana tällöin on parametrien epävarmuus ja tuotantokustannusten muuttuminen ajan myötä. Määritettäessä tariffitaso kilpai-

luttamalla pyritään kannustamaan kannattavimpien hankkeiden rakentamista ja välttämään hallinnollisen tariffitason määrittämiseen liittyvät ongelmat. Kilpailuttaminen on toteutettavissa niin, että tuulivoimalla tai biokaasulla sähköä tuottavat tarjoavat hankkeitaan kilpailuun, ja edullisimmille hankkeille myönnetään tariffi. Yleensä ennen kilpailuttamista on päätetty, kuinka suuri määrä tuotantokapasiteettia kyseisellä kilpailutuksella halutaan saada aikaan, mutta päätös voidaan tehdä myös saatujen tarjousten perusteella. Kilpailutuksessa projektikehittäjät tekevät tarjouksen tuotantokapasiteetin määrästä ja tariffin tasosta, jolla olisivat valmiit toteuttamaan projektin. On myös mahdollista kilpailuttaa tuotetun sähkön määrää. Tarjousten perusteella päätetään, millä tariffitasolla haluttu tuotantokapasiteetti saadaan rakennettua. Tämä tariffitaso luvataan kaikille hinnalla alittaneille projekteille. Käytännössä kilpailutukseen voivat osallistua vain pitkälle kehitetyt hankkeet, joilla on vaadittavat luvat. Tämä vaikeuttaa etenkin tariffijärjestelmän alkuvaiheessa tuulivoimakapasiteetin nopeaa lisäämistä. Kilpailutuksen järjestämisessä on erityisesti kiinnitettävä huomiota eri osapuolien oikeusturvaan. Kilpailutus on osoittautunut hitaammaksi tavaksi saada uutta kapasiteettia rakenteille verrattuna tariffitason asettamiseen lainsäädännössä.

Teoriassa kilpailuttaminen johtaa tehokkaimpaan tariffitasoon ja pienimpiin mahdollisiin kustannuksiin tariffin maksajille. Kilpailutukseen perustuvassa tariffijärjestelmässä tuen taso mukautuu myös hankkeiden kustannusten muutoksiin. Kilpailutuksiin osallistuvien hankkeiden määrä saattaa kuitenkin jäädä pieneksi, jolloin tariffitaso ei määrydy tehokkaasti. Käytännössä kilpailutus voi johtaa korkeampaan tariffitasoon ja siten suurempiin kustannuksiin tariffin maksajille verrattuna tariffitason määrittämiseen lainsäädännössä. Kilpailutusta voidaan markkinoiden toimivuuden kannalta pitää suositeltavana ratkaisuna, mutta kilpailutuksen onnistumiseen liittyy muissa EU:n jäsenmaissa saatujen kokemusten perusteella erittäin suuria haasteita.

Kansainvälisten kokemusten perusteella onnistuneen kilpailutuksen edellytyksiä ovat riittävä velvoite toteuttaa hanke, määritellyt

ehdot kilpailutukseen osallistuvilla hankkeilla (erityisesti luvitus ja taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke) sekä hallinnollinen kyky järjestää kilpailutus. Keskeisiä ovat myös järjestelmän pitkän aikavälin ennustettavuus ja edellytykset sopeutua mahdollisiin toimintaympäristön tai tavoitteiden muutoksiin.

EU:n jäsenmaiden syöttötariffijärjestelmässä tariffitaso on useimmiten asetettu lainsäädännössä. Tariffitaso on esimerkiksi Sloveniassa ollut aluksi varsin alhainen, eikä uutta kapasiteettia ole rakennettu. Kannattavienkin rakennuspaikkojen oikeuksien haltijat jäävät helposti odottamaan korkeampaa tariffitasoa, jos on vahva epäily myöhemmästä tariffitason nostosta. Toisaalta suhteellisen korkea tariffitaso on merkinnyt esimerkiksi Saksassa tuulivoimaloiden rakentamista heikoillekin paikoille.

Kilpailuttamista on käytetty osana syöttötariffijärjestelmää ainakin Irlannissa, Ranskassa, Alankomaissa, Tanskassa ja Portugalissa. Yleensä kilpailutus on vallitsevaa tukimuotoa täydentävä, teknologiakohtainen mekanismi, jota käytetään tuen tai rakentamisoikeuden määrittämiseen. Irlannissa kilpailutukseen osallistuvilta projekteilta ei edellytetty kaikkia tarvittavia lupia, minkä vuoksi suurin osa hyväksytyistä projekteista jäi rakentamatta vaaditussa aikataulussa. Erinomaisten tuulosuhteiden ansiosta ja pitkäaikaisten vihreän sähkön myyntisopimusten avulla Irlannissa on kuitenkin onnistuttu lisäämään merkittävästi tuulivoimakapasiteettia. Ranskassa kilpailutusta on käytetty täydentävänä mekanismina sen varmistamiseksi, että asetettuihin tavoitteisiin päästään. Alankomaissa kilpailutetaan takuuhinta. Tanskassa kilpailutetaan merituulivoiman rakennusoikeudet ja tuotannon takuuhinta. Portugalissa on järjestetty yksittäisiä kilpailutuksia tuulivoima- ja biomassahankkeille.

Tariffijärjestelmän kustannustehokkuutta voidaan lisätä vähentämällä tariffin määrää esimerkiksi erityisen hyvätuulisille paikoille (kuten rannikolla tai tuntureiden lakialueilla) rakennettavilta tuulivoimaloilta. Tällöin kuitenkin projektien kannattavuusjärjestys muuttuisi tuettomaan tilanteeseen verrattuna. Porrastukseen tarvittavien parametrien määrittäminen voi olla vaikeaa. Porrastaminen

myös monimutkaistaisi järjestelmää sekä voi ohjata investointeja epäoptimaalisiin voimalaitostyyppisiin ja tuulisuudeltaan heikompisiin paikkoihin. Tällöin joudutaan rakentamaan enemmän tuulivoimaa kuin muuten olisi tarve tavoitteiden saavuttamiseksi, mikä nostaa järjestelmän kokonaiskustannuksia. Porrastus voidaan toteuttaa joko pienentämällä tukea tai lyhentämällä tuen kestoa, joista jälkimmäinen on yksinkertaisempi toteuttaa. Porrastus voidaan sitoa voimalan huipunkäyttöaikaan tai esimerkiksi tuulivoimalan pyyhkäisyypinta-alaan. Esimerkiksi Saksassa syöttötariffijärjestelmä sisältää porrastuksia.

Tariffijärjestelmän porrastuksen huonoja puolia ovat sen asettamiseen liittyvät haasteet, teknologiavalintoja vääristävä vaikutus sekä investointikustannuksiltaan ja tuotannoltaan korkeiden paikkojen epätasapuolinen kohtelu. Porrastuksen hyötynä saavutettaisiin kustannussäästöjä tariffin maksajalle.

Tuulivoimatuotannon nopeaa aloittamista on voitu edistää uusille projekteille etukäteen määritellyn ajan tai rakennetun kapasiteetin myötä laskevalla tariffitasolla. Toisaalta tavoitteeseen pääsemiseksi viimeisen tarvittavan projektin tariffitasolle tulee taata riittävä kannattavuus. Sen vuoksi laskeva tariffi on periaatteessa jonkin verran kalliimpi kuin tasoltaan muuttumattomana pysyvä tariffi. Aleneva tariffitaso toimii parhaiten tilanteessa, jossa teknologian kustannukset laskevat tekniikan kehityksen myötä ja johtavat investointikustannusten laskuun. Tuulivoiman kustannuksiin on kuitenkin viime vuosina vaikuttanut ensisijaisesti kysyntä eikä teknologian kehitys.

Syöttötariffijärjestelmä rahoitetaan useimmissa EU:n jäsenmaissa suoraan sähkön käyttäjiltä perittävällä maksulla. Esimerkiksi Alankomaissa järjestelmä kuitenkin rahoitetaan valtion talousarviosta.

RES-direktiivi

Euroopan unionin tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus 20 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY

muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/28/EY (jäljempänä *RES-direktiivi*) on jäsenvaltiolle asetettu tavoitteet uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian osuudeksi kokonaiskulutuksesta vuonna 2020.

RES-direktiivissä Suomelle asetettu tavoite on 38 prosenttia, kun se vuodelle 2005 oli 28,5 prosenttia. Tavoite edellyttää uusiutuvan energian lisäämistä 38 terawattitunnilla, minkä toteuttamiseksi erilaisten uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa on lisättävä huomattavasti sekä energiansäästöä ja energian käyttöä tehostettava merkittävästi.

RES-direktiivillä ei aseteta kiintiöitä erilaisille uusiutuville energialähteille eikä säädellä jäsenmaiden tukijärjestelmiä. Kukin maa voi itse päättää toimista, joilla tavoitteisiin pyritään pääsemään. Direktiiviin mukaan jäsenmaat voivat toimia yhteistyössä ja pyrkiä tavoitteeseensa kustannustehokkaasti. Uusiutuvaa energiaa on mahdollista siirtää tilastollisesti jäsenmaiden välillä. Tällöin uusiutuva energia kirjataan siirron vastaanottavan jäsenmaan taseeseen, vaikka se on todellisuudessa kulutettu siirron toteuttavassa maassa. Jäsenmailla voi myös olla yhteisiä hankkeita, jolloin kyse on tietyssä jäsenmaassa toteutetun hankkeen uusiutuvan energian jakamisesta hankkeeseen osallistuvien jäsenmaiden kesken sopimuksen mukaisesti. Yhteisiä hankkeita voidaan toteuttaa tietyn ehdoin myös kolmansien maiden kanssa.

EU:n valtiontukisääntely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosiolla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuen katsominen valtiontueksi edellyttää siten neljän kriteerin täyttymistä. Valtiontuen tulee olla myönnetty julkisista varoista, tuen pitää olla valikoiva, tuen pitää vääristää tai uhata vääristää kilpailua ja tuen pitää vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Perus-

sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan komissiolle on annettava tieto tuen myöntämisestä tai muuttamisesta koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Ilmoitusmenettelyn tarkoituksena on varmistaa tukien yhteensopivuus yhteismarkkinoille. Tukitoimenpidettä ei voida ottaa käyttöön, ennen kuin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän. Jos tukiluonteesta on epävarmuutta, komissiolle voi tehdä niin sanotun oikeusvarmuusilmoituksen.

Joissain tilanteissa ilmoitusvelvollisuudesta voidaan poiketa. Ilmoitus- eli notifiointivelvollisuutta ei ole, jos tuki myönnetään tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) mukaisena vähämerkityksellisenä tukena, niin sanottuna de minimis-tukena, tai EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävästä valtiontuesta annetun komission päätöksen (842/2005), niin sanotun SGEI-päätöksen mukaisena tukena. Jos tukiluonteesta on epävarmuutta, komissiolle voi tehdä niin sanotun oikeusvarmuusilmoituksen.

Syöttötariffijärjestelmään sisältyvää tukea ei unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan katsota valtiontueksi, jos järjestelmää hallinnoi yksityinen kantaverkkoyhtiö ja ostovelvoitteeseen ei liity valtion varojen suoraa tai välillistä siirtämistä ostovelvoitteen kohteena olevaa sähköä tuottaville yrityksille (asia C-379/98 PreussenElektra AG). Mainitussa tapauksessa syöttötariffijärjestelmää ei pidetty valtiontukena Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna merkityksessä. Jos esitetty syöttötariffijärjestelmä vastaisi täysin mainittua tapautta, sitä ei tarvitsisi ilmoittaa valtiontukiasiana 108 artiklan 3 kohdassa edellytetyllä tavalla. Mainitussa tapauksessa unionin tuomioistuin vahvisti myös, että syöttötariffijärjestelmän rajaaminen Saksassa tuotettuun sähköön ei rikkonut EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen määräyksiä tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta (34–36 artikla).

Uusiutuville energialähteillä tuotetun sähkön tukijärjestelmien hyväksyttävyyden arviointi EU:n valtiontukisääntelyn kannalta perustuu keskeisesti valtiontuesta ympäristönsuojelulle annettuihin yhteisön suuntaviivoihin (2008/C 82/01), jäljempänä *ympäristötuen suuntaviivat*. Ympäristötuen suuntaviivojen 109 alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat myöntää toimintatukea uusiutuvista lähteistä tuotetun energian tuotantokustannusten mukaan ja kyseisen energiamuodon ja markkinahinnan välisen erotuksen kattamiseksi. Tuotantokustannuksina otetaan huomioon myös ympäristönsuojeluun tehtyjen ylimääräisten investointien poistot. Tuotantotukea voidaan myöntää, kunnes kaikki tuotantolaitosta koskevat poistot on asianmukaisesti tehty tavanomaisten kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Tuki voi kattaa myös pääoman tavanomaisen tuoton.

Ympäristötuen suuntaviivojen 109 alakohdan nojalla hyväksyttävä tuki edellyttää, että tuotantokustannuksista on vähennetty kyseiselle yritykselle uuden tuotantolaitoksen rakentamiseen mahdollisesti myönnetty investointituki.

Ainakin Slovenian syöttötariffijärjestelmä ja osittain Itävallan järjestelmä on hyväksytty ympäristötuen suuntaviivojen 109 alakohdan nojalla.

Vaihtoehtona ympäristötuen suuntaviivojen 109 alakohdan mukaiselle tuelle jäsenvaltiot voivat myöntää tukea uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi 110 alakohdan mukaan markkinamekanismeilla (esimerkiksi vihreillä sertifikaateilla ja kilpailuttamalla) taikka 111 alakohdan mukaan viidessä vuodessa asteittain poistuvalla tuella tai tuella, jonka tuki-intensiteetti on enintään 50 prosenttia ylimääräisistä kustannuksista.

Ympäristötuen suuntaviivojen 113 alakohdan mukaan sähkön ja lämmön yhteistuotannolle maksettavan toimintatuen tulee täyttää tehokkaan yhteistuotannon vaatimus. Toimintatukea voidaan 119 alakohdan mukaan myöntää vastaavien sääntöjen mukaisesti kuin toimintatukea uusiutuvan energian käytön edistämiseen.

Ympäristötuen suuntaviivojen 5 kohdassa käsitellään yksityiskohtaisesti arvioitavan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Näitä yksittäisiä toimenpiteitä on muun muassa tu-

ki, joka myönnetään uusiutuvaa sähköenergiaa tuottavalle laitokselle, jonka uusiutuvan sähköenergian tuotantokapasiteetti on tuen ansiosta yli 125 megawattia.

Ympäristötuen suuntaviivojen 6 kohdassa käsitellään valtiontukien kasaantumista. Kohdan mukaan ympäristötuen suuntaviivojen nojalla hyväksytyt tuet eivät saa kasaantua valtiontukien eivätkä muun yhteisön rahoituksen kanssa, jos tuen kasaantuminen johtaa suuntaviivojen mukaisen tukintensiteetin ylittymiseen. Kun ympäristönsuojelutukeen oikeuttavat kustannukset voidaan kokonaan tai osittain kattaa myös muihin tarkoituksiin myönnettävällä tuella, yhteiseen osuuteen sovelletaan suotuisinta asiaa koskevien sääntöjen mukaista enimmäisintensiteettiä. Lisäksi ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki ei saa kasaantua samojen tukikelpoisten kustannusten kattamiseen myönnettävän vähämerkityksisen tuen kanssa, jos kasaantuminen johtaisi suuntaviivojen mukaisen tuki-intensiteetin ylittymiseen.

Ympäristönsuojelun valtiontukien valvonnan päätavoitteena on varmistaa, että valtiontukitoimenpiteillä saavutetaan ympäristönsuojelun taso, joka on parempi kuin ilman tukea saavutettu taso, ja että tuesta saatu hyöty ylittää sen kilpailua vääristävät vaikutukset, kun otetaan huomioon saastuttaja maksaa -periaate, josta määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artiklassa.

Jos tukijärjestelmässä kohdellaan eri aikoina rakennettuja laitoksia eri tavalla, korostaa tämä lähinnä tuen valikoivuutta. EU:n valtiontukisääntelyn nojalla tuen hyväksyttävyyden kannalta on olennaista, että erottelulle on tasapuolisen kohtelun vaatimukset täyttävät perusteet, joilla ei vääristetä kilpailua.

Jos tukijärjestelmän voidaan katsoa sisältävän valtiontukea, se tulee ilmoittaa komissiolle eikä sitä saa ottaa käyttöön, ennen kuin komission on hyväksynyt tuen. Jos ilmoittamaton järjestelmä osoittautuu myöhemmin valtiontueksi, riskinä on tukien takaisinperintä siltä osin kuin komissio ei hyväksy järjestelmää. Keskimäärin komissiolle tehtävän ilmoituksen käsittelyyn on varattava vähintään puoli vuotta. Käsittelyaika voi olla selvästi nopeampi, jos kyseessä on komission

aiemmin hyväksymää järjestelmää läheisesti muistuttava järjestelmä.

CHP-direktiivi

Hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/8/EY (jäljempänä *CHP-direktiivi*) tarkoituksena on lisätä energiatehokkuutta ja parantaa toimitusvarmuutta. Tähän tavoitteeseen pyritään luomalla puitteet sähkön ja lämmön tehokkaan yhteistuotannon edistämiseksi ja kehittämiseksi sisämarkkinoilla hyötylämmön tarpeen ja primäärienergian säästöjen perusteella ottaen huomioon kansalliset erityisolosuhteet ja etenkin taloudelliset ja ilmasto-olosuhteet.

CHP-direktiivin 3 artiklassa määritellään keskeiset käsitteet. Yhteistuotannolla tarkoitetaan lähinnä lämpöenergian ja sähköenergian tuottamista samanaikaisesti samassa prosessissa ja hyötylämmöllä yhteistuotantoprosessissa tuotettua lämpöä, joka täyttää taloudellisesti perusteltavissa olevan lämmitys- tai jäähdystarpeen. Taloudellisesti perusteltavissa olevalla tarpeella tarkoitetaan tarvetta, joka ei ylitä lämmitys- tai jäähdystarvetta ja joka muutoin tyydytettäisiin markkinaehtoisesti muilla energiantuotantotavoilla kuin yhteistuotannolla. CHP-direktiivin nojalla kokonaisyhteyssuhdetta arvioidaan väljemmin perustein, kun kyse on pienimuotoisesta yhteistuotannosta. Tällä tarkoitetaan sähköteho kapasiteetiltaan alle 1 megavoltiampeerin yhteistuotantolaitosten tuotantoa. Kokonaisyhteyssuhteella tarkoitetaan sähköenergian tuotannon ja hyötylämpötuotoksen vuosittaista summaa jaettuna polttoainepanoksella, joka käytetään yhteistuotantoprosessissa tuotettavaan lämpöön ja sähköenergian kokonaistuotantoon.

CHP-direktiivin 7 artikla koskee tukijärjestelmiä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhteistuotannon tuki perustuu hyötylämmön tarpeeseen ja primäärienergian säästöihin, ottaen huomioon mahdollisuudet vähentää energian kysyntää myös muilla taloudellisesti toteutuskelpoisilla tai ympäristöystävällisillä

toimenpiteillä, kuten muilla energiatehokkuustoimenpiteillä. Komissio arvioi jäsenvaltioissa käytettyjen sellaisten järjestelmien soveltamista, joiden mukaan yhteistuotantoa hyödyntävä tuottaja saa julkisten viranomaisen sääntelemän järjestelmän perusteella joko suoraa tai välillistä tukea ja joilla voisi olla kauppaa rajoittava vaikutus. Lisäksi sovellettavaksi tulee perustamissopimuksen 107 ja 108 artikla. Komissio myös tutkii, edistävätkö tällaiset järjestelmät perustamissopimuksen 6 artiklassa ja 174 artiklan 1 kohdassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamista.

CHP-direktiivin liitteessä I on luettelo direktiivin soveltamisalaan kuuluvista yhteistuotantotekniikoista. Näistä kaasuvoimaloiden kannalta keskeisimpänä voidaan pitää kaasuturbiinia, johon liittyy lämmön talteenottoa, ja puupolttoainetta käyttävien voimaloiden kannalta vastapainehöyryturbiinia.

CHP-direktiivin liite II koskee yhteistuotannosta saatavan sähkön laskemista. Yhteistuotannosta saatavan sähkön laskemiseen käytettävien arvojen määrittämisen perustana on yksikön odotettu tai tosiasiallinen toiminta tavanomaisissa käyttöolosuhteissa. Komission on antanut tarkemmat ohjeet liitteen II soveltamisesta.

CHP-direktiivin liitteessä III on menetelmät yhteistuotantoprosessin hyötysuhteen määrittämiseksi. Tehokkaassa yhteistuotannossa primäärienergian säästöjen on oltava vähintään 10 prosenttia verrattuna sähkön ja lämmön erillistuotantoon. Pienimuotoista yhteistuotantoa voidaan kuitenkin pitää tehokkaana, jos sillä saadaan aikaan primäärienergian säästöjä.

Sähkön sisämarkkinoita koskeva direktiivi

Sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin tavoitteena on varmistaa sähkön sisämarkkinoiden toteuttamiseksi syrjimätön, avoin ja kohtuullisesti hinnoiteltu sähköverkkoon pääsy. Direktiivi sallii tästä huolimatta tietyissä tapauksissa poikkeuksen syrjimättömän verkkoon pääsyn vaatimuksesta. Direktiivin 11 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi vaatia verkko-operaattoria antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille,

jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai tuottavat yhdistetysti sekä lämpöä että sähköä. Saman artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puolestaan sähköntoimituksen turvaamiseksi määrätä, että tämä etusija ajojärjestyksessä annetaan sellaisille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät kotimaisia raakaenergiapolttoainelähteitä, mutta vain siinä määrin, että minään kalenterivuonna ei ylitetä 15 prosenttia kyseisessä jäsenvaltiossa kulutettavan sähkön tuottamiseen tarvittavasta raaka-energian kokonaismäärästä.

Markkinaperusteisesti toimivilla pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla järjestelmävas- taava siirtoverkonhaltija ei määrää ajojärjes- tystä, vaan se määräytyy kaupallisin kriteer- ein. Ajojärjestyksen muutos olisi kuitenkin mahdollista toteuttaa pohjoismaisilla sähkö- markkinoilla tukijärjestelmällä. Kun otetaan huomioon direktiivin 2003/54/EY 11 artiklan 4 kohdan säännös, voidaan katsoa, että esi- merkiksi syöttötariffijärjestelmään perustuva tukijärjestelmä ei olisi ristiriidassa myöskään sähkön sisämarkkinadirektiivin kanssa.

Direktiivi 2003/54/EY on korvautumassa sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY ku- moamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/72/EY, jonka tulee olla saatettu kansallisesti voimaan 3 päivänä maaliskuuta 2011. Direktiivin 2009/72/EY 15 artiklan 3 ja 4 kohta vastaa- vat direktiivin 2003/54/EY 11 artiklan 3 ja 4 kohtaa.

Sivutuoteasetus

Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys- säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002 vai- kuttaa merkittävästi eläinperäisiä sivutuotteita käsittelevien biokaasulaitosten toimintaan. Asetuksessa säädetään muun muassa sivu- tuotteiden sallituista käsittelymenetelmistä, lopputuotteiden mikrobiologisesta laadusta ja käyttörajoituksista ja hyödyntämismahdolli- suuksista sekä hävitysmenetelmistä ja loppu- sijoituksesta. Asetuksen kokonaisuudistus on vireillä.

2.3 Nykytilan arviointi

Nykyisiä tukijärjestelmiä ei voida pitää riit- tävinä, jotta uusiutuvilla energialähteillä tuot- etun sähkön kokonaistehon lisäys vuoteen 2020 mennessä vastaisi asetettuja tavoitteita. Kokonaistehon lisäys vuoteen 2020 mennis- sä ja samalla uusiutuvista energialähteistä pe- räisin olevan energian osuuden kasvattami- nen kokonaiskulutuksesta RES-direktiivissä asetetun tavoitteen mukaisesti vuoteen 2020 mennessä edellyttää uusia tukijärjestelmiä, kuten muissa EU:n jäsenmaissa.

Uusi tukijärjestelmä on erityisesti tarpeen, jotta riittävästi investointeja kooltaan suureh- koihin tuulivoimahankkeisiin tehdään lähi- vuosina ja metsähakkeella korvattaisiin mui- den polttoaineiden käyttöä monipoltto- ainekattiloissa. EU:n valtioneuvoston ja erityisesti ympäristötuen suuntaviivat rajoit- tavat kuitenkin nykyisten keskeisten tukijär- jestelmien laajentamisen ja tukitasojen korot- tamisen tasolle, jota uusiutuvilla energialäh- teillä tuotetun sähkön kokonaistehon lisäys tavoitteiden mukaisesti edellyttäisi.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on nostaa vuoteen 2020 mennessä tuulivoiman vuotuinen säh- kön tuotanto noin 6 terawattituntiin, mikä edellyttäisi 2 500 megavolttiamppeerin asen- nettua kokonaistehoa, kun huipunkäyttöajaksi oletetaan 2 400 tuntia vuodessa. Tavoitteena on myös osaltaan edistää metsähakkeen käyttöä polttoaineena siten, että sen käyttö kasvaisi 25 terawattituntiin vuoteen 2020 mennessä. Metsähakkeen käyttöön soveltuvia monipolttolaitteita on tällä hetkellä noin 90, ja niiden määräksi arvioidaan noin 110 vuonna 2020. Tavoitteena on lisäksi edistää puupolttolaitteiden ja biokaasun käyttöä sähkön ja lämmön yhteistuotannossa nykytasoon verrattuna merkittävästi vuoteen 2020 men- nessä. Uudella tukijärjestelmällä parannettaisiin tuulivoimaa, biokaasua sekä metsähaketta ja muita puupolttolaitteita käyttävien voi- malaitosten kilpailukykyä verrattuna fossiili-

silla polttoaineilla ja muilla energialähteillä tapahtuvaan sähkön tuotantoon. Samalla sähkön tuotanto monipuolistuisi ja omavaraisuus sähkön tuotannossa paranisi.

Esityksen mukaiseen tukijärjestelmään saattaa ennen vuotta 2020 olla tarpeen tehdä muutoksia (esimerkiksi tarkistaa tukitasoja, laajentaa järjestelmän soveltamista biohiileen tai peltobiomassaan taikka tarkistaa eri energialähteiden teknologiakohtaisia rajoitteita), jos uusiutuvan energian tavoitteen saavuttaminen sitä edellyttää. Hallituksen tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus 38 prosenttiin vuoteen 2020 ja edelleen 60 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä (Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto- ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä Suomea; Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 28/2009). Hallituksen arvio on, että uusiutuvan energian osuutta tulee kasvattaa huomattavasti edelleen vuoden 2020 jälkeen. Tämä edellyttää myös tukijärjestelmien tehostamista ja uudistamista. Uusiutuvan energian tavoitetason nostamista ja tukijärjestelmää on tarpeen arvioida uudestaan hyvissä ajoin ennen vuotta 2020.

Esityksessä ehdotetun tukijärjestelmän tulee ilmasto- ja energiastrategiassa edellytetyn mukaisesti olla kustannustehokas ja markkinaehtoinen, ja sen tulee johtaa uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotannon riittävän nopeaan lisäykseen. RES-direktiivin kansallisten tavoitteiden toimeenpanoon liittyvien suunnitelmien ohella ympäristötuen suuntaviivoihin perustuvat rajoitukset on otettava huomioon tukimuotoa koskevassa sääntelyssä.

Kustannustehokkuuden kannalta on olennaista, että tukijärjestelmällä saadaan aikaan haluttu määrä tuotantoa pienimmällä mahdollisella yhteenlasketulla tuella. Samalla on kuitenkin pyrittävä välttämään liian monimutkaista ja hallinnollisesti raskasta järjestelmää. Kun järjestelmää sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin voimalaitoksiin, tulee tukitaso määrittää siten, että viimeinen kokonaistavoitteeseen tarvittava projekti on juuri ja juuri kannattava. Johdonmukaisuuden vuoksi tukitaso olisi lähtökohdiltaan sama riippumatta siitä, mitä uusiutuvaa energialähdettä voimalaitos käyttää. Kustannustehokkuuden kannalta on myös tärkeää, että

tukijärjestelmästä aiheutuu mahdollisimman vähän oheiskustannuksia, muun muassa liityen verkon rakentamiseen ja optimointiin, säätö- ja tasesähkön lisääntyneeseen tarpeeseen sekä järjestelmän hallinnointiin. Esimerkiksi tuulivoimaloiden hajauttaminen maantieteellisesti tulisi toteuttaa ottaen huomioon järjestelmän kustannustehokkuus.

Esityksen tavoitteena on myös säilyttää voimalahankkeiden keskinäinen kannattavuus ja kilpailukyky muuttumattomana. Tukijärjestelmä ei siten saisi esimerkiksi vaikuttaa väärinvalitavasti teknologian valintaan, rakennettavien voimaloiden kokoon, investointien sijoittumiseen tai johtaa muuten kokonaisuuden kannalta epätoivottaviin vaikutuksiin.

Markkinaehtoisuus edellyttäisi, että järjestelmään kuuluvan uusiutuvan energian tuotannon tulisi osallistua sähkömarkkinoille ja kohdata sähkön markkinahinnasta tulevan signaalin ohjaava vaikutus tuottaa eniten sähköä, kun sähkön markkinahinta on korkeimmillaan. Metsähakkeena käytettävän polttoaineen osalta markkinaehtoisuus edellyttäisi, että päästöoikeuden hinnan muutokset vaikuttaisivat tuen suuruuteen. Järjestelmän tulisi myös kannustaa kilpailuun laite-toimittajien välillä ja teknologian kehittämiseen.

Markkinaehtoisuus edellyttäisi lisäksi, että sähkön tuottaja myy itse sähkönsä markkinoille ja vastaa sähkötaseestaan ja että tukijärjestelmän piirissä olevaa uusiutuvan energian tuotantoa koskevat samat velvoitteet kuin muutakin sähkön tuotantoa.

Esityksen tavoitteena on myös, että tukijärjestelmä olisi ennakoitava, pitkäjänteinen, kustannustehokas ja kevyt hallinnoida. Järjestelmää ei tulisi muuttaa ennakoimattomasti siten, että tehtyjen investointien kannattavuus muuttuisi. Järjestelmän tulisi olla avoin myös uusille toimijoille tasapuolisin ehdoin. Tukijärjestelmässä oikeuksien ja velvollisuuksien tulisi olla tasapainossa keskenään. Tukijärjestelmän tulee olla sovitettu yhteen muiden valtiontukijärjestelmien kanssa.

Esityksen tavoitteena on lisäksi sovittaa sähköverolain mukainen tukijärjestelmä yhteen syöttötariffijärjestelmän kanssa.

Tukijärjestelmän ennakoitavuus liittyy myös valtion talousarviossa varattavan määrärahan ja sen kehityksen ennakoitavuuteen.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Kansallista vihreiden sertifikaattien järjestelmää varten Suomen markkina-alue on liian pieni, eikä sertifikaatin hinta siksi muodostuisi markkinaehtoisesti. Pohjoismaiset sähkömarkkinat koostuvat Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Sen vuoksi vaihtoehto kansalliselle sertifikaattijärjestelmälle voisi olla pohjoismainen ylikansallinen sertifikaattijärjestelmä. Suomen kannalta ongelmana olisi kuitenkin etenkin tuulivoiman osalta voimalaitosten keskittyminen vain maahan, jonka tuuliolosuhteet ovat parhaimmat. Suomessa tuuliolosuhteet ovat keskimäärin selvästi huonommat kuin Norjassa tai Tanskassa. Pohjoismainen sertifikaattijärjestelmä edistäisi siksi tuulivoiman rakentamista muualle kuin Suomeen. Koska sertifikaattijärjestelmässä tuki olisi samantasoinen kaikille olosuhteista ja kannattavuudesta riippumatta, merkitsisi se, että tukea maksettaisiin myös tuulivoimaloille Suomen alueen ulkopuolella, jotka olisivat kannattavia muutenkin. Vastaavasti myös muille voimalaitostyypeille tuleva tuki voi olla tarpeettoman suuri, erityisesti puupolttoaineiden käytön edistämisen kannalta sertifikaattijärjestelmä saattaisi johtaa tarpeettomaan suuriin tukii. Tästä voisi seurata esimerkiksi raakapuun hinnan nousu, millä voisi olla heikentävä vaikutus metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin. Ylikansallisen sertifikaattijärjestelmän voidaan siksi katsoa edistävän huonosti Suomelle asetetun uusiutuvan energian lisäämistavoitteen toteuttamista.

EU:n valtioneuvoston sääntely mahdollistaa paremmin uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön tuotannon tukemisen kuin investointituet. Ympäristöntuen suuntaviivojen perusteella investointitukena voidaan suur-yrityksille myöntää 60 prosenttia, keskisuurille yrityksille 70 prosenttia ja pienille yrityksille 80 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista. Näillä tarkoitetaan ylimääräisiä investointikustannuksia, joita tuen saajalle aiheutuu todellisena energiantuotan-

tona mitattuna kapasiteetiltaan vastaavan perinteisen energiantuotantolaitoksen tai perinteisen lämmitysjärjestelmän kustannuksiin verrattuna. Tukikelpoiset kustannukset on laskettava ottaen huomioon uusiutuviin energialähteisiin tehtävään ylimääräiseen investointiin liittyvät tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Verrattuna tuotantotukea koskeviin ehtoihin ja rajoituksiin investointituen myöntäminen on selvästi rajoitetumpaa. Suomessa käytössä olleella investointitukijärjestelmällä ei ole pystytty merkittävästi lisäämään uusiutuvien energialähteiden käyttöä energian tuotannossa.

Ottaen huomioon pohjoismaiset sähkömarkkinat ja sähkömarkkinoita koskeva sääntely sekä EU:n valtioneuvoston sääntely syöttötariffijärjestelmä soveltuu Suomen oloissa parhaiten erilaisista uusiutuvan energian tukimuodoista, kun kyse on kooltaan suurehkoista voimalaitoshankkeista. Tällöin järjestelmästä aiheutuvat kustannukset jäävät varsin vähäisiksi suhteessa sähkön tuottajien saamaan hyötyyn. Sen sijaan pienemmissä hankkeissa investointitukea voidaan pitää tehokkaampana ja paremmin soveltuvana.

Syöttötariffijärjestelmä parantaisi tuulivoimaa, biokaasua ja puuperäisiä polttoaineita käyttävien voimalaitosten kannattavuutta. Syöttötariffijärjestelmä on toteutettavissa eri tavoin muun muassa sen mukaan, miten merkittävä markkinariski investoijalle jätetään. Syöttötariffijärjestelmän etu muihin järjestelmiin verrattuna on sen muokattavuus erilaisiin kansallisiin olosuhteisiin ja sähkömarkkinoihin.

Pakko-ostovelvoite on useissa EU:n jäsenmaissa käytössä osana syöttötariffijärjestelmää, mutta se olisi Suomessa sähkömarkkinan vastainen. Pakko-ostovelvoite on yleensä verkonhaltijalla. Suomessa verkonhaltijat voivat sähkömarkkinan perusteella hankkia sähköä omakäytön ohella vain verkon häviöenergiaa ja sähköverkkonsa käyttöä palvelevaa varavoimaa varten eivätkä ne normaalisti käy sähkökauppaa. Pakko-ostovelvoite edellyttäisi markkinoiden tehokkuuteen ja toimivuuteen tähtäävästä eriyttämissäännöstöstä poikkeamista. Jakeluverkkojen velvollisuus sähkön vastaanottamiseen ja niiden ryhtyminen sähkön myyjiksi johtaisivat

hintariskin siirtymiseen sähkön tuottajilta verkonhaltijoille. Pakko-ostovelvoitteen asettaminen esimerkiksi toimitusvelvollisille sähkön myyjille puolestaan asettaisi eri sähkön myyjät kilpailullisesti hyvin eriarvoiseen asemaan. Kiinteähintaisessa järjestelmässä, jossa sovelletaan myös sähkön pakko-ostovelvoitetta, sähkön tuottajalta puuttuvat normaalit tuottajiin sähkömarkkinoilla kohdistuvat kannustimet ja velvoitteet, mikä vaikuttaa negatiivisesti sähköjärjestelmän toimintaan.

Hintapreemioon perustuvassa syöttötariffijärjestelmässä sähkön tuottajan saama kokonaistulo on sähkön markkinahinnan ja preemion summa, minkä vuoksi se poistaa investoijan markkinariskin vain osittain. Toisaalta se mahdollistaisi suuremmat tuotot sähkön markkinahinnan noustessa, mutta ei takaisi sähkön tuottajalle riittävää tuottoa markkinahinnan ollessa alhainen. Järjestelmän kustannustehokkuutta voidaan parantaa sitomalla hintapremio sähkön markkinahintaan. Koska sähkön markkinahinnan muutokset pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla voivat olla suuria lyhyelläkin aikavälillä, olisi sähkön tuottajan kuitenkin vaikea ennakoida preemion kehitystä sekä investoinnin kannattavuutta ja siihen liittyviä riskejä.

Takuu- tai tavoitehintaan perustuva syöttötariffijärjestelmä poistaa investoijalta markkinariskin. Järjestelmä takaisi tasaisen tulotason sähkön tuottajalle ja siirtäisi sähkön hintariskin tuottajalta tariffin maksajalle. Kustannustehokkuuden parantamiseksi tukijärjestelmä tulisi sitoa sähkön markkinahintaan. Suomen sähkömarkkinoille voidaan parhaiten soveltuvana pitää syöttötariffijärjestelmää, joka perustuu markkinaehtoiseen takuu- tai tavoitehintaan. Järjestelmässä sähkön tuottajat myyvät tuotetun sähkön normaalisti sähkömarkkinoille ja ovat velvollisia hoitamaan tasesähkösä. Sähkön hinnan noustessa laskee vastaavasti tuntia kohti maksettava syöttötariffi, mikä pienentää järjestelmän kustannuksia maksajan kannalta.

Takuu- tai tavoitehintainen syöttötariffijärjestelmä on mahdollista toteuttaa niin, että takuu- tai tavoitehintaa taataan määrättyksi ajaksi tai sitä tarkistetaan määrättyinä vuosina. Tariffijärjestelmästä edellytetään kuitenkin pysyvyyttä, jotta investoinnit perustuisivat luotet-

taviin laskelmiin. Uusiutuvan energian lisäämistavoitteen kannalta on olennaista, että syöttötariffijärjestelmä kannustaa uusiin voimalaitosinvestointeihin. Sen vuoksi syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä voimalaitoksessa tuotetun sähkön tavoitehinnan tulisi pysyä vakiona ja järjestelmän olla muutoinkin ennustettava sekä tavoitehintaa koskevat muutokset tulisi toteuttaa niin, että ne koskevat vain uusia hankkeita. Syöttötariffijärjestelmän voimassaolon ensimmäisten vuosien aikana olisi lisäksi mahdollista säätää korkeampi tavoitehintaa tuulivoimalla tuotetusta sähköstä, jotta hankkeiden toteutus etenisi nopeasti sekä alkuvaiheeseen liittyvät suuremmat investointikustannukset ja teknologiset riskit otettaisiin huomioon.

Uusiutuvan energian lisäämistavoite edellyttää voimalaitosinvestointien lisäksi, että fossiilisten polttoaineiden ja turpeen käyttöä korvataan metsähakkeella monipolttoainekattiloissa. Näissä tilanteissa syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä voimalaitoksessa tuotetusta sähköstä maksettavan tuen tulisi olla riippuvainen päästöoikeuden hinnasta.

Kilpailuttaminen mahdollistaisi tukitason tarkistuksen vastaamaan muuttuneita tuotantokustannuksia. Tavoitehinnan kilpailuttamiseen ei Suomessa vielä ole edellytyksiä, mutta tilannetta on tarpeen seurata. Ongelmana on muun muassa, että uusiutuvan energian voimalaitosinvestoinnista kiinnostuneita sähkön tuottajia on varsin vähän, eikä kilpailutus sen vuoksi todennäköisesti onnistuisi.

Merituulivoimalan kustannukset ovat suuremmat kuin muiden tuulivoimaloiden. Uusiutuvien energialähteiden lisäämistavoite vaatii, että myös merituulivoiman potentiaali hyödynnetään. Tämä saattaa edellyttää merituulivoimaa varten täydentävää tukijärjestelmää, jolloin hankkeiden kilpailuttaminen voi tulla harkittavaksi. Metsähakkeen käytön lisäämistavoite (25 terawattituntia vuoteen 2020 mennessä) vaatii syöttötariffijärjestelmän lisäksi täydentäviä tukitoimenpiteitä, esimerkiksi investointitukia tai muita täydentäviä tukijärjestelmiä.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotannon edistämiseksi ehdotetaan

markkinaehtoista tukijärjestelmää (*syöttötariffijärjestelmä*). Syöttötariffijärjestelmää sovellettaisiin tuulivoimaan, biokaasuun ja puupolttoaineisiin perustuvaan sähkön tuotantoon.

Ehdotetussa syöttötariffijärjestelmässä sähkön tuottajalle, jonka voimalaitos on hyväksytty järjestelmään, maksettaisiin enintään kahdenoista vuoden ajan kolmen kuukauden sähkön markkinahinnan tai päästöoikeuden markkinahinnan mukaan muuttuvaa tukea (*syöttötariffi*) tukeen oikeuttavan sähkön tuotannon osalta. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä tuulivoimaloita, biokaasuvoimaloita sekä metsähaketta ja muuta puupolttoainetta käyttäviä sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksia (*puupolttoainevoimala*), kunnes kyseiselle energialähteelle asetettu uusiutuvan energian lisäystavoite on saavutettu. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin lisäksi hyväksyä metsähaketta polttoaineena käyttäviä voimalaitoksia (*metsähakevoimala*). Esitys noudattaisi Suomen sähkömarkkinoiden toimintaperiaatteita, eikä järjestelmään sisältyisi pakko-ostovelvoitetta.

Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttäisi, että sähkön tuotannolle on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. Hyväksyminen edellyttäisi myös, että voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 500 kilovoltiampeeria (tuulivoimala) tai 100 kilovoltiampeeria (biokaasuvoimala, puupolttoainevoimala ja metsähakevoimala) ja enintään 8 megavoltiampeeria (puupolttoainevoimala). Voimalaitoksen tulisi täyttää maantieteellistä sijaintia koskevat vaatimukset ja olla liitetty sähköverkkoon Suomen alueella. Järjestelmään voitaisiin hyväksyä vain voimalaitokset, jotka eivät ole saaneet valtiontukea ja ovat uusia. Metsähakevoimala voitaisiin kuitenkin hyväksyä syöttötariffijärjestelmään, vaikka se olisi saanut muuta valtiontukea eikä olisi uusi. Metsähaketta ja muuta puupolttoainetta käyttävien voimalaitosten osalta olisi osittain mahdollisuus valita, hyödynnetäänkö sähkön tuotannossa tavoitehintaan perustuvaa vai päästöoikeuden hinnan mukaan muuttuvaa syöttötariffia. Todentajan tehtävänä olisi voimalaitoksen vaatimustenmukaisuuden ja sen vuosituotantoa koskevan tarkennetun arvion varmennus.

Syöttötariffijärjestelmään kuuluvassa voimalaitoksessa tuulivoimalla, biokaasulla ja puupolttoaineella tuotetun sähkön tavoitehinta olisi 83,50 euroa megawattitunnilta. Tuulivoimalassa tuotetun sähkön tavoitehinta olisi kuitenkin 105,30 euroa megawattitunnilta vuoden 2015 loppuun saakka. Kyseistä korkeampaa tavoitehintaa maksettaisiin enintään kolmen vuoden ajan.

Sähkön tuottajalle maksettaisiin syöttötariffina tavoitehinnan ja kolmen kuukauden sähkön markkinahinnan erotus syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetun sähkön määrän mukaisesti. Jos sähkön markkinahinta laskee alle 30 euroon megawattitunnilta, laskettaisiin erotus kuitenkin vain mainitun tuntihinnan perusteella. Puupolttoainevoimalassa ja biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä maksettaisiin syöttötariffin korotuksena vakiona pysyvää lämpöpremiota, jos lämpöä tuotetaan hyötykäyttöön ja voimalan kokonaishyötysuhde on CHP-direktiivin mukainen.

Syöttötariffijärjestelmään kuuluvassa metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettaisiin päästöoikeuden hinnan mukaan muuttuvaa tuotantotukea 0—18 euroa megawattitunnilta.

Tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä hyväksymispäätöksen voimassaoloaikana maksettavien syöttötariffien kokonaismäärää rajoittaisi hyväksymispäätöksessä määritely sähkön tuotannon kokonaismäärä. Puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä tariffijaksolta maksettavan syöttötariffin (mukaan lukien lämpöpremio) enimmäismäärä olisi rajoitettu keskimäärin 187 500 euroon.

Syöttötariffi laskettaisiin kolmen kuukauden tariffijaksoissa. Sähkön tuottaja laatisi tariffijakson päätyttyä selvityksen tukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Selvitys ja todentajan varmennus selvityksessä esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta tulisi määrääjässä toimittaa Energiamarkkinavirastolle.

Kiinteää sähkön tuotantotukea maksettaisiin tuulivoimalla, biokaasulla ja metsähakeella tuotetusta sähköstä, jos kyseinen voimalaitos ei kuulu tai ole kuulunut syöttötariffijärjestelmään samaan polttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon perusteella. Tu-

kea maksettaisiin myös kierrätyspolttoaineella ja pienvesivoimalla tuotetusta sähköstä. Tuulivoimalla ja metsähakkeella tuotetusta sähköstä tuki olisi 6,9 euroa megawattitunnilta, biokaasulla ja vesivoimalla tuotetusta sähköstä 4,2 euroa megawattitunnilta sekä kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä 2,5 euroa megawattitunnilta.

Kiinteää sähkön tuotantotukea maksettaisiin kalenterivuoden aikana tuotetusta sähköstä, jos tuotannon määrä on vähintään 200 megawattituntia. Sähkön tuottaja laatisi kalenterivuoden päätyttyä selvityksen tukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Selvitys ja todentajan varmennus selvityksessä esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta tulisi määräjässä toimittaa Energiamarkkinavirastolle.

Energiamarkkinavirasto päättäisi voimalaitoksen hyväksymisestä syöttötariffijärjestelmään ja samoin todentajien hyväksymisestä. Energiamarkkinavirasto päättäisi myös sähkön tuottajalle tariffijaksolta maksettavasta syöttötariffista tai kalenterivuodelta maksettavasta kiinteästä sähkön tuotantotuesta. Energiamarkkinavirasto huolehtisi lisäksi syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksamiseen liittyvistä tehtävistä, valvoisi lain noudattamista ja hoitaisi muut laissa sille säädetyt tehtävät.

Esityksen mukaan syöttötariffijärjestelmä ja kiinteä sähkön tuotantotuki rahoitettaisiin valtion talousarviosta. Esityksen mukaisia tukijärjestelmiä on pidettävä valtioneuvoston, joiden hyväksyttävyyden arvioitaisiin ympäristötuen suuntaviivojen perusteella. Niistä on myös tehtävä ilmoitus Euroopan unionin komissiolle, jonka tulee hyväksyä järjestelmät, ennen kuin ne otetaan käyttöön. Oletettavasti esitettyihin tukijärjestelmiin sisältyvät tuet olisivat ainakin pääosin yhteismarkkinoille soveltuvaa valtioneuvoston tukea, koska ne täyttävät ympäristötuen suuntaviivoissa mainitut perusteet.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Syöttötariffijärjestelmän kustannukset

Syöttötariffijärjestelmän kustannukset valtiolle muodostuvat lähinnä sähkön tuottajalle

maksettavasta syöttötariffista. Tarkoituksena on korvata tuulivoimalla, biokaasulla sekä metsähakkeella ja muulla puupolttoaineella tuotetun sähkön tuotantokustannusten ja kyseisen energialähteen markkinahinnan tai vaihtoehtoisen polttoaineen hinnan välinen erotus.

Tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettaisiin tuotantotukena tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan kolmen kuukauden keskiarvon erotus. Ehdotetun tavoitehinnan suuruuteen ovat keskeisesti vaikuttaneet arviot tuulivoimalan investointikustannuksista (aluksi 1 500 ja myöhemmin 1 400 euroa kilowattitunnilta), huipunkäyttöajasta (2 400 tuntia vuodessa), teknisestä käyttöiästä (20 vuotta) ja käyttö- ja huoltokustannuksista (28 euroa kilowattitunnilta vuodessa) sekä arviot tasehallinnan kustannuksista (2 euroa megawattitunnilta vuodessa), sähkön keskimääräisestä markkinahinnasta (50 euroa megawattitunnilta), kiinteistöveroista (1,5 euroa megawattitunnilta), oman pääoman osuudesta (30 prosenttia), oman pääoman tuottovaatimuksesta (10 prosenttia), lainapääoman korosta (5 prosenttia), kirjanpidollisesta poistojajasta (15 vuotta), laina-ajasta (12 vuotta) ja tuen maksatusajasta (12 vuotta).

Ehdotuksen mukaan tavoitehinta olisi 83,50 euroa megawattitunnilta. Johdonmukaisuussyistä biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetun sähkön tavoitehinta olisi sama kuin tuulivoimalassa tuotetun sähkön. Kun sähkön keskimääräiseksi markkinahinnaksi oletetaan 50 euroa megawattitunnilta, maksettaisiin syöttötariffia keskimäärin 33,50 euroa megawattitunnilta. Tuulivoimalla tuotetusta sähköstä maksettaisiin kuitenkin järjestelmän voimassaolon ensimmäisinä vuosina enintään kolmen vuoden ajan korkeampaa tavoitehintaa, joka olisi 105,30 euroa megawattitunnilta. Tällöin syöttötariffi olisi keskimäärin noin 55 euroa megawattitunnilta.

Syöttötariffia korotettaisiin lämpöpreemiolla, jolla kompensoitaisiin teknologiakohtaisesti biokaasuvoimaloihin ja puupolttoainevoimaloihin liittyviä korkeampia kustannuksia. Lämpöpremio olisi puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä 20 euroa megawattitunnilta ja biokaasuvoimalassa tuotetusta

sähköstä 50 euroa megawattitunnilta. Lämpöpremiota maksettaisiin, jos hyötykäyttöä ja kokonaishyötysuhdetta koskevat edellytykset täyttyvät.

Metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettaisiin tuotantotukea, joka muuttuisi päästöoikeuden hinnan perusteella. Tukea maksettaisiin enintään 18 euroa megawattitunnilta. Korkeinta tukea maksettaisiin, kun päästöoikeuden hinta on enintään 10 euroa. Tukea ei enää maksettaisi, kun päästöoikeuden hinta on 23 euroa. Ehdotetun tuen suuruus on määritelty siten, että metsähakkeen kilpailukyky paranee päästöoikeuden eri hintatasoilla. Vuonna 2011 päästöoikeuden hinnaksi on arvioitu 14,6 euroa, jolloin tuen suuruus olisi 11,6 euroa megawattitunnilta. Päästöoikeuden hinnan oletetaan joka vuosi kohoavan, jolloin vastaavasti tuen suuruus megawattitunnilla pienenesi.

Esityksen mukaan syöttötariffia maksettaisiin järjestelmään hyväksytyssä voimalaitoksessa tuotetusta sähköstä lähtökohtaisesti kahdentoista vuoden ajan. Siirtymäsäännöksen nojalla myös 1 päivä tammikuuta 2009 jälkeen kaupalliseen käyttöön otetut voimalaitokset voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien tuulivoimaloiden yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan:

vuonna 2011 noin 330 megavoltiampeeria,
vuonna 2012 noin 600 megavoltiampeeria,
vuonna 2013 noin 800 megavoltiampeeria,
vuonna 2014 noin 990 megavoltiampeeria.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien tuulivoimaloiden yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan kasvavan vuoteen 2020 saakka. Syöttötariffijärjestelmän piiriin arvioidaan enimmillään kuuluvan tuulivoimaloita vuosina 2020—2022, jolloin yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan 2 500 megavoltiampeeria.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien biokaasuvoimaloiden yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan:

vuonna 2011 noin 3,8 megavoltiampeeria,
vuonna 2012 noin 6,3 megavoltiampeeria,
vuonna 2013 noin 10 megavoltiampeeria,
vuonna 2014 noin 13,8 megavoltiampeeria.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien biokaasuvoimaloiden yhteenlasketun tehoka-

pasiteetin arvioidaan kasvavan vuoteen 2015 saakka. Syöttötariffijärjestelmän piiriin arvioidaan enimmillään kuuluvan biokaasuvoimaloita vuosina 2015—2022, jolloin yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan noin 19 megavoltiampeeria.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien puupolttoainevoimaloiden yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan vuonna 2011 noin 15 megavoltiampeeria. Sen arvioidaan kasvavan varsin tasaisesti vuoteen 2020, jolloin yhteenlasketun tehokapasiteetin arvioidaan olevan noin 160—210 megavoltiampeeria.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien metsähakevoimaloiden yhteenlasketun sähkön tuotannon arvioidaan olevan:

vuonna 2011 noin 2,3 terawattituntia,
vuonna 2012 noin 2,7 terawattituntia,
vuonna 2013 noin 3 terawattituntia,
vuonna 2014 noin 3,3 terawattituntia.

Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvien metsähakevoimaloiden yhteenlasketun sähkön tuotannon arvioidaan kasvavan varsin tasaisesti vuoteen 2020, jolloin yhteenlasketun sähkön tuotannon arvioidaan olevan 5,3 terawattituntia.

Sähkön tuottajalle maksettavaa syöttötariffia varten tarvittavan määrärahan suuruuden arvioimista hankaloittaa syöttötariffiin oikeutettujen voimalaitosten määrän kehityksen liittyvät epävarmuudet, tuulivoiman osalta tuulen määrän vuosittainen vaihtelu, joka voi olla jopa 20 prosenttia, sekä sähkön ja päästöoikeuden markkinahintojen vaihtelu.

Tuulivoimaa koskevan syöttötariffin maksamista varten arvioidaan tarvittavan:

vuonna 2011 noin 23 miljoonaa euroa,
vuonna 2012 noin 57 miljoonaa euroa,
vuonna 2013 noin 89 miljoonaa euroa,
vuonna 2014 noin 106 miljoonaa euroa.

Tuulivoimaa koskevan syöttötariffin maksamista varten tarvittavan määrärahan arvioidaan kasvavan joka vuosi vuoteen 2020 asti. Vuosina 2020—2022 tuulivoimaa koskevan syöttötariffin maksamista varten arvioidaan tarvittavan noin 200 miljoonaa euroa vuosittain, minkä jälkeen määrärahan tarve väheneisi jonkin verran vuosittain. Määrärahan tarpeessa ei ole otettu huomioon inflaation vaikutusta. Tavoitehintaan ei ole tarkoitus tehdä inflaatiokorotusta, joten reaalisesti se alenisi.

Biokaasusähköä koskevan syöttötariffin ja sen korotuksena suoritettavan lämpöpreemion maksamista varten arvioidaan tarvittavan: vuonna 2011 noin 2 miljoonaa euroa, vuonna 2012 noin 3 miljoonaa euroa, vuonna 2013 noin 5 miljoonaa euroa, vuonna 2014 noin 8 miljoonaa euroa, vuonna 2015 noin 10 miljoonaa euroa, vuonna 2016 noin 13 miljoonaa euroa.

Biokaasusähköä koskevan syöttötariffin ja sen korotuksena suoritettavan lämpöpreemion maksamista varten tarvittavan summan arvioidaan pysyvän vuoden 2016 tasolla vuoteen 2022 saakka. Vuoden 2022 jälkeen määrärahan tarve vähenisi vuosittain. Määrärahan tarpeessa ei ole otettu huomioon inflaation vaikutusta. Tavoitehintaan tai syöttötariffin korotuksena maksettavaan lämpöpreemioon ei ole tarkoitus tehdä inflaatiokorotusta, joten reaalisesti ne alenisivat.

Puupolttoainevoimaloita koskevan syöttötariffin ja sen korotuksena suoritettavan lämpöpreemion maksamista varten arvioidaan tarvittavan vuonna 2011 noin 3,75 miljoonaa euroa ja sen arvioidaan kohoavan tasaisesti. Määrärahan tarpeeksi arvioidaan vuonna 2020 noin 34 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 38 miljoonaa euroa. Tariffijakson aikana maksettava syöttötariffi olisi rajoitettu voimalaitoskohtaisesti, ja voisi neljän peräkkäisen tariffijakson aikana olla yhteensä enintään 750 000 euroa. Voimalaitoskohtaisen rajoituksen vuoksi syöttötariffijärjestelmän kannustavuus on suurimmillaan generaattorin nimellisteholtaan noin 1–2 megavolttiampeerin voimalaitoksissa, ja vaikutus kannattavuuteen on sähkön markkinahinnan laskiessa negatiivinen. Sähkön markkinahinnan lasku 30 euroon megawattitunnilta vaikuttaisi voimalaitoskohtaisen rajoituksen vuoksi etenkin nimellisteholtaan yli 2 megavolttiampeerin voimalaitosinvestointien kannattavuuteen. Syöttötariffijärjestelmän piiriin kuuluvia puupolttoainevoimaloita arvioidaan olevan vuonna 2011 noin 5 ja vuonna 2020 noin 60. Määrärahan tarpeessa ei ole otettu huomioon inflaation vaikutusta. Tavoitehintaan tai syöttötariffin korotuksena maksettavaan lämpöpreemioon ei ole tarkoitus tehdä inflaatiokorotusta, joten reaalisesti ne alenisivat.

Edellä olevat laskelmat perustuvat oletukseen, että sähkön markkinahinta on keskimäärin 50 euroa megawattitunnilta. Pohjoismaisessa sähköpörssissä noteerattujen termiinihintien hinta vuodelle 2011 toukokuussa 2010 oli 48,53 euroa megawattitunnilta, kun otetaan huomioon systeemi hinta sekä systeemi hinnan ja Suomen aluehinnan erotus. Koska sähkön markkinahintaan liittyy epävarmuuksia, perustuvat laskelmat oletukseen, että sähkön markkinahinta on keskimäärin 50 euroa megawattitunnilta myös vuonna 2011. Vuoden 2008 alusta sähkön kolmen kuukauden markkinahinta megawattitunnilta on vaihdellut seuraavasti:

tammikuu—maaliskuu 2008: 39,3 euroa,
huhtikuu—kesäkuu 2008: 46,5 euroa
heinäkuu—syyskuu 2008: 65,9 euroa
lokakuu—joulukuu 2008: 52,4 euroa
tammikuu—maaliskuu 2009: 38,1 euroa,
huhtikuu—kesäkuu 2009: 34,3 euroa,
heinäkuu—syyskuu 2009: 35,6 euroa,
lokakuu—joulukuu 2009: 39,9 euroa,
tammikuu—maaliskuu 2010: 71,6 euroa.

Jos sähkön markkinahinta laskee 30 euroon megawattitunnilta, kasvaa määrärahan tarve noin 60 prosenttia tuulivoimaa ja biokaasusähköä koskevan syöttötariffin ja sen korotuksena suoritettavan lämpöpreemion osalta. Tällöin syöttötariffin maksamista varten arvioidaan tarvittavan:

vuonna 2011 noin 33 miljoonaa euroa,
vuonna 2012 noin 82 miljoonaa euroa,
vuonna 2013 noin 128 miljoonaa euroa,
vuonna 2014 noin 158 miljoonaa euroa,
vuonna 2015 noin 190 miljoonaa euroa,
vuonna 2016 noin 196 miljoonaa euroa,
vuonna 2017 noin 234 miljoonaa euroa,
vuonna 2018 noin 273 miljoonaa euroa,
vuonna 2019 noin 312 miljoonaa euroa,
vuonna 2020—2022 noin 337 miljoonaa euroa vuosittain.

Sähkön markkinahinnan lasku 30 euroon megawattitunnilta ei arvion mukaan vaikuttaisi merkittävästi puupolttoainevoimaloita koskevan syöttötariffin maksamista varten tarvittavan määrärahan suuruuteen, koska voimalaitokselle tariffijakson aikana maksettava syöttötariffi on rajoitettu keskimäärin enintään 187 500 euroon. On kuitenkin mahdollista, että alhainen sähkön markkinahinta vähentäisi pidemmällä aikavälillä investoin-

teja puupolttoainevoimалоihin, mikä pienentäisi määrärahan tarvetta.

Metsähakevoimalaa koskevan syöttötariffin maksamista varten arvioidaan tarvittavan: vuonna 2011 noin 27 miljoonaa euroa, vuonna 2012 noin 28,6 miljoonaa euroa, vuonna 2013 noin 29,7 miljoonaa euroa, vuonna 2014 noin 30,3 miljoonaa euroa.

Metsähakkeella tuotetun sähkön syöttötariffin maksamista varten tarvittavan määrärahan arvioidaan vuodesta 2016 alkaen laskevan, ja vuonna 2020 tarvittavan määrärahan suuruudeksi arvioidaan 22 miljoonaa euroa. Määrärahan tarpeessa ei ole otettu huomioon inflaation vaikutusta.

Edellä oleva laskelma perustuu oletukseen, että päästöoikeuden hinta nousee tasaisesti vuoteen 2020 noin 20 euroon. Päästöoikeuden hinta on keväällä 2010 ollut noin 12—16 euroa, ja futuurikauppojen perustella hinnan ennustetaan nousevan. Suurimmissa eurooppalaisissa päästöoikeuspörssiissä noteerattujen termiiniinien hinta vuodelle 2011 toukokuussa 2010 oli 15,07—16,92 euroa. Vuoden 2008 alusta päästöoikeuden kolmen kuukauden markkinahinta (päivittäisten päätöshintojen ylä- ja alaraja kvartaalin aikana) on vaihdellut seuraavasti:

tammikuu—maaliskuu 2008: 18,84—23,11 euroa,
huhtikuu—kesäkuu 2008: 22,52—28,77 euroa,
heinäkuu—syyskuu 2008: 21,21—29,33 euroa,
lokakuu—joulukuu 2008: 14,36—24,09 euroa,
tammikuu—maaliskuu 2009: 8,20—15,69 euroa,
huhtikuu—kesäkuu 2009: 12,14—15,87 euroa,
heinäkuu—syyskuu 2009: 12,79—15,45 euroa,
lokakuu—joulukuu 2009: 12,45—15,37 euroa,
tammikuu—maaliskuu 2010: 12,41—13,81 euroa.

Päästöoikeuden hintakehityksen arviointiin liittyy huomattavia epävarmuuksia. Hintarviot kolmannelle päästökauppakaudelle vuosille 2013—2020 vaihtelevat 15 eurosta 55 euroon. Jos EU:ssa esimerkiksi siirrytään 30 prosentin päästövähennystavoitteeseen,

voi vaikutus päästöoikeuden hintaan olla merkittävä. Jos päästöoikeuden hinta pysyisi noin 15 eurossa, kasvaa metsähakevoimалоille maksettavaa syöttötariffia koskeva määrärahan tarve edellä olevaan verrattuna, ja olisi vuonna 2020 noin 58,3 miljoonaa.

Kiinteän sähkön tuotantotuen kustannukset

Sähköverolain 8 §:n mukainen sähkön tuotantotuki on tarkoitus korvata kiinteällä sähkön tuotantotuella, ja samalla tukijärjestelmän hallinnointi siirtyisi tullilta Energiamarkkinavirastolle. Sähköverolain mukainen tuki on nykyisin noin 11,5 miljoonaa euroa vuodessa, ja sitä maksetaan seuraavasti: metsähakkeella tuotetusta sähköstä noin 8,1 miljoonaa euroa, tuulivoimalla tuotetusta sähköstä noin 1,8 miljoonaa euroa, biokaasulla tuotetusta sähköstä noin 54 000 euroa, pienvesivoimalla tuotetusta sähköstä noin 0,8 miljoonaa euroa, kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä noin 0,8 miljoonaa euroa.

Kiinteä sähkön tuotantotuki olisi korvaus- tasoltaan vastaava kuin nykyinen sähköverolain 8 §:n mukainen tuki. Kiinteä sähkön tuotantotuki sovitettaisiin yhteen syöttötariffijärjestelmän mukaisten tukien kanssa, eikä päällekkäisiä tukia maksettaisi.

Metsähakkeella, tuulivoimalla ja biokaasulla tuotetusta sähköstä ei maksettaisi kiinteää sähkön tuotantotukea, jos voimalaitos kuuluu tai on kuulunut syöttötariffijärjestelmään samaan polttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon perusteella. Toiminnassa olevien metsähakevoimaloiden arvioidaan valitsevan syöttötariffijärjestelmä, joten kiinteää sähkön tuotantotukea maksettaisiin jatkossa mahdollisesti vain muutamille uusille teholtaan pienemmille metsähakevoimалоille. Uusien tai siirtymäsäännöksen nojalla viimeistään vuoden 2009 alussa käyttöön otettujen tuulivoimaloiden ja biokaasuvoimaloiden arvioidaan valitsevan syöttötariffijärjestelmä. Kiinteää sähkön tuotantotukea maksettaisiin edelleen ennen vuoden 2009 alkua käyttöön otetuille tuulivoimалоille ja biokaasuvoimалоille sekä teholtaan pienemmille tuulivoimалоille ja

biokaasuvoimaloille. Kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten arvioidaan tarvittavan vuoden 2011 aikana tuotetun sähkön määrän perusteella noin 3,35 miljoonaa euroa, ja tuki maksettaisiin hakemusten perusteella vuonna 2012. Määrärahan tarpeen arvioidaan jatkossa olevan noin 3,5—4,5 miljoonaa euroa vuodessa. Vuoden 2010 aikana tuotetun sähkön määrän perusteella maksettavaan tukeen sovellettaisiin siirtymäsäännöksen nojalla sähköverolain 8 §:ää, ja tulli maksaisi osan tuesta vuonna 2010 ja osan vuonna 2011.

Vaikutukset Energiamarkkinaviraston toimintamenoihin ja henkilöresursseihin

Energiamarkkinaviraston tehtävänä on muun muassa päätöksellään hyväksyä sähkön tuottajan voimalaitos syöttötariffijärjestelmään, huolehtia syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksamiseen liittyvistä toimenpiteistä ja tarvittaessa niiden takaisinperinnästä sekä valvoa lain noudattamista. Tehtävien hoitaminen edellyttää, että Energiamarkkinavirastolla on käytössään tietojärjestelmä, jonka avulla syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksatus on mahdollista automatisoida mahdollisimman pitkälle. Energiamarkkinavirasto vastaisi myös todentajien hyväksymisestä ja todentajien toiminnan valvonnasta.

Syöttötariffijärjestelmään ja kiinteään sähkön tuotantotukeen liittyviä tehtäviä varten Energiamarkkinaviraston henkilöresursseja on lisätty vuonna 2010 kolmella henkilötyövuodella, ja henkilötyövuositarve on vuodesta 2011 alkaen noin 12. Lisäystarve vuoden 2011 alussa on noin 9 henkilötyövuotta. Näistä 1 henkilötyövuosi siirrettäisiin tullilta Energiamarkkinavirastolle vuonna 2011 samalla kun sähköverolain mukainen tuki korvautuu Energiamarkkinaviraston tehtäväksi tulevalla kiinteällä sähkön tuotantotuella. Uusista tehtävistä aiheutuvat henkilötyövuosisilykset hoidetaan työ- ja elinkeinoministeriön tuottavuusohjelman tavoitteiden puitteissa lisävähennyksenä työ- ja elinkeinotoimistoista tai muualta hallinnonalalta.

Energiamarkkinavirastolle syöttötariffijärjestelmästä aiheutuvat perustamis- ja aloittamiskustannukset (muun muassa tietojärjes-

telmäkustannukset), noin 539 000 euroa, on otettu huomioon vuoden 2010 kolmannessa lisätalousarviossa. Energiamarkkinaviraston syöttötariffijärjestelmään ja kiinteään sähkön tuotantotukeen liittyvät toimintamenot olisivat jatkossa vuosittain noin 1,3 miljoonaa euroa. Toiminta rahoitettaisiin osittain sähkön tuottajilta valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti perittävillä maksuilla. Vuonna 2011 maksutuloja arvioidaan olevan 0,5 miljoonaa euroa, jolloin Energiamarkkinaviraston rahoitustarve olisi noin 1 miljoonaa euroa. Vuonna 2012 maksutuloja arvioidaan olevan noin 0,25 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 jälkeen maksutulojen arvioidaan kasvavan tasaisesti, ja ne olisivat vuonna 2020 noin 0,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2011 talousarvioesitys

Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Vuoden 2011 talousarvioesityksessä syöttötariffijärjestelmän ja kiinteän sähkön tuotantotuen edellyttämien viranomaistoimintojen kustannuksiksi on arvioitu 1,48 miljoonaa euroa. Energiamarkkinaviraston momentille 32.60.01 on ehdotetusta yhteensä 2,009 miljoonan euron nettomäärärahasta arvioitu käytettävän syöttötariffijärjestelmän ja kiinteän sähkön tuotantotuen edellyttämien viranomaistoimintojen kustannuksiin noin 0,98 miljoonaa euroa. Lisäksi viranomaiskustannuksista arvioidaan katettavan maksutuloilla 0,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2011 talousarvioesityksessä on uusiutuvan energian tuotantotukea varten momentille 32.60.44 ehdotettu määrärahasiksi 55,35 miljoonaa euroa. Määrärahan tarve syöttötariffin maksamista varten on tuulivoimaloiden osalta 22,6 miljoonaa euroa, biokaasuvoimaloiden osalta 2 miljoonaa euroa, puupolttoainevoimaloiden osalta 3,75 miljoonaa euroa ja metsähakevoimaloiden osalta 27 miljoonaa euroa. Syöttötariffijärjestelmän ulkopuolelle jäävälle tuulivoimalla, biokaasulla, metsähakkeella, vesivoimalla ja kierrätyspolttoaineella vuoden 2011 aikana tuotetusta sähköstä maksetaan kiinteää sähkön tuotantotukea vuonna 2012, jolloin

on ensimmäisen kerran varattava määräraha tuen maksamista varten.

Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2011—2014 ei ole otettu huomioon lakiehdotukseen sisältyviin tukiin liittyviä rahoitustarpeita. Tuen määriin liittyy epävarmuustekijöitä. Tulevien vuosien rahoitustarpeisiin otetaan kantaa tulevissa valtiontalouden kehyspäätös- ja talousarvioprosesseissa.

Sähkön tuottajalle aiheutuvat kustannukset

Sähkön tuottajille aiheutuu syöttötariffijärjestelmästä kustannuksia, jotka liittyvät Energiamarckinaviraston suoritteiden lisäksi todentajien tehtäviin.

Todentajan varmennusta edellytetään haettaessa syöttötariffijärjestelmään. Todentajan työmäärä arvioidaan suurimmaksi puupolttoainevoimaloiden ja biokaasuvoimaloiden osalta, jonkin verran vähäisemmäksi metsähakevoimaloiden osalta ja pienimmäksi tuulivoimaloiden osalta. Vastaavasti palkkiot vaihtelisivat voimalaitostyyppin mukaan. Todentajan varmennusta edellytetään myös, kun sähkön tuottaja tekee hakemuksen syöttötariffin saamiseksi, mikä tapahtuu neljästi vuodessa. Todentajan työmäärä vaihtelisi kuten syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevassa hakemuksessa, ja vastaavasti palkkiot vaihtelisivat voimalaitostyyppin mukaan.

Todentajan varmennusta edellytetään lisäksi, kun sähkön tuottaja tekee hakemuksen kiinteän sähkön tuotantotuen saamiseksi, mikä tapahtuu kerran vuodessa. Todentajan työmäärä arvioidaan tuulivoimaloiden ja vesivoimaloiden osalta pienemmäksi verrattuna muihin voimalaitoksiin, mikä vastaavasti heijastuisi palkkioihin.

Sähkön tuottajan todentajalle maksama palkkio määräytyy todentajan taksan mukaisesti.

Vaikutukset sähkön markkinahintaan ja päästöoikeuden hintaan

Syöttötariffijärjestelmä parantaa tuettavien sähkön tuotantomuotojen kilpailukykyä suhteessa muihin tuotantomuotoihin. Kaikki sähköjärjestelmään tuleva tuotanto lisää sähkön tarjontaa ja syrjäyttää muuta tuotantoa ajorjär-

jestyksessä sekä alentaa sähkön markkinahintaa. Tällöin kaiken jo rakennetun kapasiteetin kannattavuus alenee. Tuulivoimatuotannon lisääminen 6 terawattitunnilla alentaa sähkön markkinahintaa pohjoismaisilla markkinoilla arviolta noin 1,2 euroa megawattitunnilta. Hinta-arvio perustuu pohjoismaisen sähköjärjestelmän markkinahintamallin käyttökemuksiin. Arvio on herkkä muille järjestelmässä tapahtuville muutoksille ja kuvaa vain suuruusluokkaa. Hintaa laskeva vaikutus koskee myös muita Pohjoismaita ja jatkuu tariffiajan jälkeen, kunnes voimat puretaan. Biokaasulla ja puupolttoaineilla tuotetun sähkön osalta vaikutus sähkön markkinahintaan ei ole mainittava.

Tuulivoimalla tuotetun sähkön tuotannon lisääminen korvaa joko sähkön tuontia tai fossiilisten polttoaineiden käyttöä, jolloin päästöoikeuksien ja polttoainetuonnin tarve vähenee. Biokaasulla ja puupolttoaineilla tuotetun sähkön tuotannon lisääminen korvaa paikallisesti fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon osalta myös tuotettu lämpö korvaa muiden energialähteiden (fossiilisten polttoaineiden tai sähkön) käyttöä. Tuulivoiman arvioidaan vähentävän hiilidioksidipäästöjä pohjoismaisessa järjestelmässä noin 0,62 hiilidioksiditonnia megawattitunnilta, kun tuulivoima kattaa 12 prosenttia sähkön kulutuksesta koko järjestelmässä. Jos päästöoikeuden keskimääräiseksi hinnaksi oletetaan 20—50 euroa, pienentää 6 terawattituntia tuulivoimatuotantoa vuodessa päästöoikeuksien ostamiseen tarvittavaa rahoitusta vuositasona 74—186 miljoonaa euroa. Biokaasuvoimaloiden, puupolttoainevoimaloiden ja metsähakevoimaloiden vaikutus päästöoikeuden hintatasoon EU:ssa ei ole mainittava.

Investointi- ja työllisyysvaikutukset

Tuulivoimaloita arvioidaan tulevan syöttötariffijärjestelmän piiriin vuoteen 2020 mennessä noin 800—1000, biokaasuvoimaloita noin 50—60, puupolttoainevoimaloita noin 60 ja metsähakevoimaloita noin 110.

Esityksen tavoitteena oleva 6 terawattituntin vuosittainen tuulivoimatuotanto tarkoittaisi yhteensä vajaan tuhannen 3 megawatin

tuulivoimalan rakentamista. Maalla nämä sijoittunevat pääsääntöisesti 5—15 tuulivoimalan muodostamiin puistoihin. Merelle rakennettavien tuulivoimaloiden arvioidaan alkuvaiheen demonstraatiohankkeiden jälkeen olevan suurempia. Yhteensä tavoitteena olevan vuosituotannon saavuttaminen edellyttäisi siten noin 80—100 tuulivoimapuistoa.

Tuulivoimaan tehtävien investointien kokonaismääräksi voidaan arvioida noin 3,5 miljardia euroa, josta kotimaisen työn osuus voi olla noin 1,9—2,5 miljardia euroa. Hankkeiden kotimaisuusaste vaihtelee valitun teknologian mukaan. Jos tuulivoimalassa käytetään ulkomailla valmistettuja turbiineja, joissa ei ole suomalaista teknologiaa, kotimaisuusaste voi jäädä 35—40 prosentin tasolle. Jos sen sijaan ulkomailla valmistetuissa turbiineissa on suomalaista teknologiaa, on kotimaisuusaste 50 prosenttia tai korkeampi. Jos tuulivoimalassa käytetään kotimaassa valmistettuja turbiineja, joissa on suomalaista teknologiaa, voi kotimaisuusaste nousta 80 prosenttiin. Tuulivoimaloihin verrattuna biokaasuvoimaloiden vaikutukset työllisyyteen ovat huomattavasti vähäisemmät ja jäänevät varsin paikallisiksi. Syöttötariffijärjestelmän investointeja edistävä vaikutus lisää myös suomalaisten yritysten mahdollisuuksia kerätä kokemuksia tuulivoimaloihin ja biokaasulaitoksiin liittyvästä teknologiasta ja kehittää uutta teknologiaa.

Tuulivoiman vuotuisten käyttö- ja ylläpito-kustannusten arvioidaan olevan suurimmillaan 80 miljoonaa euroa vuodessa. Kun tuulivoimaloiden keskimääräinen käyttöikä on 20 vuotta, olisivat käyttö- ja ylläpito-kustannukset yhteensä arviolta 1,6 miljardia euroa.

Uusiutuvan energian velvoitepaketin mukaan metsähakkeen kokonaiskäytön arvioidaan olevan vuonna 2020 noin 13,5 miljoonaa kiintokuutiometriä. Kokonaistyöllisyysvaikutukset olisivat noin 6 900 henkilötyövuotta, josta 6 200 metsähakkeen tuotannossa ja kuljetuksessa, 400 lämpöyrittäjyydessä, 150 sähkön ja lämmön suurtuotannossa ja 150 polttoaineiden valmistuksessa. Metsähakevoimaloita koskevan tuotantotuen työllisyysvaikutus kokonaistyöllisyysvaikutuksista olisi arviolta noin 1 000 henkilötyövuotta.

Puupolttoainevoimaloita koskevalla tuotantuella ei arvioida olevan välittömiä työllis-

suysvaikutuksia, ja investointikustannukset vaihtelevat merkittävästi laitoskohtaisesti. Investointien toteutumiseen vaikuttavat muun muassa sähkön markkinahinnan kehitys ja sahaliiketoiminnan kannattavuus tulevaisuudessa.

Energiatuet

Syöttötariffijärjestelmän käyttöönotto merkitsisi, että energiatukia ei maksettaisi järjestelmän soveltamisalaan kuuluville tuulivoimaloille, biokaasuvoimaloille ja puupolttoainevoimaloille. Käytännössä tämä vähentäisi lähinnä tuulivoimaloille ja biokaasuhankkeille myönnettyjen energiatukien kokonaismäärää. Metsähakevoimaloiden investointeja monipolttoainekattiloihin olisi edelleen tarkoitus tukea energiatuella.

Tuulivoimaloille on energiatukia myönnetty:

vuonna 2006 14 miljoonaa euroa, josta 9,6 miljoonaa euroa demonstraatiotukeen, vuonna 2007 4,5 miljoonaa euroa, vuonna 2008 1,6 miljoonaa euroa, vuonna 2009 24,8 miljoonaa euroa.

Biokaasuhankkeille on energiatukia myönnetty:

vuonna 2004 noin 1,95 miljoonaa euroa, vuonna 2005 noin 1,41 miljoonaa euroa, vuonna 2006 noin 0,11 miljoonaa euroa, vuonna 2007 noin 0,13 miljoonaa euroa, vuonna 2008 noin 5,8 miljoonaa euroa, vuonna 2009 noin 4,2 miljoonaa euroa.

Puuenergiahankkeille on energiatukia myönnetty:

vuonna 2008 noin 15 miljoonaa euroa, vuonna 2009 noin 36,7 miljoonaa euroa.

Muita taloudellisia vaikutuksia

Syöttötariffijärjestelmään liittyy myös muita taloudellisia vaikutuksia, kuten voimalaitosten sijaintikuntien saamat tulot kiinteistö-verosta.

4.2 Muut vaikutukset

Ympäristövaikutukset

Siltä osin kuin sähkön tuotanto tuulivoimalla, biokaasulla tai puupolttoaineilla kor-

vaa fossiilisia polttoaineita vähenevät kasvihuonekaasupäästöt vastaavasti.

Tuulivoimatuotannon lisäys 6 terawattituntiin vuoteen 2020 tarkoittaa toteutuessaan noin 3,7 megatonnin hiilidioksidipäästövähennyksiä vuodessa, jos lähtökohtana pidetään 0,62 tonnia hiilidioksidipäästövähennyksiä megawattitunnilta.

Kotieläinten lannasta vapautuu ilmaan metaania ja dityppioksidia, jotka ovat molemmat kasvihuonekaasuja. Myös kaatopaikoille viedyistä orgaanisista jätteistä vapautuu metaania. Lannan mädättäminen biokaasureaktorissa vähentää siitä vapautuvien kasvihuonekaasupäästöjen pääsyä ilmakehään.

Puupolttoainevoimaloille maksettava tuotantotuki ei lisää metsäteollisuuden sivutuotteiden käyttöä. Sen sijaan muut sähkön ja lämmön tuotantolaitokset joutuisivat korvaamaan sivutuotteiden käyttöä metsähakkeella. Metsähakevoimaloille maksettava tuotantotuki edistäisi merkittävällä tavalla metsähakkeen käytölle asetetun 25 terawattitunnin saavuttamista. Metsähakevoimaloissa on pääsääntöisesti käytössä monipolttoainekattiloita, joissa metsähakkeen käyttöä arvioidaan voitavan lisätä vuoteen 2020 mennessä noin 10 terawattituntia. Tämä vähentäisi lähinnä turpeen käyttöä. Jos lähtökohtana pidetään turpeen osalta 0,38 tonnin hiilidioksidipäästövähennyksiä megawattitunnilta, turpeen käytön väheneminen 10 terawattitunnilla vähentäisi päästöjä 3,8 miljoonaa tonnia.

Tuulivoimaloiden ja biokaasuvoimaloiden edistämällä on myös muita ympäristövaikutuksia. Tuulivoimalat muuttavat maisemaa, ne tuottavat ääntä ja voivat aiheuttaa lintujen kuolemia. Suomeen rakennettavien tuulivoimaloiden on arvioitu aiheuttavan keskimäärin yhden lintukuoleman vuodessa voimalaa kohden. Maatilojen lannan hyödyntäminen biokaasun tuotannossa vähentää myös paikallisia hajuhaittoja ja muita lannan aiheuttamia ympäristöongelmia, samalla käsitellyn lannan lannoitusarvo paranee.

Syöttötariffijärjestelmän soveltaminen biokaasuvoimaloihin saattaa ohjata biokaasua sähkön tuotannon polttoaineeksi. Vastaavasti biokaasun liikennekäyttö voi vähentyä jonkin verran.

EU-tavoitteiden toteutuminen

Syöttötariffijärjestelmä tukee sekä päästövähennyksiä että uusiutuvien energialähteiden lisäämistä koskevien kansallisten EU-tavoitteiden toteutumista.

Uusiutuvilla energialähteillä katettaisiin loppukulutuksesta arviolta 124 terawattituntia vuonna 2020, kun energian kokonaiskulutukseksi oletetaan 327 terawattituntia. Syöttötariffijärjestelmällä on tarkoitus saavuttaa tuulivoimaa koskeva 6 terawattitunnin sähkön tuotannon tavoite ja pääosa politiikka-toimien kohteena olevasta metsähakkeen 25 terawattitunnin polttoainekäytön tavoitteesta. Tavoitteita täydentää puupolttoainevoimaloiden sähkön tuotannolle maksettava syöttötariffi. Biokaasun osalta energian tuotannon potentiaali on verrattain pieni, ja syöttötariffijärjestelmän vaikutukset biokaasua koskevan 1 terawattitunnin tavoitteen saavuttamiseksi jäänevät vähäisiksi.

Sähkön toimitusvarmuus ja omavaraisuus

Arviot 2 500 megawatin tuulivoiman tarvitsemasta säätötarpeesta ovat 250–400 megawattia, ja oletuksena on tällöin laajalti, lähinnä rannikkoalueelle hajautettu tuulivoima. Sen sijaan häiriöreservikapasiteetin tarve ei lisääntynyt merkittävästi. Säätösähkö- ja reservitarpeet ovat kuitenkin suuremmat, jos valtaosa tuulivoimasta rakennetaan keskitetysti esimerkiksi Perämeren pohjukkaan. Säätösähkökapasiteettia voidaan lisätä hyödyntämällä olemassa olevien voimalaitosten säätömahdollisuuksia, käyttämällä tuulivoimaloiden säätömahdollisuuksia, lisäämällä kuluksen joustomahdollisuuksia tai rakentamalla uutta säätöön kykenevää voimalaitoskapasiteettia.

Sähkön tuotanto tuulivoimalla, biokaasulla ja puupolttoaineilla kasvattaa osaltaan omavaraisuutta sähkön tuotannossa, koska se vähentää joko sähkön tuontia tai fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Tuulivoiman ja puupolttoaineiden osalta vaikutus omavaraisuuteen olisi selvempi. Biokaasun osalta sähkön tuotannon potentiaali on kuitenkin pieni, joten myös vaikutukset omavaraisuuteen jäävät vähäisiksi. Kaiken kaikkiaan voidaan arvioi-

da, että uusiutuvia energialähteitä koskeva 38 prosentin tavoite vuodelle 2020 nostaa energian tuotannon omavaraisuuden lähes 40 prosenttiin.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmistelu työryhmässä

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 5 päivänä marraskuuta 2008 työryhmän tekemään ehdotuksen uusiutuvaa energiaa koskevan syöttötariffin rakenteesta ja suuruudesta. Työryhmässä ovat olleet edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Energiamarkkinavirasto, Kuluttajavirasto ja Metsäteollisuus ry. Työryhmän pysyvät asiantuntijat ovat edustaneet Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ta, Energiateollisuus ry:tä, Teknologiateollisuus ry:tä, Fingrid Oyj:tä, Suomen Tuulivoimayhdistys ry:tä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:tä ja Valtion teknillistä tutkimuskeskusta.

Työryhmän väliraportti valmistui 2 päivänä huhtikuuta, ja se sisälsi ehdotuksen tuulivoiman syöttötariffiksi (www.tem.fi/).

Työryhmän loppuraportti valmistui 25 päivänä syyskuuta 2009, ja se sisälsi ehdotuksen biokaasun syöttötariffista sekä tuulivoimaa koskeva tarkennukset (www.tem.fi/).

5.2 Lausunnot työryhmän mietinnöstä

Työryhmän väliraportista pyydettiin lausunnot tahoilta, jotka olivat osallistuneet työryhmän työskentelyyn, sekä lisäksi Pienvesivoimayhdistys ry:ltä, FINBIO – Suomen Bioenergiayhdistys ry:ltä, Suomen Biokaasuyhdistys ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Akava ry:ltä, STTK ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Suomen Sahat ry:ltä, Biovakalta, Huoltovarmuuskeskukselta ja Helsingin yliopistolta. Lausuntopyyntö lähetettiin 8 päivänä huhtikuuta 2009, ja lausuntoaika päättyi 4 päivänä toukokuuta 2009. Lausuntoja annettiin yhteensä 26, ja niistä on laadittu tiivistelmä (www.tem.fi/).

Yleisesti lausunnonantajat pitivät syöttötariffijärjestelmän käyttöönoton taustalla olevia tavoitteita tärkeinä ja kannattivat syöttötariffijärjestelmän käyttöönottoa. Useat lausunnonantajat pitivät käyttöönoton valmisteluai-kataulua erittäin haasteellisena. Eniten lausunnonantajien kannat hajautuivat tariffitason määrittämiseen perusteista: osa kannatti tariffitason määrittämistä (aluksi) hallinnollisesti ja osa edellytti tariffitason määrittämistä kilpailuttamalla heti järjestelmän käyttöönotosta lukien. Lisäksi lausunnonantajien kannat poikkesivat voimakkaasti syöttötariffin tavoitehinnan suhteen.

Työryhmän loppuraportista pyydettiin lausunnot lähes vastaavilta tahoilta kuin väliraportista. Lausuntopyyntö lähetettiin 6 päivänä lokakuuta 2009, ja lausuntoaika päättyi 28 päivänä lokakuuta 2009. Lausuntoja annettiin yhteensä 37, ja niistä on laadittu tiivistelmä (www.tem.fi/).

Yleisesti lausunnonantajat suhtautuivat selvästi kriittisemmin biokaasusähkön syöttötariffiin kuin tuulivoiman syöttötariffiin. Moni lausunnonantaja piti biokaasusähkön syöttötariffia kalliina ja raskaana tukijärjestelmänä saavutettavaan sähkön määrän lisäykseen nähden. Osa lausunnonantajista korosti biokaasulla olevan parempia käyttökohteita kuin sähkön tuotanto. Jotkut lausunnonantajat painottivat biokaasusähkөөn liittyviä ympäristövaikutuksia. Eniten lausunnonantajien kannat hajautuivat biokaasuvoimalojen generaattorin tehorajan osalta. Osa lausunnonantajista kannatti biokaasuvoimalojen tehorajaksi 300 kilovoltiampeeria ja tuulivoimalojen tehorajaksi 1 megavoltiampeeri, osa vaati selvästi alemmaa tehorajaa tai sen poistamista kokonaan. Lisäksi lausunnonantajien kannat poikkesivat voimakkaasti, kun kyse oli syöttötariffijärjestelmän soveltuvuudesta muihin uusiutuviin energialähteisiin.

5.3 Jatkovalmistelu

Syöttötariffityöryhmän loppuraportin lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitystä on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä hallitusohjelmassa asetun tavoitteen mukaisesti.

Syöttötariffijärjestelmän rahoitukseen liittyvistä valtiosääntöoikeudellisista kysymyksistä on pyydetty lausunto. Syöttötariffityöryhmän ehdottamaa mallia, jossa järjestelmä rahoitettaisiin suoraan sähkön käyttäjiltä perittävällä maksulla, on arvioitava erityisesti perustuslain 81 §:n valossa. Lausunnon mukaan kyseinen maksu on epäilyksittä perustuslain 81 §:ssä tarkoitettu vero ja työryhmän ehdotuksessa olevat kuvaukset selvästi näyttävät tarkoittavan järjestelyä, joka epäilyksittä ei täytä perustuslain 81 §:ssä verosta sääntämiseksi asetettuja vaatimuksia. Lausunnon arvioitavana on myös ollut perustuslain 87 §:n mukaisen valtion talousarvion ulkopuolisen rahaston perustaminen syöttötariffijärjestelmää varten. Tästä on todettu, ettei käytettävissä oleva aineisto näytä viittaavan sellaiseen välttämättömyyteen ja sellaisiin tarpeisiin, joita on kuvattu perustuslain 87 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 1/1998 vp, s. 139).

Valtiosääntöoikeudellisista syistä työryhmän ehdotusta syöttötariffijärjestelmän rahoituksesta on jatkovalmistelussa muutettu, ja esitysehdotus perustuu valtion talousarvioon otettavaan määrärahaan. Muutoksesta seuraa myös, ettei kantaverkko Fingrid Oy:lle ole enää perusteita säätää tehtäväksi järjestelmän hallinnointia.

Hallituksen esitysluonnoksesta, joka koski tuulivoimaa ja biokaasusähköä, pyydettiin lausunnot lähes vastaavilta tahoilta kuin työryhmän loppuraportista. Lausuntopyyntö lähetettiin 11 päivänä maaliskuuta 2010, ja lausuntoaika päättyi 31 päivänä maaliskuuta 2010. Lausuntoja annettiin yhteensä 43, ja niistä on laadittu tiivistelmä (www.tem.fi/).

Yleisesti lausunnonantajat kannattivat tuulivoiman syöttötariffia. Moni lausunnonantaja sen sijaan suhtautui kriittisesti biokaasusähkön syöttötariffiin, erityisesti biokaasun liikennekäytölle aiheutuvien haitallisten seurausten vuoksi. Myös biokaasusähköä koskevaa siirtymäsäännöstä moni lausunnonantaja piti ongelmallisena. Osa lausunnonantajista korosti syöttötariffijärjestelmän ennustettavuutta ja pysyvyyttä tuen saajan kannalta. Jotkut lausunnonantajat ehdottivat tukitason määrittämistä kilpailuttamalla. Eniten lausunnonantajien kannat hajautuivat biokaasusähkön tehorajan suhteen. Useat lausun-

nonantajat korostivat merituulivoiman vaativan täydentävää tukijärjestelmää. Valtiovarainministeriö suhtautuu esitettyyn syöttötariffijärjestelmään kriittisesti ja katsoo, että jatkovalmistelussa olisi vielä selvitettävä muita rahoitusmalleja valtion talousarvion puitteissa. Valtiovarainministeriö katsoo myös, että syöttötariffijärjestelmää koskevaan hallituksen esitykseen voidaan ottaa kantaa aikaisintaan vuoden 2011 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Ilmasto- ja energiapolitiikan ministerityöryhmässä 20 päivänä huhtikuuta 2010 käsitelty uusiutuvan energian velvoitepaketti edellyttää tuulivoimaa ja biokaasusähköä koskevien tukijärjestelmien lisäksi puupolttoaineita koskevia uusia sähkön tuotannon tukijärjestelmiä. Näitä tukijärjestelmiä ja muita velvoitepaketin toimeenpanoon liittyviä kysymyksiä sekä kustannusvaikutuksia käsiteltiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 6 päivänä toukokuuta 2010. Hallituksen esitysluonnosta sovittiin täydennettävän puupolttoainevoimaloita ja metsähakevoimaloita koskevalla sähkön tuotantotuella. Lisäksi sovittiin sähköverolain 8 §:n mukaisen tukijärjestelmän sisällyttämisestä hallituksen esitykseen ja tukijärjestelmään liittyvien tehtävien siirrosta tullilta Energiamarckinavirastolle.

Pääministerin 11 päivänä toukokuuta 2010 antamassa ilmoituksessa hallituksen energiataratkaisuista (PI 2/2010 vp) käsiteltiin uusiutuvan energian velvoitepakettia osana energiataratkaisujen kokonaisuutta. Ilmoituksessa on selostettu muun muassa kaavailtuja tukijärjestelmiä metsähakkeen ja puupolttoaineiden käytön edistämiseksi energialähteenä. Ilmoituksen mukaan toimenpiteet viedään laikiin seuraavien kuukausien aikana.

Hallituksen esitysluonnosta täydennettiin metsähakkeella ja muulla puupolttoaineella tuotetun sähkön uutta tukijärjestelmää ja nykyistä sähköverolain 8 §:ää vastaavaa tukijärjestelmää koskevalla säännösehdotuksilla. Säännösehdotuksista ja niiden yksityiskohdista perusteluista sekä vaikutusarvioinnista pyydettiin lausunnot lähes vastaavilta tahoilta kuin tuulivoimaa ja biokaasusähköä koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Lausuntopyyntö lähetettiin 10 päivänä kesäkuuta 2010, ja lausuntoaika päättyi 30 päivä-

nä kesäkuuta 2010. Lausuntoja annettiin yhteensä 28, ja niistä on laadittu tiivistelmä (www.tem.fi/).

Yleisesti lausunnonantajat pitivät metsähakkeelle ja muulle puupolttoaineelle ehdotettua tukijärjestelmää tarpeellisena Suomen uusiutuvan energian tavoitteen kannalta ja ehdotetun syöttötariffijärjestelmän perusteita hyväksyttävänä. Useat lausunnonantajat pitivät lisätoimenpiteitä tarpeellisena uusiutuvan energian lisäämistavoitteen saavuttamiseksi. Osa lausunnonantajista ehdotti syöttötariffijärjestelmän hyväksymisedellytysten väljentämistä ja osa niiden tiukentamista. Lausunnonantajilla oli myös toisistaan poikkeavia näkemyksiä tuen suuruudesta. Metsäteollisuutta edustavat tahot suhtautuivat kriittisesti metsäenergialla tuotetun sähkön tuotantotukseen.

Jatkovalmistelussa lakiehdotuksen voimaantulo on siirretty vuoden 2011 alkuun, jolloin hallituksen esitys on mahdollista käsitellä vuoden 2011 talousarvioesityksen kanssa samanaikaisesti. Jatkovalmistelussa lakiehdotusta on täydennetty siten, että syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävien voimalaitosten määrää rajoitettaisiin uusiutuvien energialähteiden lisäystavoitetta vastaavalla tavalla. Lakiehdotuksen suhdetta valtionavustuslakiin on selvennetty. Syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävien biokaasuvoimaloiden tehoraja on laskettu 100 kilovolttiampeeriin. Siirtymäsäännöksen nojalla vuoden 2009 alun jälkeen kaupalliseen käyttöön otetut voimalaitokset voitaisiin hyväksyä syöttötariffijärjestelmään. Lakiehdotuksen vaikutusten arviointia ja yksityiskohtaisia perusteita on täydennetty.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi on tarkoitus antaa syksyllä 2010. Tavoitteena on edistää tuulivoimarakentamista laajentamalla yleiskaavan käyttömahdollisuutta siten, että sen perusteella voidaan tietyin edellytyksin suoraan

myöntää rakennuslupa tuulivoimalalle. Vuoden 2010 syksyllä on tarkoitus aloittaa myös tuulivoimarakentamista koskevan ohjeistuksen päivitys.

Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmä on ehdottanut kuntalakia (365/1995) muutettavaksi siten, että kunnan on jatkossa toimittava kilpailutilanteessa markkinoilla annettava tehtävä pääsääntöisesti yhtiön, muun yhteisön tai säätiön hoidettavaksi (Kunnan toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla ja toiminnan yhtiöittäminen; valtiovarainministeriön julkaisuja 33/2010). Työryhmän ehdotukset liittyvät EU:n valtioneuvoston päätöksen vastaisen tukien poistamiseen. Työryhmän ehdotuksen mukaan kunnan olisi yhtiöitettävä kilpailutilanteessa markkinoilla hoidettava tehtävä. Kunta olisi velvollinen yhtiöittämään sekä liikelaite- että virastomuotoisen toimintansa, jos se toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Kunnan toimimista markkinoilla kilpailutilanteessa ei määriteltäisi laissa yksityiskohtaisesti. Yhtiöittämisvelvoite koskisi välittömästi muun muassa kunnallisia energialaitoksia. Työryhmä ehdottaa kuitenkin kolmen vuoden siirtymäaika jo harjoitetulle toiminnalle. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vielä kuluvalle vaalikaudella.

Metsäenergiaan perustuvan uusiutuvan energian tuotannon lisääminen edellyttää sähkön tuotantotukien lisäksi tukitoimenpiteitä pienpuun hankinnan edistämiseksi. Hallituksen esitys laiksi pienpuun energiatuesta on tarkoitus antaa eduskunnalle vielä kuluvalle vaalikaudella. Mainittuun esitykseen sisällytetään myös lakiehdotus, jolla kumottaisiin kestävän metsätalouden rahoituslaista (544/2007) energiapuun korjuun ja haketuksen tukea koskevat säännökset.

Hallituksen esitys sähköverolain muuttamisesta on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2010. Lakiehdotuksessa turpeen lämmityskäytölle säädettäisiin vero, mikä parantaisi metsähakkeen hintakilpailukykyä suhteessa turpeeseen ja lisäisi metsähakkeen käyttöä energian tuotannossa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Suomelle EU:ssa asetettu tavoite lisätä uusiutuvien energialähteiden osuutta 38 prosenttiin energian loppukulutuksesta edellyttää näiden energialähteiden käytön lisäämistä merkittävästi nykyisestä. Tämä vaatii tukitoimenpiteitä, jotta muun muassa investoinnit tuulivoimaan, biokaasuun ja metsäenergiaan perustuvaan sähkön tuotantoon tulisivat kannattaviksi.

Laissa säädettäisiin uusiutuville energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuista. Tarkoituksena olisi ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti edistää näiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja parantaa niiden kilpailukykyä verrattuna fossiilisilla polttoaineilla ja muilla energiamuodoilla tuotettuun sähkөөn.

Lain määrällisenä tavoitteena on lisätä tuulivoimaan ja biokaasuun perustuvaa sähkön tuotantoa siten, että se olisi vuonna 2020 runsaat 6 terawattituntia. Suomelle EU:ssa asetun tavoitteen mukaisesti metsähakkeen käyttöön perustuvaa energian tuotantoa pyritään lisäämään siten, että metsähakkeen käyttö olisi vuonna 2020 noin 25 terawattituntia. Laissa ehdotetut sähkön tuotantotuet edistäisivät merkittäväällä tavalla tämän tavoitteen saavuttamista. Ehdotetut tuotantotuet edistäisivät myös uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa lämmön tuotantoa yhdistetyissä sähkön ja lämmön tuotantolaitoksissa. Kierätyspolttoaineeseen ja vesivoimaan perustuva energian tuotanto pysyisi ehdotettujen tuotantotukien avulla nykytasolla.

Lain tarkoituksena olisi myös monipuolistaa sähkön tuotantoa ja parantaa omavaraisuutta sähkön tuotannossa. Kotimaisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuva sähkön tuotanto kasvattaa osaltaan sähkön tuotannon omavaraisuutta ja lisää energihuollon järjestämisvaihtoehtoja.

2 §. *Lain soveltamisala.* Lain soveltamisalaan kuuluisivat uusiutuvista energialähteistä tuulivoima, biokaasu, metsähake ja

muut puupolttoaineet, vesivoima ja kierrätyspolttoaineet. Laissa säädettäisiin näitä energiamuotoja koskevista tuotantotuista, joilla katettaisiin ylimääräisiä kustannuksia verrattuna päästöjä aiheuttavan sähkön tuotannon kustannuksiin. Tuotantotuki maksettaisiin valtion varoista.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät peltobiomassa, aurinkosähkö ja muut uusiutuvat energialähteet. Laissa ehdotettujen järjestelmien laajentaminen ja niiden soveltuvuus kyseisiin energialähteisiin edellyttää lisäselvitystä ja erilaisten tukimuotojen tarkempaa tarkastelua.

3 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälässä säädettäisiin lain suhteesta valtioneuvustuslakiin. Valtioneuvustuslain 3 §:ssä säädetään valtioneuvustuslain suhteesta muihin valtioneuvustuksia koskeviin säännöksiin ja eräitä valtioneuvustusta lähellä olevia julkisen tuen muotoja koskeviin säännöksiin. Valtioneuvustuslain 3 §:n 3 momentissa säädetään eräistä julkisen tuen muodoista, joihin valtioneuvustuslakia ei sovelleta toissijaisena yleislakina. Valtioneuvustuslain 3 §:n 3 momentin 1 kohdan nojalla valtioneuvustuslaki ei koske lakisääteistä tukea, korvausta tai muuta etuutta, jos oikeus sen saamiseen perustuu lakiin ja myönnettävän määrän määräytymisperuste säädetään yksityiskohtaisesti laissa. Ehdotetussa 2 luvussa säädetään yksityiskohtaisesti voimallituksen hyväksymisestä syöttötariffijärjestelmään. Oikeus syöttötariffiin perustuisi Energiamarkkinaviraston 2 luvun nojalla tekemään hyväksymispäätökseen, ja maksettavan syöttötariffin suuruus määräytyisi 3 luvussa säädetyn mukaisesti. Oikeus kiinteään sähkön tuotantotukeen perustuisi 4 luvussa säädettyihin edellytyksiin, ja maksettavan tuen suuruudesta säädettäisiin yksityiskohtaisesti 4 luvussa. Energiamarkkinavirastolla ei olisi tarkoituksenmukaisuuteen tai talousarvion toimeenpanoon liittyvää harkintavaltaa syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen taikka sähkön tuottajalle maksettavan syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määrän suhteen.

Pykälässä säädettäisiin selvyyden vuoksi, että syöttötariffia tai sen korotuksena maksettavaa lämpöpreemiota taikka kiinteää sähkön tuotantotukea ei pidetä valtionavustuslaisa tarkoitettuna valtionavustuksena.

Valtionavustuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 63/2001 vp) mukaan laki voisi toimia myös mallina tukien käyttöä, valvontaa ja tarkastusta sekä palauttamista ja takaisinperintää koskeville säännöksille, vaikka kyse on valtionavustuslain 3 §:ssä tarkoitettua etuudesta. Edelleen perustelujen mukaan tarvittaessa erityislainsäädännössä voidaan ottaa viittaussäännöksellä sovellettavaksi tarkoitukseen soveltuvat valtionavustuslain säännökset. Lakiehdotuksen 48 §:n 3 momentissa, 50 §:n 3 momentissa sekä 51 ja 53 §:ssä on viittaus valtionavustuslain sovellettavaksi tarkoitettuun säännökseen. Muutoin valtionavustuslaki ei tulisi sovellettavaksi.

4 §. Viranomaiset ja niiden tehtävät. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi 1 momentin mukaan lain soveltamisalaan kuuluvan toiminnan yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä.

Ministeriön apuna ohjauksessa, seurannassa ja kehittämisessä olisi Energiamarkkinavirasto, joka 2 momentin mukaan toimisi lain noudattamista valvovana viranomaisena ja hoitaisi muut laissa sille säädetyt tehtävät. Keskeisimpiä Energiamarkkinavirastolle laissa säädetyt hallintotehtäviä olisivat sähkön tuottajan hallinnassa olevan voimalaitoksen hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään 15 §:n mukaisesti, sähkön tuottajalle maksettavan syöttötariffin suuruudesta päättäminen 27 §:n mukaisesti, syöttötariffin maksaminen sähkön tuottajalle 28 §:n mukaisesti, sähkön tuottajalle maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen suuruudesta päättäminen 35 §:n mukaisesti, kiinteän sähkön tuotantotuen maksaminen sähkön tuottajalle 36 §:n mukaisesti ja todentajaksi hyväksyminen 38 §:n mukaisesti.

5 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytetyt keskeiset käsitteet.

Pykälän 1 kohdan nojalla verkonhaltijan määritelmä olisi sähkömarkkinalain mukainen. Sähkömarkkinalain 3 §:n mukaan verkonhaltijalla (sähköverkkoluvan haltijalla) tarkoitetaan yhteisöä tai laitosta, jolla on hal-

linnassaan sähköverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa.

Pykälän 2 kohdan nojalla tuulivoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa tuotetaan sähköä tuuliturbiineilla ilman virtauksen liike-energiasta yhdessä tai useammassa generaattorissa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Määritelmä kattaisi myös tuulivoimapuistot, joissa on useita erillisiä tuulivoimalayksiköitä, jos ne kaikki on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin.

Tuulivoimapuistot rakennetaan ja otetaan käyttöön usein vaiheittain. Vastaavasti syöttötariffijärjestelmään olisi mahdollista hyväksyä tuulivoimapuisto useassa eri vaiheessa. Määritelmän mukaan tämä edellyttäisi, että tuulivoimapuiston laajennuksen yhteydessä otetaan käyttöön uusi verkonhaltijan mittari laajennetulla osalla sijaitseville generaattoreille.

Pykälän 3 kohdan nojalla biokaasulla tarkoitettaisiin orgaanisen aineksen anaerobisen hajoamisen tuotetta, jonka pääkomponentit ovat metaani ja hiilidioksidi. Laissa ei tarkemmin rajattaisi orgaanista ainesta, josta tuotettava sähkö saa laissa tarkoitettua tukea.

Pykälän 4 kohdan nojalla biokaasuvoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa suoraan tai kaasuverkon kautta voimalaitokselle siirretystä biokaasusta tuotetaan sähköä yhdessä tai useammassa generaattorissa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Määritelmän mukaan kyseeseen tulisi myös esimerkiksi maakaasuvoimalaitos, joka hankkii biokaasua maakaasuverkon kautta bioreaktorista, joka ei sijaitse maakaasuvoimalaitoksen välittömässä läheisyydessä. Tuotantotukea maksettaisiin vain biokaasulla tuotetusta sähköstä, vaikka voimalaitos tuotaisi sähköä myös muulla polttoaineella (esimerkiksi maakaasulla). Tavoitehintaan perustuva tuotantotuki edellyttäisi lisäksi, että biokaasu on tuotettu biokaasulaitoksessa. Lämmön tuotanto perustaisi oikeuden lämpöpreemiolla korotettuun tukeen.

Pykälän 5 kohdassa määriteltäisiin biokaasulaitokseksi laitos, jossa mädättämällä biomassaa bioreaktorissa suljetussa tilassa syntyy biokaasua. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin 10 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla hyväksyä vain biokaasuvoimala, joka tuottaa sähköä biokaasulaitokselta suoraan tai kaa-

suverkon kautta voimalaitokselle siirretystä biokaasusta. Bioreaktorilla toimivia laitoksia ovat esimerkiksi maatilojen ja vedenpuhdistamoiden sekä yhteismädättämöiden biokaasulaitokset. Sen sijaan kaatopaikkakaasujen keräämiseen ei liity bioreaktoria.

Pykälän 6 kohdan mukaan metsähakkeella tarkoitettaisiin polttohaketta ja -mursketta, jotka valmistetaan jalostamattomasta, suoraan metsässä saatavasta puusta. Metsähakkeen raaka-aineita voivat olla runkopuu, latvukset, oksat, neulaset, lehdet, kannot ja juurakot. Metsähaketta ei olisi metsäteollisuuden puunjalostusprosessin sivu- tai jätetuotteena syntyvä puutähdehake tai muu teollisuuden sivutuotepuu.

Pykälän 7 kohdan mukaan metsähakevoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa sähköä tuotetaan metsähakkeella yhdessä tai useammassa generaattorissa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Metsähakevoimalassa on yleensä mahdollista käyttää myös muuta polttoainetta, esimerkiksi öljyä, turvetta ja muuta puupolttoainetta kuin metsähaketta. Tuotantotukea maksettaisiin vain metsähakkeella tuotetusta sähköstä, vaikka voimalaitos tuottaisi sähköä myös muulla polttoaineella. Metsähakevoimala voi myös tuottaa lämpöä, mutta lämmön tuotanto ei metsähakevoimalassa perustaisi oikeutta lämpöpremiolla korotettuun tukeen.

Pykälän 8 kohdan mukaan puupolttoaineella tarkoitettaisiin metsähakkeen lisäksi teollisuuden sivutuotepuuta, joka syntyy metsäteollisuuden puunjalostusprosessin sivu- tai jätetuotteena syntyvästä puuaineksesta.

Pykälän 9 kohdan mukaan puupolttoainevoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa lämpöä ja sähköä tuotetaan puupolttoaineella yhdessä tai useammassa generaattorissa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Puupolttoainevoimalassa on yleensä mahdollista käyttää myös muuta polttoainetta, esimerkiksi turvetta ja öljyä. Tuotantotukea maksettaisiin vain puupolttoaineella tuotetusta sähköstä, vaikka voimalaitos tuottaisi sähköä myös muulla polttoaineella. Puupolttoainevoimala olisi määritelmän mukaan aina sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitos.

Voimalaitos voi periaatteessa samanaikaisesti olla sekä 7 kohdassa tarkoitettu metsä-

hakevoimala että 9 kohdassa tarkoitettu puupolttoainevoimala. Jos voimalaitos lisäksi täyttää 8 ja 11 §:ssä säädetty metsähakevoimalan ja puupolttoainevoimalan syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevat erityiset edellytykset, voi sähkön tuottaja valita, hyödynnetäänkö puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettavaa syöttötariffia taikka metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettavaa syöttötariffia tai kiinteää sähkön tuotantotukea. Voimalaitokselle ei 8 §:n 2 kohdan nojalla voida maksaa syöttötariffia sekä puupolttoainevoimalalle säädetyn tavoitehinnan perusteella että metsähakevoimalalle säädetyn muuttuvan tuotantotuen perusteella. Voimalaitokselle ei 30 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella voida maksaa samaan polttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon perusteella sekä syöttötariffia että kiinteää sähkön tuotantotukea. Käytännössä tilanteet, joissa sähkön tuottajan olisi valittava tuotantotuki eri vaihtoehtojen perusteella, arvioidaan varsin poikkeuksellisiksi. Syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävät metsähakevoimalat ovat pääsääntöisesti toiminnassa olevia voimalaitoksia, kun sen sijaan puupolttoainevoimaloiden edellytetään 11 §:n 2 kohdan nojalla olevan uusia. Lisäksi syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä voimalaitoksessa tuotetusta sähköstä maksettava tuotantotuki on suurempi kuin kiinteä sähkön tuotantotuki, jolloin jälkimmäinen tulisi käytännössä harkittavaksi vain pienehköissä voimalaitoksissa.

Pykälän 10 kohdan mukaan kierrätyspolttoaineella tarkoitettaisiin yhdyskuntien ja yritysten polttokelpoisista, kuivista, kiinteistä ja syntypaikoilla lajitelluista jätteistä valmistettua polttoainetta, jonka ominaisuudet tunnetaan. Kierrätyspolttoaineella tarkoitettaisiin myös jättepolttoaineista termisessä kaasutusprosessissa valmistettua tuotekaasua. Kierrätyspolttoaineen määritelmä olisi sama kuin sähköverolain 2 §:n 13 kohdassa. Useimmiten kierrätyspolttoaine valmistetaan energiajakeesta. Energiajakeeksi sopivat monet materiaalit, joiden kierrättäminen ei ole muutoin mahdollista. Myös esimerkiksi muovijätteesestä valmistettu polttoaine olisi määritelmän mukaan kierrätyspolttoainetta, vaikka se onkin peräisin uusiutumattomista luonnonvaroista valmistetusta tuotteesta. Kierrätyspolt-

toaineen käyttäminen sähkön tuotantoon vähentää kaatopaikoille sijoitettavan jätteen määrää.

Pykälän 11 kohdan mukaan kierrätyspolttoainevoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa sähköä tuotetaan kierrätyspolttoaineella yhdessä tai useammassa generaattorisessa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Kierrätyspolttoainevoimalassa on yleensä mahdollista käyttää myös muuta polttoainetta, esimerkiksi öljyä, turvetta ja puuta. Tuotantotukea maksettaisiin vain kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä, vaikka voimalaitos tuottaisi sähköä myös muulla polttoaineella. Kierrätyspolttoainevoimala voi myös tuottaa lämpöä, mutta lämmön tuotanto ei kierrätyspolttoainevoimalassa perustaisi oikeutta lämpöpremiolla korotettuun tukeen.

Pykälän 12 kohdan mukaan vesivoimalalla tarkoitettaisiin voimalaitosta, jossa sähköä tuotetaan vesivoimalla yhdessä tai useammassa generaattorisessa, jotka on kytketty samaan verkonhaltijan mittariin. Vesivoimalassa vesistöjen korkeuseroihin liittyvä energia käytetään hyväksi.

Pykälän 13 kohdassa päästöoikeus määriteltäisiin viittaamalla päästökauppalain (683/2004) päästöoikeutta koskevaan määritelmään. Päästökauppalain 5 §:n mukaan päästöoikeudella tarkoitetaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua oikeutta päästää kasvihuonekaasuja ilmaan yhtä hiilidioksiditonniä vastaava määrä tiettyä ajanjaksona.

Pykälän 14 kohdan nojalla sähkön tuottajaksi katsottaisiin luonnollinen henkilö ja oikeushenkilö, jonka hallinnassa on voimalaitos. Sähkön tuottajaa koskisivat sähkömarkkinalain velvoitteet, muun muassa lain 16 b—16 d §:ssä säädetty velvoitteet tasevastuusta ja taseselvityksestä. Valtion viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen ei olisi laissa tarkoitettuja sähkön tuottajia, ja ne jäisivät siksi syöttötariffijärjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle.

2 luku. Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään

6 §. *Syöttötariffijärjestelmä.* Pykälän 1 momentissa kuvattaisiin yleisellä tasolla laissa tarkoitettu syöttötariffijärjestelmä. Vastaavanlainen tukijärjestelmä on käytössä useissa EU:n jäsenmaissa uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi.

Ehdotetussa syöttötariffijärjestelmässä sähkön tuottajalle, jonka tuulivoimala, biokaasuvoimala, metsähakevoimala tai puupolttovoimala on hyväksytty järjestelmään, maksettaisiin tuotantotukea (*syöttötariffi*). Syöttötariffia olisi mahdollista saada määräajan, joka 16 §:n nojalla olisi enintään kaksitoista vuotta. Syöttötariffia maksettaisiin tukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Tuulivoimaloissa, biokaasuvoimaloissa ja puupolttovoimaloissa maksettavan tuen suuruus vaihtelisi sähkön markkinahinnan perusteella ja metsähakevoimaloissa päästöoikeuden hinnan perusteella.

Pykälän 2 momentin 2—4 kohdassa syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävien tuulivoimaloiden, biokaasuvoimaloiden ja puupolttovoimaloiden kokonaismäärää rajattaisiin tuulivoimaa, biokaasusähköä ja puupolttovoimaa koskeviin uusiutuvan energian tavoitteisiin. Tällöin otettaisiin huomioon, että syöttötariffijärjestelmän lisäksi tavoitteiden saavuttamiseen pyritään myös energiatukien, yritystukien ja muiden toimenpiteiden avulla. Syöttötariffijärjestelmää ei ole tarkoitettu pysyväksi tukijärjestelmäksi uusiutuvan energian tuotannolle, ja sen soveltaminen on kytketty Suomelle EU:ssa asetetun uusiutuvan energian tavoitteen saavuttamiseen vuonna 2020. Tukijärjestelmää saattaa ennen vuotta 2020 olla tarpeen kehittää, jos uusiutuvan energian tavoitteen saavuttaminen sitä edellyttää.

Syöttötariffijärjestelmän soveltaminen rajattaisiin generaattoreiden yhteenlasketun nimellistehon perusteella. SI-järjestelmän mittayksiköistä käytettäisiin watin sijasta voltiampeeria. Jokaisessa generaattorisessa on valmistajan ilmoittama tieto nimellistehosta voltiampeerina. Voimalaitoksen kapasiteettiin liittyvät tehoarvot on sen vuoksi yksiselitteisempää ilmoittaa 2 momentissa nimellistehona käyttäen mittayksikkönä voltiampee-

ria. Kun jännitteen ja virran vaihe-eroa ei ole, voltiampeeri ja watti vastaavat täsmälleen toisiaan.

Syöttötariffijärjestelmään hyväksyttäisiin 2 momentin 2 kohdan nojalla tuulivoimaloita, kunnes niiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 2 500 megavoltiampeeria, ja 3 kohdan nojalla biokaasuvoimaloita, kunnes niiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 19 megavoltiampeeria. Tämä vastaisi runsaan 6 terawattitunnin sähkön tuotantoa vuodessa. Rajauksessa otettaisiin huomioon vain biokaasuvoimalat, joiden pääasiallinen polttoaine on biokaasulaitoksessa syntyvä biokaasu.

Järjestelmään hyväksyttäisiin 2 momentin 4 kohdan nojalla puupolttoainevoimaloita, kunnes niiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 150 megavoltiampeeria. Tämä vastaisi noin 0,95—1,25 terawattitunnin sähkön tuotantoa ja 3,9—4,9 terawattitunnin lämmön tuotantoa vuodessa. Puupolttoainevoimaloille maksettavaa tukea rajoitettaisiin 16 §:n nojalla laitoskohtaisesti. Tämän vuoksi syöttötariffijärjestelmään olisi mahdollista 4 kohdan nojalla edelleen hyväksyä puupolttoainevoimaloita senkin jälkeen, kun 150 megavoltiampeerin asennettu teho on saavutettu, jos järjestelmään hyväksytyjen voimalaitosten määrä ei ole ylittänyt 50 voimalaitosta. Vastaavasti syöttötariffijärjestelmään olisi vielä mahdollista hyväksyä puupolttoainevoimaloita, vaikka järjestelmään olisi hyväksytty enemmän kuin 50 voimalaitosta, jos niiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ei vielä ole ylittänyt 150 megavoltiampeeria.

Tulevaisuudessa on mahdollista, että syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevia hakemuksia on vireillä enemmän kuin 2 momentin 2—4 kohdan mukaan on mahdollista hyväksyä. Tällöin Energiamarkkinavirasto käsittelee hakemukset niiden vireiltulon mukaisessa järjestyksessä ja hyväksyy voimalaitoksia syöttötariffijärjestelmään, kunnes 2 momentissa säädetyt raja-arvot ylittyvät.

Metsähakevoimaloiden hyväksymistä syöttötariffijärjestelmään ei 2 momentin 1 kohdassa rajoitettaisi vastaavalla tavalla. Metsähakevoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettava tuotantotuki sen sijaan poistuisi 24 §:n

nojalla, kun päästöoikeuden hinta on 23 euroa. Metsähakevoimaloiden osalta syöttötariffijärjestelmän tavoitteena ei ensi sijassa ole edistää uusia voimalaitosinvestointeja, vaan parantaa metsähakkeen hintakilpailukykyä verrattuna päästöjä aiheuttavan polttoaineen hintaan ja sen päästöoikeuskustannuksiin.

7 §. *Hyväksymisen yleiset edellytykset.* Pykälän 1 momentin nojalla syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen yleisenä edellytyksenä olisi, että tuulivoimala, biokaasuvoimala, metsähakevoimala ja puupolttoainevoimala sijaitsee Suomessa tai Suomen aluevesillä ja on liitetty sähköverkkoon siellä. Rajoitus on tarpeen, koska vain mainitun edellytyksen täyttävä sähkön tuotanto voidaan ottaa huomioon laskettaessa Suomelle asetettua kansallista uusiutuvan energian tavoitetta.

Syöttötariffijärjestelmään ei voitaisi hyväksyä voimalaitosta, joka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla syöttötariffijärjestelmää on pidettävä asiana, joka lain 18 §:n nojalla kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Sen vuoksi sähkön tuottaja ei olisi oikeutettu tässä laissa säädettyyn syöttötariffiin, jos voimalaitos sijaitsee maakunnassa. Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:n nojalla maakunta käsittää sille itsehallintolain tullessa voimaan kuuluvan alueen sekä ne aluevedet, jotka voimassa olevien Suomen aluevesien rajoja koskevien säännösten mukaan välittömästi liittyvät tähän alueeseen.

Pykälän 1 momentin nojalla syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen yleisenä edellytyksenä olisi myös, että sähkön tuotannolle katsottaisiin olevan tarvittavat toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. Toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä arvioitaisiin muun muassa sähkön tuottajan vakavaraisuuden ja voimalaitoshankkeen kannattavuuden perusteella. Sähkön tuottajalla tulisi olla edellytykset harjoittaa voimalaitostoimintaa kahden toista vuoden ajan, ja hankkeen tulisi olla kannattava, kun otetaan syöttötariffin vaikutus huomioon. Asian arviointi perustuisi muun muassa sähkön tuottajan edellisten toimintavuosien tietoihin, kuten tuloslaskelmiin ja taseisiin. Jos kyse on toimintaa aloitavasta sähkön tuottajasta, jolla ei vielä ole näyttöä vakiintuneesta toiminnasta, asiaa arvioitaisiin talousarvioiden tai muiden vastaa-

vien suunnitelmien perusteella. Toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten arviointi perustuisi myös muun muassa sähkön tuottajan laatimaan kannattavuuslaskelmaan, kustannusarvioon ja rahoitussuunnitelmaan.

Pykälän 2 momentissa olisi viittaus 8—11 §:ään, jossa säädetään tarkemmin voimalaitoskohtaisista erityisistä edellytyksistä syöttötariffijärjestelmään hyväksymiselle.

8 §. *Metsähakevoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset.* Pykälän 1 kohdassa säädetäisiin tehorojoista. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä vain metsähakevoimala, jonka generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovoltiampeeria. Rajoitus on tarpeen kuten vastaavasti tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa ja puupolttoainevoimalaa koskeva tehorojo.

Pykälän 2 kohdan nojalla metsähakevoimala voitaisiin hyväksyä syöttötariffijärjestelmään vain, jos se ei kuulu järjestelmään puupolttoainevoimalana taikka ei ole aiemmin kuulunut järjestelmään metsähakevoimalana tai puupolttoainevoimalana. Metsähakevoimalan ja puupolttoainevoimalan määritelmät ovat osittain päällekkäiset. Voimalaitosta ei kuitenkaan tällöin hyväksyttäisi syöttötariffijärjestelmään sekä metsähakevoimalana että puupolttoainevoimalana. Sähkön tuottajan olisi valittava, hyödynnetäänkö sähkön markkinahinnan vai päästöoikeuden hinnan perusteella muuttuvaa tuotantotukea.

Metsähakevoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään ei edellyttäisi, että kyseessä on uusi voimalaitos. Metsähakevoimala olisi 2 kohdan nojalla mahdollista hyväksyä vain kerran syöttötariffijärjestelmään, jotta 16 §:n 2 momentissa säädettyä määräaika taikka 17 §:n raukeamista koskevaa säännöstä tai 19 §:n peruuttamista koskevaa säännöstä ei olisi mahdollista kiertää.

Metsähakevoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään ei myöskään edellyttäisi, että voimalaitos ei ole saanut valtiontukea. Metsähakevoimaloille suunnattu sähkön tuotantotuki muuttuu päästöoikeuden hinnan perusteella ja on tarkoitettu kompensoimaan muuttuvia polttoainekustannuksia. Tavoitteena on ensi sijassa lisätä metsähakkeen käyttöä monipolttoainekattiloissa. Polttoaineena käytettävän metsähakkeen hintakilpailukyky paranee verrattuna päästöjä aiheutta-

van polttoaineen hintaan ja sen päästöoikeuskustannuksiin. Metsähakevoimaloille suunnattu tuotantotuki on myös keskimäärin megawattituntia kohden alhaisempi kuin tuulivoimaloille, biokaasuvoimaloille ja puupolttoainevoimaloille suunnattu, sähkön markkinahinnan perusteella muuttuva tuotantotuki. Metsähakevoimalan kokonaisuudessaan saamat valtiontuet eivät kuitenkaan saisi ylittää EU:n valtiontukisääntelyn nojalla hyväksyttävää enimmäismäärää.

9 §. *Tuulivoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset.* Pykälän 1 kohdan nojalla tuulivoimalan syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytyksenä olisi, ettei voimalaitos ole saanut valtiontukea. Tällöin ei ole tarpeen arvioida erilaisten valtiontukien kasaantumista ja sen hyväksyttävyyttä EU:n valtiontukisääntelyn kannalta. Valtiontuki voi muodoltaan olla hyvin monenlaista. Kyse voi esimerkiksi olla suorasta rahallisesta avustuksesta (kuten investointituesta), markkinahintaa alhaisemmalla korolla annetusta lainasta tai veronhuojennuksesta. Myös kuntien taloudelliseen toimintaan myöntämät tuet (kuten kiinteistön luovuttaminen vastikkeetta tai markkinahintaa edullisemmat, perusteetomat alennukset kuntien perimistä maksuisista) ja maakunnan liittojen myöntämät tuet voivat täyttää valtiontuen kriteerit. Tavoitehinnan ja muuttuvan tuotantotuen taso on 22 §:ssä säädetty ottaen huomioon, ettei voimalaitos voi saada valtiontukea ja ettei 24 §:n mukainen syöttötariffi ylitä sallittua valtiontuen enimmäismäärää.

Pykälän 2 kohdan nojalla tuulivoimalan syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytyksenä olisi myös, että voimalaitos on kokonaisuudessaan uusi eikä se sisällä käytettyjä osia. Uusiutuvan energian lisäämiselle asetetun tavoitteen tehokkaan toteuttamisen kannalta tukijärjestelmän ulkopuolelle on tarpeen rajata käytettyjä osia sisältävät tuulivoimalat, jotka usein ovat myös teknologisesti vanhentuneita.

Pykälän 3 kohdassa säädetäisiin tehorojoista. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä vain tuulivoimala, jonka generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 500 kilovoltiampeeria. Syöttötariffijärjestelmässä voimalaitoksessa tuotetun sähkön määrästä on kahdentoista vuoden

ajan laadittava kunkin kolmen kuukauden tariffijakson osalta selvitys, jossa esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta tulee olla todentajan varmennus. Tämä on kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla toteutettavissa kokoluokaltaan suuremmissa voimalaitoksissa. Generaattoreiden nimellisteholtaan pienemmän voimalaitoksen tukemiseen soveltuu syöttötariffijärjestelmää paremmin esimerkiksi investointituki, jossa tuen saamisen edellytykset ja tuen suuruus arvioidaan ainoastaan laitoksen investointivaiheessa. Saatu investointituki ei myöskään ole esteenä 4 luvussa tarkoitettulle kiinteälle sähkön tuotantotuella.

10 §. Biokaasuvoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla biokaasuvoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttäisi kuten tuulivoimalan hyväksyminen järjestelmään, että voimalaitos ei ole saanut valtioneutukea, että se on uusi eikä se sisällä käytettyjä osia. Tavoitehinnan ja muuttuvan tuotantotuen taso on 22 §:ssä säädetty ottaen huomioon, ettei voimalaitos voi saada muuta valtioneutukea ja ettei 24 §:n mukainen syöttötariffi ja sen korotuksena 25 §:n nojalla maksettava lämpöpremio ylitä sallittua valtioneutuen enimmäismäärää.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin tehorojoista. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä vain biokaasuvoimala, jonka generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovoltttiampeeria. Rajoitus on tarpeen kuten vastaavasti tuulivoimalaa koskeva tehorojo.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan nojalla syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä vain biokaasuvoimala, joka käyttää polttoaineena biokaasulaitoksessa syntyvää biokaasua. Biokaasulaitoksen tulee myös täyttää vastaavat vaatimukset kuin biokaasuvoimalan 1 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla. Biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä maksettaisiin syöttötariffia siten vain, jos myös biokaasulaitos on kokonaisuudessaan uusi eikä ole saanut valtioneutukea. Syöttötariffia ei maksettaisi kaatopaikkakaasuun perustuvasta sähkön tuotannosta. Sen tukemista syöttötariffijärjestelmällä ei voida pitää tarpeellisenä.

Biokaasuvoimala on usein tarkoituksenmukaista sijoittaa lähelle biokaasun raaka-

ainetta, jossa ei kuitenkaan aina ole tarvetta lämmön tuotannolle. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin biokaasuvoimalan hyväksymisestä syöttötariffijärjestelmään lämpöpremiolla korotettuun syöttötariffiin oikeutettuna. Hyväksyminen edellyttäisi, että biokaasuvoimala tuottaa sähkön tuotannon yhteydessä lämpöä hyötykäyttöön ja sen kokonaishyötysuhde on 2 momentin 2 kohdan mukainen. Pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdassa on otettu huomioon CHP-direktiivissä edellytetyn tehokkaan yhteistuotannon vaatimus. Sähkön tuottaja saisi biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä lämpöpremiolla korotettua syöttötariffia, jos 25 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät.

11 §. Puupolttoainevoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset. Pykälän 1 ja 2 kohdan nojalla puupolttoainevoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttäisi kuten tuulivoimalan ja biokaasuvoimalan hyväksyminen järjestelmään, että voimalaitos ei ole saanut valtioneutukea, että se on uusi eikä se sisällä käytettyjä osia. Tavoitehinnan ja muuttuvan tuotantotuen taso on 22 §:ssä säädetty ottaen huomioon, ettei voimalaitos voi saada muuta valtioneutukea ja ettei 24 §:n mukainen syöttötariffi ja sen korotuksena 25 §:n nojalla maksettava lämpöpremio ylitä sallittua valtioneutuen enimmäismäärää.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin tehorojoista. Syöttötariffijärjestelmään voitaisiin hyväksyä vain puupolttoainevoimala, jonka generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovoltttiampeeria. Rajoitus on tarpeen kuten vastaavasti tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa ja metsähakevoimalaa koskeva tehorojo.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin puupolttoainevoimalan generaattoreiden yhteenlasketun nimellistehon ylärajaksi 8 megavoltttiampeeria. Tällöin kyseessä olisi voimalaitos, jonka lämpöteho olisi noin 20 megawattia ja polttoainetehto noin 30—35 megawattia. Puupolttoainevoimaloita koskevan tuotantotuen tarkoituksena on edistää yhdistettyä sähkön ja lämmön tuotantoa kohteissa, joissa lämpökuorma on pieni (esimerkiksi sahat). Näissä kohteissa generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on yleensä noin 2—3 megavoltttiampeeria, jolloin lämpöteho on noin 8—14 megawattia ja polttoainetehto noin

12—20 megawattia. Puupolttoainevoimaloiden generaattoreiden nimellistehon ylärajan tarkoituksena on estää puupolttoaineen markkinoiden vääristymistä. Suuremmat voimalaitokset voisivat hyödyntää metsähakevoimaloille tarkoitettua tukijärjestelmää siltä osin kuin ne käyttävät metsähaketta sähkön tuotantoon.

Pykälän 4 ja 5 kohdassa säädettäisiin hyväksymisen edellytykseksi, että puupolttoainevoimalassa tuotetaan sähkön tuotannon yhteydessä lämpöä hyötykäyttöön ja voimalaitoksen kokonaishyötysuhde on vähintään 50 prosenttia. Jos voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 1 megavolttiampeeri, edellytettäisiin kokonaishyötysuhteen kuitenkin olevan vähintään 75 prosenttia. Käytännössä esimerkiksi sahojen yhteydessä toimivat puupolttoainevoimalat ovat kyseisiä teholtaan suurempia voimalaitoksia. Sähkön tuottaja saisi puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä lämpöpremiolla korotettua syöttötariffia, kun 25 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät.

Pykälän 5 kohdassa säädetyt hyötysuhdetta koskevat vaatimukset ovat johdonmukaisia CHP-direktiivin vaatimusten kanssa. Hyötylämmöllä tarkoitettaisiin lämpöä, joka tuotetaan samanaikaisesti ja samassa prosessissa sähkön tuotannon kanssa ja joka täyttää taloudellisesti perusteltavissa olevan lämmitys- tai jäähdytystarpeen. Taloudellisesti perusteltavissa olevalla tarpeella tarkoitettaisiin tarvetta, joka ei ylitä lämmitys- tai jäähdytystarvetta ja joka muutoin tyydytettäisiin markkinaehtoisesti muilla energiantuotantotavoilla kuin yhteistuotannossa. Kokonaishyötysuhteella tarkoitettaisiin sähkön tuotannon ja hyötylämpötuotoksen summaa kahdentoista kuukauden ajalta jaettuna polttoainepanoksella, joka käytetään yhteistuotannossa tuotettavan lämmön ja sähkön kokonaistuotantoon. Direktiivin liite II koskee yhteistuotannossa saatavan sähkön laskemista, josta Euroopan komissio on antanut tarkemmat soveltamisohjeet. Tarkoituksena olisi soveltaa vastaavia laskentaperiaatteita tässä laissa tarkoitettun kokonaishyötysuhteen laskemisessa.

Pykälän 4 ja 5 kohdan edellytykset täyttävien puupolttoainevoimaloiden sähkön ja lämmön yhteistuotantoa voidaan lähtökohtai-

sesti pitää CHP-direktiivin liitteessä III tarkoitettulla tavalla tehokkaana, kun lisäksi otetaan huomioon 7 §:ssä säädetty sähkön tuotannon toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä koskeva vaatimus. Puupolttoainevoimalassa, jossa kokonaishyötysuhde on vähintään 75 prosenttia, saavutetaan käytännössä mainitun liitteen III mukainen vähintään 10 prosentin primäärienergian säästö verrattuna sähkön ja lämmön erillistuotantoon. Käytännössä myös generaattorin nimellisteholtaan alle 1 megavolttiampeerin voimalaitoksessa saavutetaan Suomen ilmastolosuhteissa primäärienergian säästöjä mainitun liitteen III pienimuotoista yhteistuotantoa koskevan perusteen mukaisesti.

12 §. Tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä. Pykälässä säädettäisiin 7—11 §:ssä säädettyjä edellytyksiä koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi tarpeen antaa etenkin 10 §:n 2 momentissa sekä 11 §:n 4 ja 5 kohdassa tarkoitettua lämmön hyötykäytöstä ja kokonaishyötysuhteesta.

13 §. Ennakoilmoitus. Pykälän 1 momentin nojalla sähkön tuottaja olisi velvollinen kuukauden kuluessa ilmoittamaan kirjallisesti Energiamarkkinavirastolle, kun on päätetty rakentaa tuulivoimala, biokaasuvoimala tai puupolttoainevoimala, joka täyttää syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytykset. Metsähakevoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään, vaikka se ei ole uusi. Sen vuoksi ennakoilmoitus ei koske metsähakevoimalaa.

Pykälän 2 momentin nojalla ennakoilmoituksen tulisi sisältää tiedot voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlasketusta nimellistehosta ja voimalaitoksen suunnitellusta käyttöönoton ajankohdasta. Ennakoilmoituksessa tulisi myös olla luotettava arvio voimalaitoksen vuosituotannosta. Jos rakentamispäätös koskee biokaasuvoimalaa tai puupolttoainevoimalaa, olisi ennakoilmoituksessa lisäksi oltava tiedot sähkön tuotannon yhteydessä tapahtuvasta lämmön tuotannosta ja voimalaitoksen kokonaishyötysuhteesta. Jos rakentamispäätös koskee biokaasuvoimalaa, joka ei täytä 10 §:n 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä, olisi tästä selvyuden vuoksi oltava maininta ennakoilmoituksessa.

Pykälän 3 momentin nojalla sähkön tuottajan olisi viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle, jos ennakoilmoituksessa annetuissa tiedoissa tapahtuu muutos. Tällainen muutos voi koskea esimerkiksi voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlaskettua nimellistehoja ja vuosituotantoarviota. Muutos olisi myös kyseessä, jos voimalaitoksen käyttöönotto viivästyy.

Tiedon saaminen uusista hankkeista ja niiden toteuttamisaikataulusta on tärkeää, jotta valtion talousarviossa on mahdollista vuosittain varata syöttötariffia ja sen korotuksena maksettavaa lämpöpreemiota varten tarvittava määräraha ja suunnitella määrärahan tarpeen kehitys pitemmällä aikavälillä. Saatavien tietojen avulla on myös mahdollista laajemminkin arvioida lain soveltamisalaan kuuluvien uusiutuvien energialähteiden tuotannon lisäystä ja syöttötariffijärjestelmän mahdollisia kehittämistarpeita.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetustenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus erityisesti antaa ennakoilmoituksessa annettavista tiedoista.

14 §. Hakemus. Sähkön tuottajan olisi 1 momentin nojalla tehtävä syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä varten hakemus Energiamarkkinavirastolle.

Hakemus olisi 2 momentin nojalla tehtävä ennen voimalaitoksen kaupalliseen käyttöön ottamista. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske metsähakevoimalaa, joka voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään myös sen jälkeen, kun se on otettu kaupalliseen käyttöön. Jos kyse on biokaasuvoimalaa koskevasta hakemuksesta, olisi se tehtävä ennen biokaasuvoimalan ja siihen biokaasua tuottavan biokaasulaitoksen kaupalliseen käyttöön ottamista.

Käytännössä 2 momentti tulisi sovellettavaksi vasta siirtymäajan jälkeen. Yhdeksän kuukauden ajan lain voimaantulosta olisi mahdollista 62 §:n siirtymäsäännöksen nojalla toimittaa myös toiminnassa olevaa voimalaitosta koskeva hakemus, jos voimalaitos on otettu kaupalliseen käyttöön myöhemmin kuin 1 päivänä tammikuuta 2009.

Vaikka hakemus olisi tehtävä ennen voimalaitoksen kaupalliseen käyttöön ottamista, on koetoiminta kuitenkin mahdollista ennen hakemuksen tekemistä. Oikeus syöttötariffiin

olisi 16 §:n nojalla seuraavasta tariffijaksosta, joka alkaa voimalaitoksen syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi. Sähkön tuottajan kannalta on siksi tarkoituksenmukaisempaa ajoittaa hakemus ajankohtaan, jonka mukaan oikeus syöttötariffiin alkaa vasta, kun voimalaitos on kaupallisessa käytössä. Hakemuksen jättäminen liian aikaisessa vaiheessa saattaa johtaa siihen, että oikeus syöttötariffiin alkaa jo koetoimintavaiheessa, jolloin sähkön tuotannon määrä on kuitenkin vähäisempi.

Pykälän 3 momentin nojalla hakemuksessa olisi esitettävä viranomaisharkinnan kannalta tarpeelliset selvitykset sähkön tuottajasta, voimalaitoshankkeesta ja voimalaitoksesta. Keskeisiä olisivat 7—11 §:ssä säädettyjen edellytysten arviointiin liittyvät seikat. Hakemuksessa tulisi muun muassa esittää tiedot, joiden nojalla sähkön tuottajan taloudelliset edellytykset (muun muassa vakavaraisuus) olisivat selvitettävissä (esimerkiksi tuloslaskelma ja tase). Hakemuksessa olisi esitettävä voimalaitoshankkeen investointia koskeva kannattavuuslaskelma, hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma sekä selvitys syöttötariffin vaikutuksista hankkeen toteuttamiseen ja kannattavuuteen.

Hakemuksessa olisi 3 momentin nojalla ilmoitettava, milloin voimalaitos on tarkoitus ottaa kaupalliseen käyttöön. Tämä vaatimus ei koske metsähakevoimalaa. Jos kyse on biokaasuvoimalaa koskevasta hakemuksesta, olisi sähkön tuottajan myös ilmoitettava, milloin voimalaan biokaasua tuottava biokaasulaitos on tarkoitus ottaa kaupalliseen käyttöön. Ilmoitus tarkentaisi ennakoilmoituksessa esitettyä arviota käyttöönoton ajankohdasta. Käyttöönottoajankohtaa koskeva tieto on tarpeen, jotta syöttötariffijärjestelmän vaatima rahoitustarve on ennakoitavissa.

Hakemukseen olisi 4 momentin nojalla liitettävä sähkön tuottajan laatima suunnitelma tukeen oikeuttavan sähkön tuotannon seurannasta. Suunnitelmassa tulisi muun muassa kuvata, miten seurannalla järjestetään syöttötariffin maksamista varten vaadittavaan selvitykseen tarvittavien tietojen kerääminen ja miten todentaja osallistuu seurantaan. Tarkempi suunnitelma on erityisesti tarpeen, kun kyse on voimalaitoksesta, jossa tuotetusta

sähköstä maksetaan lämpöpreemiolla korotettua syöttötariffia tai jossa lisäksi käytetään muuta polttoainetta.

Hakemukseen olisi 4 momentin nojalla myös liitettävä todentajan varmennus siitä, että säädetyt vaatimukset täyttyvät. Kaikkien voimalaitosten osalta vaaditaan varmennus 7 §:n sijaintia ja verkkoliitääntä koskevasta vaatimustenmukaisuudesta. Metsähakevoimalan osalta vaaditaan lisäksi varmennus 8 §:n 1 kohdan vaatimustenmukaisuudesta. Tuulivoimalan osalta vaaditaan lisäksi varmennus 9 §:n 2 ja 3 kohdan vaatimustenmukaisuudesta. Biokaasuvoimalan osalta vaaditaan lisäksi varmennus 10 §:n 1 momentin 2—4 kohdan ja tarvittaessa 10 §:n 2 momentin vaatimustenmukaisuudesta. Puupolttoainevoimalan osalta vaaditaan lisäksi varmennus 11 §:n 2—5 kohdan vaatimustenmukaisuudesta.

Energiamarkkinavirasto selvittäisi viran puolesta, että 7 §:ssä sähkön tuotannolle asetetut edellytykset täyttyvät, 9 §:n 1 kohdassa, 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 11 §:n 1 kohdassa säädetty valtiontukea koskeva edellytys täyttyy sekä 8 §:n 2 kohdassa säädetty edellytys täyttyy.

Hakemukseen olisi 4 momentin nojalla lisäksi liitettävä todentajan varmennus voimalaitoksen vuosituotantoa koskevasta tarkennetusta arviosta. Arvio olisi täsmällisempi kuin tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa ja puupolttoainevoimalaa koskevassa ennakoilmoituksessa esitetty arvio. Arvio on tarpeen, jotta hyväksymispäätöksessä on mahdollista antaa 15 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu määräys ja syöttötariffijärjestelmän vaatima rahoitustarve on ennakoitavissa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi etenkin tarkoitus antaa hakemuksessa ja sen liitteessä esitettävistä tiedoista, hakemusmenettelystä sekä 4 momentissa tarkoitusta todentajan varmennuksesta.

15 §. Hyväksymispäätös. Energiamarkkinavirasto päättäisi 1 momentin nojalla sähkön tuottajan voimalaitoksen hyväksymisestä syöttötariffijärjestelmään. Hyväksyminen edellyttäisi, että 7—14 §:ssä ja muualla tässä laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä hyväksymiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Sähkön tuottaja olisi hakemuksessaan

velvollinen osoittamaan, että 7—11 §:ssä ja muualla tässä laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Hyväksymisen kannalta keskeisiä olisivat etenkin 6 §:n 2 momentissa säädetty rajoitus syöttötariffijärjestelmään kokonaisuudessaan hyväksyttävälle sähkön tuotannolle, joka koskee tuulivoimaloita, biokaasuvoimaloita ja puupolttoainevoimaloita, sekä 7 §:ssä säädetyt hyväksymisen yleiset edellytykset, 8—11 §:ssä säädetyt voimalaitoskohtaiset edellytykset, 13 §:n mukaisesti tehty ennakoilmoitus, joka ei koske metsähakevoimaloita, ja 14 §:n mukaisesti tehty hakemus. Energiamarkkinaviraston olisi esimerkiksi hylättävä hakemus, jos sähkön tuotannolle ei voida katsoa olevan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä. Asian käsittelystä säädetään tarkemmin hallintolain (434/2003) 4 ja 5 luvussa sekä asian selvittämisestä ja asianosaisen kuulemisesta hallintolain 6 luvussa. Jos välttämätön oikeudellinen edellytys hakemuksen hyväksymiselle puuttuu (esimerkiksi 7 §:ssä edellytetty sijainti taikka 8 §:n 1 kohdassa, 9 §:n 3 kohdassa, 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 11 §:n 3 momentissa edellytetty sähköteho) tai hakemus on tehty 14 §:n 2 momentissa säädetyin määrärajan jälkeen, voidaan hakemus sähkön tuottajaa kuulematta jättää tutkimatta tai hylätä heti perusteetomana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hyväksymispäätöksen sisällöstä. Hyväksymispäätöksessä tulisi olla sähkön tuottajan yksilöinti- ja yhteystiedot sekä muut tarvittavat tiedot (esimerkiksi sähkön tuottajan tilinumero). Hyväksymispäätöksessä olisi 1 kohdan mukaan määrättävä, mitä voimalaitosta päätös koskee ja mikä on syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen generaattorin tai generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho. Syöttötariffiin oikeuttavaa tuotantoa olisi päätöksessä yksilöidyn generaattorin tai generaattoreiden tuottama sähkön määrä. Hyväksymispäätöksessä olisi 2 kohdan mukaan määrättävä sovellettavasta tuotantotuesta. Tuulivoimalan, biokaasuvoimalan ja puupolttoainevoimalan tuotantotuki perustuisi 22 §:n nojalla tavoitehintaan ja metsähakevoimaloiden tuotantotuki päästöoikeuden hinnan mukaan muuttuvaan tukeen. Lisäksi puupolttoainevoimaloissa ja biokaasuvoimaloissa tuo-

tetusta sähköstä maksettaisiin 25 §:n nojalla lisätukea sähkön ja lämmön yhteistuotannon perusteella. Lisätukea maksettaisiin biokaasuvoimaloissa tuotetusta sähköstä kuitenkin vain, jos kyse on 10 §:n 2 momentin mukaisesti hyväksytystä voimalaitoksesta.

Tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa ja metsähakevoimalaa koskevassa hyväksymispäätöksessä olisi 2 momentin 3 kohdan nojalla määrättävä syöttötariffin maksamisen perusteena olevan sähkön tuotannon kokonaismäärästä hyväksymispäätöksen voimassaoloaikana. Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään oikeuttaisi syöttötariffiin 16 §:n 3 momentin 1 kohdan nojalla, kunnes tuotannon kokonaismäärä on saavutettu, kuitenkin enintään kahdentoista vuoden ajan. Määräys perustuisi sähkön tuottajan hakemuksen liitteenä olevaan varmennettuun selvitykseen arvioidusta vuosituotannosta. Perustellusta syystä Energiamarkkinavirasto voisi poiketa esitetystä arviosta. Määräys on tarpeen, jotta sähkön tuottajalle voidaan valtion talousarvioon ja sen kehyksiin varata tarvittava summa syöttötariffin ja lämpöpreemion maksamista varten. Määräyksen muuttamisesta säädettäisiin 18 §:ssä. Puupolttoainevoimalaa koskevassa hyväksymispäätöksessä ei vastaavaa määräystä olisi, koska 16 §:n 3 momentin 2 kohdan nojalla tuen enimmäismäärä rajoitetaan tariffijaksoselta osalta keskimäärin 187 500 euroon.

Hyväksymispäätöksessä olisi lisäksi 2 momentin 4 kohdan nojalla mahdollista antaa määräyksiä muista, yleisen tai yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja päätöksen edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista, esimerkiksi tietojen antamisesta Energiamarkkinavirastolle valvontaa varten, tukeen oikeuttavan sähkön tuotannon seuranta koskevasta suunnitelmasta, 21 §:n 2 momentissa tarkoitettusta polttoainekirjanpidosta sekä 21 §:n 3 momentissa tarkoitettusta lämmön hyötykäyttöä ja kokonaishyötysuhdetta koskevasta kirjanpidosta.

Energiamarkkinavirasto voi lisäksi sisällyttää hyväksymispäätökseen informatiivisia seikkoja, esimerkiksi päätöksen voimaantuloa ja oikeudesta syöttötariffiin. Hyväksymispäätöksen muodosta, sisällöstä ja perustelemisesta sekä siihen liitettävästä valitusosoituksesta säädetään tarkemmin hallintolain

7 luvussa. Päätöksen tiedoksiannosta säädetään tarkemmin hallintolain 9 ja 10 luvussa.

16 §. *Oikeus syöttötariffiin.* Syöttötariffin maksaminen perustuisi kolmen kuukauden (*tariffijakso*) aikana tuotettuun sähköön. Tariffijaksot olisivat kaikille sähkön tuottajille samat. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ajankohdasta, josta alkaen sähkön tuottaja olisi oikeutettu syöttötariffiin hyväksymispäätöksessä tarkoitettussa voimalaitoksessa tuotetun sähkön määrän perusteella. Sähkön tuottaja olisi oikeutettu syöttötariffiin seuraavasta tariffijaksosta, joka alkaa voimalaitoksen syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Pykälän 2 momentin nojalla syöttötariffi maksettaisiin enintään kahdentoista vuoden ajan, ja aika laskettaisiin siitä, kun sähkön tuottajan oikeus syöttötariffiin 1 momentin nojalla alkaa.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan nojalla tuulivoimaloissa, biokaasuvoimaloissa ja metsähakevoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettavien syöttötariffien kokonaismäärää rajoitaisi hyväksymispäätöksessä 15 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla vahvistettu sähkön tuotannon kokonaismäärä. Jos hyväksymispäätös raukeaisi tätä ennen 17 §:n nojalla tai se peruutettaisiin 19 §:n nojalla, ei sähkön tuottajalla myöskään enää olisi oikeutta syöttötariffiin.

Pykälän 3 momentin 2 kohdan nojalla puupolttoainevoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettava syöttötariffi (mukaan lukien lämpöpreemio) rajattaisiin 750 000 euroon neljältä perättäiseltä tariffijaksolta. Tuen määrää seurattaisiin voimalaitoskohtaisesti siten, että päättäneeltä ja sitä edeltäneeltä kolmelta tariffijaksolta suoritettava syöttötariffi ja sen korotuksena maksettava lämpöpreemio ei ylitä 750 000 euroa. Sähkön tuotanto voi vuodenajan mukaan vaihdella merkittävästi, erityisesti kaukolämpöä tuottavassa laitoksessa. Tästä syystä tarkastelujakso olisi neljän tariffijaksoselta pituinen. Tarkoituksena on kohdistaa tuki voimalaitoksille, joiden generaattoreiden nimellisteho on noin 2—3 megavoltiampeeria. Suuremmissa voimalaitoksissa 2 kohdan rajausta tarkoitaisi käytännössä, että voimalaitoksen saama tuotantotuki suhteessa sähkön tuotannon määrään olisi vastaavasti pienempi.

Pykälä 4 momentissa olisi asetuksenantovaltuus. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus antaa etenkin kalenterivuoden jakaantumisesta tariffijaksoihin (tammikuu—maaliskuu, huhtikuu—kesäkuu, heinäkuu—syyskuu ja lokakuu—joulukuu).

17 §. Hyväksymispäätöksen raukeaminen. Pykälän 1 momentin nojalla hyväksymispäätös raukeaisi, kun sähkön tuottajalle on hyväksymispäätöksen mukaisesti maksettu syöttötariffia enintään kahdentoista vuoden ajan. Hyväksymispäätöksen raukeaminen voisi myös tulla vireille, kun 2 tai 3 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin Energiamarkkinaviraston toimivallasta päättää hyväksymispäätöksen raukeamisesta. Lähtökohtaisesti Energiamarkkinaviraston tulisi päättää, että hyväksymispäätös raukeaa 2 momentissa mainituissa tilanteissa, jollei ole erityistä syytä jättää päätöstä voimaan.

Energiamarkkinaviraston tulisi 2 momentin 1 kohdan nojalla harkita raukeamispäätöstä, jos voimalaitoksen toiminta on ollut keskeytyneenä sähkön tuottajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, ja 2 kohdan nojalla, jos voimalaitoksen toimintaa ei ole aloitettu tai sen toiminnan alkamisen kannalta olennaisia toimenpiteitä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa hyväksymispäätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Energiamarkkinaviraston tulisi 2 momentin 3 kohdan nojalla lisäksi harkita raukeamispäätöstä, jos sähkön tuottajan taloudellisissa edellytyksissä on tapahtunut sellainen muutos, että sähkön tuottajan omaisuutta on ulosmitattu, hän on joutunut selvitystilaan tai hänet on haettu konkurssiin taikka tuomioistuimien on tehnyt päätöksen häneen kohdistuvan velkajärjestely- tai saneerausmenettelyn aloittamisesta. Säännös on johdonmukainen 7 §:n kanssa, jonka nojalla sähkön tuotannolle tulee olla taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset. Syöttötariffijärjestelmä edellyttää sähkön tuottajalta pitkäaikaista sitoutumista, jotta uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön tuotannossa kasvaa lain tavoitesäännöksen mukaisesti. Velkajärjestely, velkasaneeraus, selvitystila tai konkurssi heikentää yleensä olennaisesti mahdollisuuksia harjoittaa sähkön tuotantoa. Energiamarkkinavirasto voisi kuitenkin jättää hyväksymis-

päätöksen voimaan, jos 3 kohdassa tarkoitettuna sähkön tuottajan tilalle on tullut toinen sähkön tuottaja, jolla on tarvittavat edellytykset toimintaan.

Pykälän 3 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston olisi aina päätettävä, että hyväksymispäätös raukeaa, jos sähkön tuottaja tekee asiaa koskevan hakemuksen, esimerkiksi sen vuoksi, että voimalaitoksen toiminta on päättynyt.

Kun hyväksymispäätös on rauennut, ei voimalaitosta ole enää mahdollista hyväksyä uudestaan syöttötariffijärjestelmään. Syöttötariffijärjestelmään voidaan hyväksyä vain uusi tuulivoimala, biokaasuvoimala tai puupolttoainevoimala, jota koskeva hakemus on tehty ennen sen kaupalliseen käyttöön ottamista, taikka metsähakevoimala, joka ei aiemmin ole kuulunut syöttötariffijärjestelmään.

18 §. Hyväksymispäätöksen muuttaminen. Pykälässä säädettäisiin Energiamarkkinaviraston toimivallasta päättää hyväksymispäätöksen muuttamisesta. Kyse olisi hyväksymispäätöksessä annetun määräyksen muuttamisesta.

Energiamarkkinavirasto voisi 1 momentin nojalla muuttaa hyväksymispäätöstä, jos päätöksessä annetun määräyksen perusteessa tapahtuu pysyväksi katsottava muutos. Sähkön tuottaja voi vaihtaa voimalaitoksen generaattorin, mutta sen tulee olla uusi ja nimellistehoaan vähintään 500 kilovolttiampeeria, kun kyse on tuulivoimalasta, ja 100 kilovolttiampeeria, kun kyse on biokaasuvoimalasta, puupolttoainevoimalasta tai metsähakevoimalasta. Toimenpiteen seurauksena voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho saattaa kasvaa. Koska syöttötariffin maksaminen perustuu hyväksymispäätöksessä määrättyyn nimellistehoon, olisi sähkön tuottajan kannalta tarpeen muuttaa päätöstä, jotta syöttötariffi määräytyisi suurempaan nimellistehoon perustuvaan sähkön tuotantoon. Puupolttoainevoimalan generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ei kuitenkaan saisi ylittää 8 megavoltiampeeria. Energiamarkkinaviraston tulisi muuttaa hyväksymispäätöstä, kun lämpöpreemiolla korotettuun syöttötariffiin oikeutettuna sähkön tuottajan biokaasuvoimalassa on tapahtunut pysyvä muutos, jonka seurauksena 10 §:n

2 momentissa tarkoitettu edellytys ei enää täyty. Vastaavasti Energiamarkkinavirasto voisi muuttaa hyväksymispäätöstä, jonka mukaan sähkön tuottaja ei ole oikeutettu lämpöpremiolla korotettuun syöttötariffiin, jos biokaasuvoimalan tuotantotavassa ja kokonaishyötysuhteessa tapahtuu sellainen muutos, että voimalaitos täyttää mainitun edellytyksen. Jos sähkön tuottaja pystyy osoittamaan (esimerkiksi toteutuneiden vuosituotantojen perusteella), että hyväksymispäätöksen mukainen sähkön tuotannon kokonaismäärä on liian pieni ja voimalaitos todennäköisesti hyväksymispäätöksen voimassaoloaikana tuottaa enemmän sähköä, voi Energiamarkkinavirasto muuttaa hyväksymispäätöksessä 15 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla annettua määräystä.

Tieto pykälän 1 momentissa tarkoitettusta muutoksesta tulisi Energiamarkkinavirastolle, kun sähkön tuottaja tekee ilmoituksen 21 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Hyväksymispäätöksen muuttaminen siten, että biokaasusähkön tuottaja saisi oikeuden lämpöpremiolla korotettuun syöttötariffiin, syöttötariffiin oikeuttava tuotanto laskettaisiin nimellisteholtaan tehokkaamman generaattorin tuotannon määrän perusteella tai hyväksymispäätöksen voimassaoloaikana maksettavan syöttötariffin enimmäissummaa rajoittavaa sähkön tuotannon kokonaismäärää korotettaisiin, edellyttäisi kuitenkin 2 momentin nojalla asian vireille tuloa sähkön tuottajan aloitteesta. Muutoin hyväksymispäätöksen muuttamisen panisi vireille Energiamarkkinavirasto.

Pykälän 3 momentissa olisi viittaussäännös, jonka nojalla 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen ja 1 momentin nojalla tehtävään päätökseen sovellettaisiin vastaavasti, mitä 14 §:n 4 momentissa ja 15 §:ssä säädetään. Jos biokaasusähkön tuottaja esimerkiksi hakee oikeutta lämpöpremiolla korotettuun syöttötariffiin, on hakemukseen liitettävä todentajan varmennus voimalaitoksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua vaatimustenmukaisuudesta. Hakiessaan hyväksymispäätöksen muuttamista nimellisteholtaan tehokkaampaa generaattoria varten, sähkön tuottajan olisi esitettävä todentajan varmennus generaattorin nimellistehon vaatimustenmukaisuudesta. Hakiessaan hyväksymispäätöksessä

määrätyn sähkön tuotannon kokonaismäärän korottamista, sähkön tuottajan olisi esitettävä todentajan varmennus siitä, että sähkön tuotannon määrä todennäköisesti päätöksen voimassaoloaikana on korkeampi.

19 §. Hyväksymispäätöksen peruuttaminen. Pykälässä säädettäisiin Energiamarkkinaviraston toimivallasta päättää hyväksymispäätöksen peruuttamisesta. Peruuttaminen edellyttäisi sähkön tuottajan tahallista tai tuottamuksellista menettelyä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla Energiamarkkinaviraston olisi harkittava hyväksymispäätöksen peruuttamista, jos hakemuksessa tai sen liitteessä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet päätökseen tai muutoin siihen liittyvään harkintaan. Kyseeseen tulisivat lähinnä 7—11 ja 14 §:ssä tarkoitettuja seikkoja koskevat virheelliset tai puutteelliset tiedot.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla Energiamarkkinaviraston olisi harkittava hyväksymispäätöksen peruuttamista, jos voimalaitoksen sijainti tai verkkoliitäntä ei enää täytä 7 §:ssä säädettyjä vaatimuksia taikka 8—11 §:ssä säädetty voimalaitoskohtainen hyväksymisen edellytys ei enää täyty. Kyseessä voisi olla esimerkiksi tilanne, jossa voimalaitoksen osia vaihdetaan käytettyihin osiin tai generaattori vaihdetaan nimellisteholtaan heikompaan kuin 8—11 §:n nojalla edellytetään sen jälkeen kun hyväksymispäätös on tehty. Säännöstä ei kuitenkaan sovellettaisi, kun kyse on voimalaitoksen huolto- ja kunnostustöiden yhteydessä tapahtuvasta osien uusimisesta ja osat ovat uusia tai vähintään samantasoisia kuin poistettavat osat. Säännös voisi myös tulla sovellettavaksi, jos sähkön tuottaja ottaa tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa tai puupolttoainevoimalaa varten vastaan valtioneuvoston sen jälkeen kun hyväksymispäätös on tehty.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla Energiamarkkinavirasto voisi myös harkita hyväksymispäätöksen peruuttamista, jos sähkön tuottaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka hyväksymispäätöksessä annettua määräystä. Keskeisiä velvollisuuksia olisivat 21 §:ssä säädetyt sähkön tuottajan yleiset velvollisuudet,

42 §:ssä säädetty tiedonantovelvollisuus, 44 §:ssä säädetty viranomaistarkastuksiin liittyvistä velvollisuus ja 49 §:ssä säädetty syöttötariffin palauttamista koskeva velvollisuus.

Energiamarkkinavirasto ei kuitenkaan voisi suoraan peruuttaa 1 momentin 2 kohdan tilanteissa hyväksymispäätöstä. Päätöksen peruuttaminen edellyttäisi, että Energiamarkkinaviraston sähkön tuottajalle antamat huomautukset ja varoitukset eivät ole johtaneet korjaaviin toimenpiteisiin.

Pykälässä on otettu huomioon sähkön tuottajan oikeusturva. Sääntelyn oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi hyväksymispäätöksen peruuttamismahdollisuudet on sidottu vakaviin ja olennaisiin rikkomuksiin ja laiminlyönteihin sekä siihen, että sähkön tuottajalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden, rikkomusten tai laiminlyöntien korjaamiseen.

Kun hyväksymispäätös on peruutettu, ei voimalaitosta ole enää mahdollista hyväksyä uudestaan syöttötariffijärjestelmään. Syöttötariffijärjestelmään voidaan hyväksyä vain uusi tuulivoimala, biokaasuvoimala tai puupolttoainevoimala, jota koskeva hakemus on tehty ennen sen kaupalliseen käyttöön ottamista, taikka metsähakevoimala, joka ei aiemmin ole kuulunut syöttötariffijärjestelmään.

20 §. Hyväksymispäätöksen siirto. Hyväksymispäätös on varallisuusosoikeudellinen etuus, jonka on tarpeen olla siirrettävissä. Hyväksymispäätöksen nojalla syöttötariffia maksetaan enintään kahdentoista vuoden ajan, ja tänä aikana on hyvin mahdollista, että voimalaitoksen hallinta siirtyy sähkön tuottajalta toiselle.

Pykälän 1 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston olisi siirrettävä hyväksymispäätös toiselle sähkön tuottajalle, jos päätöksessä mainitun voimalaitoksen hallinta siirtyy toiselle sähkön tuottajalle. Siirto olisi mahdollinen, jos 7 §:ssä säädetty edellytykset, jotka koskevat sähkön tuotannolle asetettuja taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä, edelleen täytyisivät. Siirtämistä varten sähkön tuottajan olisi kirjallisesti ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle voimalaitoksen hallinnan siirtämisestä sekä toimitettava tarpeelliset tiedot siirron saajasta (etenkin toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten arviointiin

liittyvät tiedot sekä yksilöinti- ja yhteystiedot) ja tämän suostumus siirtoon.

Ennen päätöksen tekemistä Energiamarkkinavirasto olisi tarkistettava saamansa aineisto ja arvioitava, täytyvätkö säädetty edellytykset. Jos Energiamarkkinavirastolle toimitettu asiakirja on puutteellinen, sovelletaan hallintolain 22 §:ssä säädettyä menettelyä asiakirjan täydentämisestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisen ajankohdasta. Siirron saaja vastaisi hallinnassaan olevan voimalaitoksen osalta sähkön tuottajalle tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista ja olisi oikeutettu syöttötariffiin saatuaan tiedon hyväksymispäätöksen siirtämisestä.

Pykälän 3 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston olisi siirtämisestä päättäessään samalla tarkistettava hyväksymispäätöstä 15 §:n 2 momentissa mainittujen seikkojen osalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetustenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi erityisesti tarkoitus antaa Energiamarkkinavirastolle siirtämistä varten ilmoitettavista tiedoista.

21 §. Sähkön tuottajan yleiset velvollisuudet. Pykälässä säädettäisiin syöttötariffijärjestelmän toiminnan kannalta keskeisistä sähkön tuottajan velvollisuuksista.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla sähkön tuottajan olisi viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle pysyvistä muutoksista, jotka koskevat 7—11 §:ssä säädettyä edellytystä tai päätöksessä annetun määräyksen perustetta. Ilmoitusvelvollisuus koskisi lähinnä sellaisia tietoja, joilla on merkitystä sovellettaessa hyväksymispäätöksen raukeamisen edellytyksiä 17 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla, muuttamisen edellytyksiä 18 §:n nojalla tai peruuttamisen edellytyksiä 19 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla. Jos voimalaitoksessa tehdään sellaisia muutoksia, että esimerkiksi 8 §:n 1 kohdassa, 9 §:n 2 tai 3 kohdassa, 10 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tai 11 §:n 2—5 kohdassa säädetty edellytykset eivät enää täyty, on sähkön tuottaja viipymättä ilmoitettava asiasta Energiamarkkinavirastolle, jonka on tarvittaessa saatettava vireille hyväksymispäätöksen muuttaminen 18 §:n nojalla tai päätöksen peruuttaminen 19 §:n nojalla.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla sähkön tuottajan olisi viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle muutoksista syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen hallintasuhteissa. Hyväksymispäätöksen siirto edellyttäisi lisäksi, että sähkön tuottaja saattaa asian vireille 20 §:n mukaisesti.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan nojalla sähkön tuottajan olisi viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen kaupalliseen käyttöön ottamisen viivästyisestä hakemuksessa esitetystä ajankohdasta tai voimalaitoksen yli kolme kuukautta kestävästä katkoksesta sähkön tuotannosta. Tiedon saanti on tarpeen, jotta sen mahdollinen vaikutus syöttötariffin maksamiseen tarvittiin määrärahoihin voidaan ottaa huomioon. Lisäksi tieto on tarpeen, jotta Energiamarkkinavirasto voi seurata, onko hyväksymispäätöksen raukeaminen saatettava vireille 17 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla.

Pykälän 2 momentin velvoite koskisi sähkön tuottajaa, jos voimalaitoksessa on mahdollista käyttää erilaisia polttoaineita (esimerkiksi biokaasuvoimalassa maakaasua, puupolttoainevoimalassa turvetta taikka metsähakevoimalassa turvetta tai muuta puupolttoainetta kuin metsähaketta). Sähkön tuottajan tulisi pitää yllä luotettavaa polttoainekirjanpitoa voimalaitoksessa käytetyistä polttoaineista ja niiden energiasällöistä (megawattitunneista) tariffijaksoittain.

Pykälän 3 momentin velvoite koskisi sähkön tuottajaa, joka voi saada lämpöpremiolla korotettua syöttötariffia. Käytännössä velvoite koskisi puupolttoainevoimaloiden lisäksi 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja biokaasuvoimaloita. Sähkön tuottajan tulisi pitää yllä luotettavaa kirjanpitoa voimalaitoksessa tuotetun lämmön hyötykäytöstä ja voimalaitoksen kokonaishyötysuhteesta.

Pykälän 2 ja 3 momentissa tarkoitettu velvoite on tarpeen muun muassa todentajaa varten, jotta 27 §:ssä tarkoitettulle varmennukselle on edellytykset. Tietojen säilytysaika määräytyisi 58 §:n nojalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi lähinnä tarkoitus antaa Energiamarkkinavirastolle ilmoitettavista seikoista ja ilmoi-

tusmenettelystä sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista kirjanpidoista.

3 luku. Syöttötariffin maksaminen

22 §. Tavoitehinnan ja muuttuvan tuotantotuen määrä. Syöttötariffijärjestelmään kuuluvan voimalaitoksen sähkön tuotannon tavoitehinnasta säädettäisiin pykälän 1 momentissa ja muuttuvasta tuotantotuesta 2 momentissa.

Tavoitehinnassa on otettu huomioon tuuli-voimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotettuun sähkseen liittyvät ylimääräiset investointi-, käyttö- ja ylläpito-kustannukset verrattuna muuhun sähkön tuotantoon. Tavoitehinnassa on otettu huomioon myös pääoman tavanomainen tuotto. Tavoitehinnan asettamisessa lähtökohtana on ollut kannattavimmat tuulivoimalaan soveltuvat alueet, joista suurin osa sijaitsee rannikolla. Vastaavaa tavoitehintaa sovellettaisiin biokaasuvoimaloihin ja puupolttoainevoimaloihin, koska eri uusiutuvien energialähteiden tukitasojen eroavuutta ei voida pitää perusteltuna. Tavoitehintaa ei merkittävästi poikkeaisi muiden EU:n jäsenmaiden syöttötariffijärjestelmissä sovelletusta tasosta.

Pykälässä ehdotettu tavoitehintaa takaisi, että tuuli-voimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä saadut tulot pysyisivät varsin vakaina riippumatta sähkön markkinahinnan vaihtelusta. Pykälän 1 momentin nojalla tavoitehintaa olisi 83,50 euroa megawattitunnilta. Tavoitehintaa pysyisi samansuuruisena koko sen ajan, jolloin voimalaitos kuuluu syöttötariffijärjestelmään. Siirtymäkautena tuuli-voimalassa tuotetun sähkön tavoitehintaa olisi 61 §:n 3 momentin nojalla 105,3 euroa megawattitunnilta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin metsähakevoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettavasta tuotantotuesta. Tuen suuruus muuttuisi päästöoikeuden hinnan mukaan ja olisi enintään 18 euroa megawattitunnilta. Tuen suuruuden ja päästöoikeuden hinnan suhteesta säädettäisiin tarkemmin 24 §:n 3 momentissa. Metsähakevoimaloille maksettava tuotantotuki olisi keskimäärin alempi kuin 1 momentissa tarkoitettuun tavoitehintaan perustuvat tuet. Metsähakevoimaloille mak-

settavalla tuotantotuella ei ole tarkoitus korvata voimalaitoksen investointikustannuksia, vaan parantaa metsähakkeen hintakilpailukykyä verrattuna päästöjä aiheuttavan polttoaineen hintaan ja sen päästöoikeuskustannuksiin. Metsähakevoimalan syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytyksenä ei myöskään ole, että voimalaitos on uusi tai et-
tä se ei ole saanut muuta valtiontukea.

23 §. Tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto. Pykälän 1 momentin nojalla tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttavaa sähkön tuotantoa olisi hyväksymispäätöksessä mainituksa voimalaitoksen generaattorissa tuotettu sähkö, josta on vähennetty voimalaitoksen omakäyttölaitteiden kuluttama sähköenergia. Pykälän 1 momentin mukaan omakäyttölaitteina pidettäisiin vastaavia laitteita ja koneita kuin sähköverolaissa ja sen nojalla annetussa kauppaja- ja teollisuusministeriön asetuksessa voimalaitosten omakäyttölaitteista (309/2003). Muuntajahäviöt sisältyvät omakäyttö sähköön.

Pykälän 2 momentin nojalla tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto määräytyisi sen verkonhaltijan mittarilukeman perusteella, jonka verkoon sähkön tuottaja on liittynyt. Mittarin tariffijakson aikana tunneittain rekisteröimät sähkön tuotannon määrät laskettaisiin yhteen. Tukea ei kuitenkaan maksettaisi niiden tuntien osalta, jolloin voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinta on negatiivinen. Tuulivoiman muuttuvat kustannukset ovat käytännössä olemattomat, joten tuulivoimalassa kannattaa tuottaa sähköä aina, kun se on mahdollista. Jos tuulivoimaloita tai muuta tuotettua sähkön tuotantoa rakennetaan Pohjoismaihin suuria määriä, voi sähkön markkinahinta ajoittain painua jollain markkinoiden osa-alueella negatiiviseksi. Tarkoituksena on ohjata kytkemään tuulivoimalat pois päältä, kun voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinta lähestyy nolaa. Johdonmukaisuussyistä samaa periaatetta sovellettaisiin myös muihin syöttötariffijärjestelmään hyväksytyihin voimalaitoksiin.

Pykälän 3 momentissa otettaisiin huomioon, että biokaasuvoimalan polttoaineena voi biokaasulaitoksessa syntyvän biokaasun lisäksi olla maakaasua tai muuta polttoainetta.

Vastaavasti puupolttoainevoimalassa on mahdollista käyttää muuta polttoainetta kuin puupolttoainetta ja metsähakevoimalassa muuta polttoainetta kuin metsähaketta. Tavoitehintaan oikeuttaisi biokaasuvoimalassa vain biokaasulaitoksessa syntyvään biokaasuun perustuva sähkön tuotanto ja puupolttoainevoimalassa vain puupolttoaineeseen perustuva sähkön tuotanto. Vastaavasti muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttaisi metsähakevoimalassa vain metsähakeeseen perustuva sähkön tuotanto.

Pykälän 4 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus erityisesti antaa omakäyttölaitteista.

24 §. Syöttötariffi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettavan syöttötariffin laskentakaavasta. Syöttötariffina maksettaisiin 22 §:ssä säädetyn tavoitehinnan ja voimalaitoksen sijaintipaikan kolmen kuukauden sähkön markkinahinnan keskiarvon välinen erotus tavoitehintaan oikeuttavasta sähkön tuotannosta.

Pohjoismaiset sähkömarkkinat koostuvat Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Näiden maiden muodostamaa markkina-alueutta kutsutaan *Nord Pool* -alueeksi. Sähkön markkinahinnan muodostumiseen vaikuttaa kulloinenkin kysyntä- ja tarjontatilanne, sää, lämpötilat, sadanta-, tulovirtaama- ja vesivarastotilanne, voimantuotannon käyttävien polttoaineiden hinnat, suurten voimantuotantoyksiköiden tila, sähkön tuonti ja vienti Nord Pool -alueelle ja -alueelta, ympäröivät markkinat ja niiden hintatasot sekä päästöoikeuden hinta. Voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinnalla tarkoitetaan Nord Pool -alueen kyseistä aluehintaa, joka tällä hetkellä on sama kuin Suomen aluehinta. Syöttötariffin määrittämiseksi olisi ensin laskettava kyseisen markkinahinnan kolmen kuukauden keskiarvo. Pohjoismainen sähköpörssi (Nord Pool Spot AS) pitää yllä tietokantaa sähkön markkinahinnasta Nord Pool -alueen eri osissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin syöttötariffin enimmäissuuruudesta. Säännöstä sovellettaisiin vain, jos sähkön markkinahinnan keskiarvo kolmen kuukauden aikana on alle 30 euroa megawattitunnilta, minkä arvioi-

daan olevan poikkeuksellista. Tällöin syöttötariffin suuruutta ei laskettaisi 1 momentin mukaisesti, vaan syöttötariffina maksetaan 53,50 euroa megawattitunnilta tavoitehintaan oikeuttavalle sähkön tuotannolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettavan syöttötariffin laskentakaavan perusteista. Syöttötariffina maksettaisiin muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttavalle sähkön tuotannolle 18 euroa megawattitunnilta, kun kolmen kuukauden päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo on 0—10 euroa. Syöttötariffi laskisi tasaisesti 18 eurosta, ja sitä ei enää maksettaisi, kun kolmen kuukauden päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo on noussut 10 eurosta 23 euroon. Muuttuva tuotantotuki laskettaisiin siten kaavalla $18 - 18/13 \times (P_e - 10)$, jossa P_e on päästöoikeuden kolmen kuukauden keskiarvohinta.

Päästöoikeuden markkinahinnan kolmen kuukauden keskiarvo saataisiin aritmeettisena keskiarvona Euroopan talousalueen vaihdoltaan suurimpien päästöoikeuspörssien päivän päätöshinnoista kyseisellä tariffijaksolla. Spot-kauppaa käyvissä pörseissä kyseessä on päivittäiskaupan päivän päätöshinta. Pörssissä, jossa myydään Spot-kauppaa vastaavasti päästöoikeusfutuureja seuraavalle päivälle, kyseessä on asianomaisen tuotteen (Daily Futures) päivän päätöshinta. Päästöoikeuspörssien suuruus olisi arvioitavissa kaupankäynnin volyymin perusteella. Tällä hetkellä suurimpia päästöoikeuspörssijä ovat ranskalainen BlueNext, englantilainen European Climate Exchange (ECX) ja hollantilainen Climex.

Pykälän 1—3 momentissa tarkoitettu syöttötariffi laskettaisiin tariffijakoittain, joista säädetään tarkemmin 16 §:ssä. Tavoitehintaan oikeuttava sähkön tuotanto kerrottaisiin tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan kolmen kuukauden keskiarvon erotuksella kunkin tariffijakson päätyttyä. Vastaavasti muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto kerrottaisiin mainitun kaavan mukaan lasketulla megawattituntia kohden maksettavalla euromääräisellä tuella kunkin tariffijakson päätyttyä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuk-senantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus antaa etenkin sähkön ja pääs-

töoikeuden markkinahinnoista sekä muuttuvan tuotantotuen suuruuden laskentakaavasta.

25 §. Lämpöpreemiolla korotettu syöttötariffi. Pykälässä säädettäisiin lämpöpreemiolla korotetusta syöttötariffista, jota maksettaisiin puupolttoainevoimalassa ja biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä. Lämpöpreemion tarkoituksena on edistää investointeja sähkön ja lämmön yhteistuotantoon lämmön erillistuotannon sijasta. Puupolttopainevoimaloiden yhteydessä on lähtökohtaisesti tarve lämmön hyötykäyttöön, jolloin lämpöpreemion avulla pyritään edistämään sähkön ja lämmön yhteistuotantoa. Biokaasuvoimaloiden sijoitusta ohjaa biokaasuraaka-aineen saatavuus, jolloin lämpöpreemion avulla pyritään edistämään sähkön tuotannon yhteydessä syntyvän lämmön hyötykäyttöä. Puupolttoainevoimaloissa investointi yhteistuotantoon on olennaisesti kalliimpaa verrattuna erilliseen lämpökattilaan. Myös biokaasuvoimaloissa investointi yhteistuotantoon on kalliimpaa verrattuna erilliseen sähkön tuotantoon.

Pykälän 1 momentin mukaan lämpöpremio puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä olisi 20 euroa megawattitunnilta ja biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä 50 euroa megawattitunnilta. Sähkön markkinahinnan muutos ei vaikuttaisi maksettavan lämpöpreemion suuruuteen, vaan se pysyisi vakiona.

Lämpöpreemion suuruus olisi teknologiakohtainen, koska kokonaiskustannukset ja siten tuen tarve vaihtelee teknologiakohtaisesti. Puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä maksettava 20 euron suuruinen lämpöpremio megawattitunnilta kannustaisi etenkin investoimaan generaattorin nimellisteholtaan 2—3 megawolttiampeerin voimalaitoksiin. Biokaasuvoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettava 50 euron suuruinen lämpöpremio megawattitunnilta kannustaisi etenkin investoimaan maatilakokoluokkaa suurempiin yhteismädättämöihin ja suuriin biokaasuraaka-aineen käsittelylaitoksiin. Vaikka tavoitehinta on 22 §:n 1 momentin mukaan sama tuulivoimaloissa, biokaasuvoimaloissa ja puupolttoainevoimaloissa tuotetusta sähköstä, lämpöpremio kompensoi biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden

teknologiaan liittyviä korkeampia kustannuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lämpöpreemion saamisen edellytyksistä. Ensinnäkin lämpöä on pitänyt tuottaa hyötykäyttöön. Toiseksi voimalaitoksen kokonaishyötysuhde päättäneellä tariffijaksolla ja sitä edeltäneellä kolmella tariffijaksolla on keskimäärin pitänyt olla 11 §:n 5 kohdan mukainen. Siten lämpöpreemion saaminen edellyttäisi käytännössä, että kyseessä on CHP-direktiivin mukainen tehokas yhteistuotanto. Biokaasuvoimalan, jonka generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on alle 1 megavolttiampeeri, kokonaishyötysuhteen tulisi 12 kuukauden tarkastelujaksolla olla vähintään 50 prosenttia. Jos biokaasuvoimalan generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 1 megavolttiampeeri, tulisi hyötysuhteen tarkastelujaksolla olla kuitenkin vähintään 75 prosenttia. Puupolttoainevoimalan generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on pääsääntöisesti 2—3 megavolttiampeeria, jolloin hyötysuhteen tarkastelujaksolla tulisi olla vähintään 75 prosenttia. Jos kokonaishyötysuhde on keskimäärin ollut mainittua alempi kahdentoista kuukauden tarkastelujaksolla, ei lämpöpreemiota maksettaisi päättäneeltä tariffijaksolta. Lämmön hyötykäyttöä ja kokonaishyötysuhdetta on tarkemmin selostettu 11 §:n 4 ja 5 kohdan perusteluissa.

Puupolttoainevoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttää, että 11 §:n 4 ja 5 kohdan vaatimukset täyttyvät. Biokaasuvoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään ei sen sijaan edellytä, että kyseisessä voimalaitoksessa olisi sähkön ja lämmön yhteistuotantoa. Sen vuoksi biokaasuvoimalassa lämpöpreemion saaminen edellyttäisi 2 momentin nojalla lisäksi, että kyseessä on 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu voimalaitos.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta, jota sovellettaisiin, kun puupolttoainevoimala tai biokaasuvoimala on kuulunut vähemmän kuin neljän tariffijakson ajan syöttötariffijärjestelmään. Sähkön tuottajalle maksettaisiin lämpöpreemiolla korotettua syöttötariffia, jos voimalaitos on hyväksymispäätöksessä 15 §:n nojalla todettu täyttävän 10 §:n 2 momentissa taikka 11 §:n 4 ja

5 kohdassa säädetyt edellytykset. Kokonaishyötysuhteen arviointi aloitettaisiin vasta, kun voimalaitos on kuulunut syöttötariffijärjestelmään neljän tariffijakson ajan. Jos tällöin todetaan, että kokonaishyötysuhde on kahdentoista kuukauden tarkastelujaksolla ollut keskimäärin alempi kuin 11 §:n 5 kohdassa säädetään, ei lämpöpreemiota maksettaisi kyseiseltä neljänneltä tariffijaksolta. Ennen kuin voimalaitos on neljän tariffijakson ajan kuulunut syöttötariffijärjestelmään, ei käytännössä ole mahdollista tarkastella voimalaitoksen kokonaishyötysuhdetta 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Pykälän 4 momentin nojalla lämpöpreemioon oikeuttavaan sähkön tuotantoon sovellettaisiin lisäksi vastaavasti, mitä 23 §:ssä säädetään. Lämpöpreemiota maksettaisiin voimalaitoksen generaattorissa tuotetusta sähköstä, josta on vähennetty omakäyttölaitteiden kuluttama energia. Sähkön tuotanto määräytyisi verkonhaltijan mittarilukeman perusteella, josta on vähennetty negatiivisen aluehinnan tuotantotunnit. Puupolttoainevoimalassa lämpöpreemiota maksettaisiin vain puupolttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon osalta ja biokaasuvoimalassa vain biokaasulaitoksessa syntyvään biokaasuun perustuvan sähkön tuotannon osalta.

Pykälän 5 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden.

26 §. *Selvitys syöttötariffin maksamista varten.* Pykälän 1 momentin nojalla sähkön tuottajan tulisi laatia selvitys 23 §:n nojalla tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen sekä 25 §:n nojalla lämpöpreemioon oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Selvitys olisi laadittava kultakin kolmen kuukauden pituiselta tariffijaksolta, ja sen laadinnassa olisi noudatettava 14 §:n 4 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa. Jos voimalaitoksessa on mahdollista käyttää erilaisia polttoaineita, tulisi selvityksen laadinnassa noudattaa 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua polttoainekirjanpidosta ilmeneviä tietoja. Selvitys tulee laatia luotettavasti, mikä edellyttää sähkön tuottajalta riittävää huolellisuutta. Sähkön tuottajan tulisi ensimmäisen kerran laatia selvitys, kun 16 §:n 1 momentin mukainen ensimmäinen syöttötariffiin oikeuttava tariffijakso on päätynyt.

Jos kyse on lämpöpreemioon oikeuttavasta sähkön tuotannosta puupolttoainevoimalassa tai biokaasuvoimalassa, sähkön tuottajan olisi lisäksi laadittava luotettava selvitys lämmön tuotannosta ja voimalaitoksen kokonaishyötysuhteesta päättyneellä ja sitä edeltäneellä kolmella tariffijaksolla. Selvityksen laadinnassa tulisi noudattaa 21 §:n 3 momentissa tarkoitettua kirjanpidosta ilmeneviä tietoja. Selvitys lämpöpreemiota varten ei 25 §:n 3 momentin nojalla kuitenkaan ole tarpeen, ennen kuin voimalaitos on neljän tariffijakson ajan kuulunut syöttötariffijärjestelmään.

Jos sähkön tuottajalla on hallinnassaan useita voimalaitoksia, jotka on hyväksytty syöttötariffijärjestelmään, tulisi 1 momentin nojalla laaditun yksittäisen selvityksen kuitenkin kohdistua samaan hyväksymispäätöseen kuuluvien voimalaitosten sähkön tuotantoon.

Pykälän 2 momentissa on asetuksenantovaltuus. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus etenkin antaa selvityksessä esitettävistä tiedoista ja niiden esitystavasta.

27 §. Maksettavan syöttötariffin määräytyminen. Syöttötariffin saaminen edellyttäisi 1 momentin nojalla, että sähkön tuottaja on tehnyt asiasta hakemuksen Energiamarkkinavirastolle kahden kuukauden kuluessa tariffijakson päättymisestä.

Pykälän 2 momentin nojalla hakemuksessa tulisi olla 26 §:ssä tarkoitettu selvitys tavoitehintaan, muuttuvaan tuotantotukeen ja lämpöpreemioon oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Sähkön tuottajan olisi myös toimitettava Energiamarkkinavirastolle todentajan varmennus selvityksessä esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta. Tuulivoimalan osalta riittää pääsääntöisesti, että todentaja selvittää sähkön tuotantotiedot verkonhaltijan mittarilukeman perusteella ja tarkistaa, että negatiivisen aluehinnan tuotantotunnit on poistettu kokonaislaskelmasta. Lämpöpreemion maksamista varten vaaditaan myös todentajan varmennus, että lämpö on puupolttoainevoimalassa tai biokaasuvoimalassa tuotettu hyötykäyttöön ja kokonaishyötysuhde on riittävä. Lisäksi vaaditaan todentajan varmennus käytetyistä polttoaineista ja niiden energiasällöistä, kun kyseessä on biokaasuvoimala, puupolttoainevoimala tai metsähakevoimala

ja voimalaitoksen sähkön tuotannossa käytetään myös muita polttoaineita, joihin perustuvaa sähkön tuotantoa ei 23 §:n 3 momentin nojalla tueta.

Sähkön tuottajan tulisi 2 momentin nojalla lisäksi toimittaa Energiamarkkinavirastolle syöttötariffin maksamisen kannalta tarpeellisista muista seikoista oikeat ja riittävät tiedot, esimerkiksi päivittää tarvittaessa yhteys- ja tilitiedot.

Pykälän 3 momentin perusteella Energiamarkkinavirasto tekisi sähkön tuottajan hakemuksen perusteella maksatuspäätöksen, jossa yksilöitäisiin sähkön tuottajalle päättyneen tariffijakson perusteella maksettavan syöttötariffin kokonaismäärä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi erityisesti tarkoitus antaa selvityksen toimittamiseen liittyvistä menettelyistä ja hakemuksessa esitettävien tietojen varmennuksesta.

28 §. Syöttötariffin maksaminen sähkön tuottajalle. Energiamarkkinavirasto maksaisi sähkön tuottajalle syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen sähkön tuotannosta syöttötariffin ja mahdollisesti sen korotuksena maksettavan lämpöpreemion jälkikäteen kultakin tariffijaksolta. Maksaminen edellyttäisi, että sähkön tuottaja on toimittanut hakemuksen 27 §:n mukaisesti. Hakemus tulisi tehdä 27 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa, ja siinä tulisi olla 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja todentajan varmennus sekä muut tarvittavat tiedot.

4 luku. **Kiinteä sähkön tuotantotuki ja sen maksaminen**

29 §. Kiinteä sähkön tuotantotuki. Pykälässä säädettäisiin kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta ja tuen määrästä. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön edistämiseksi tukea maksettaisiin 1 momentin nojalla tuulivoimalla, biokaasulla, puupolttoaineella, vesivoimalla ja kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä. Kyseeseen tulisivat voimalaitokset, jotka jäävät syöttötariffijärjestelmän ulkopuolelle esimerkiksi tehorajojen tai käytetyn polttoaineen takia.

Pykälän 2 momentissa säädetyt tukitasot vastaisivat sähköverolain 8 §:ssä säädettyjä. Komissiolle on ilmoitettu sähköverolain mukaisen tukiohjelman jatkamisesta, vaikka vuoden 2011 alusta tukiohjelman on tarkoitus perustua kiinteää sähkön tuotantotukea koskeviin säännöksiin. Ilmoitus on tehty vuosille 2011—2015. Kiinteä sähkön tuotantotuki olisi tuulivoimalla ja metsähakkeella tuotetusta sähköstä 1 kohdan nojalla 6,9 euroa megawattitunnilta, biokaasulla ja vesivoimalla tuotetusta sähköstä 2 kohdan nojalla 4,2 euroa megawattitunnilta ja kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä 3 kohdan nojalla 2,5 euroa megawattitunnilta.

Pykälän 1 momentin nojalla oikeus kiinteään sähkön tuotantotukeen edellyttäisi, että 30 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt edellytykset tuen maksamiselle ovat olemassa.

30 §. Kiinteän sähkön tuotantotuen saamisen edellytykset. Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla tuulivoimalan, metsähakevoimalan, biokaasuvoimalan, vesivoimalan ja kierrätyspolttoainevoimalan tulisi täyttää 7 §:ssä säädetyt voimalaitoksen sijaintia ja verkkoliitäntää koskevat vaatimukset.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla sähkön tuottajalla ei olisi oikeutta kiinteään sähkön tuotantotukeen, jos tuulivoimala, metsähakevoimala tai biokaasuvoimala kuuluu tai on aiemmin kuulunut syöttötariffijärjestelmään samaan polttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon perusteella. Syöttötariffijärjestelmää ei sovelleta vesivoimaloihin eikä kierrätyspolttoainevoimaloihin. Jos voimalaitos täyttää sekä syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytykset että kiinteän sähkön tuotantotuen saamisen edellytykset, olisi sähkön tuottajan valittava toinen näistä. Pienehköissä metsähakevoimaloissa ja biokaasuvoimaloissa kiinteä sähkön tuotantotuki voi kokonaisuutena arvioiden olla sähkön tuottajalle kannattavampi kuin syöttötariffi. Jos voimalaitos kuuluu syöttötariffijärjestelmään esimerkiksi metsähakevoimalana ja se tuottaa sähköä myös kierrätyspolttoaineella, olisi sähkön tuottajalla metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettavan syöttötariffin lisäksi oikeus kiinteään sähkön tuotantotukeen kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä.

Pykälän 1 momentissa 3 kohdassa säädettäisiin sähkön tuottajalle vastaava polttoaine-

kirjanpitovelvoite kuin 21 §:n 2 momentissa sähkön tuottajalle, jonka voimalaitos on hyväksytty syöttötariffijärjestelmään. Käytännössä polttoaineita ja niiden energiasisältöä koskeva luotettava kirjanpito olisi tarpeen metsähakevoimalassa, biokaasuvoimalassa ja kierrätyspolttoainevoimalassa. Tukea maksettaisiin vain siltä osin kuin sähkön tuotannon polttoaineena on käytetty metsähaketta, biokaasua tai kierrätyspolttoainetta.

Pykälän 2 momentin nojalla kiinteää sähkön tuotantotukea maksettaisiin vesivoimalla tuotetusta sähköstä, jos vesivoimalan generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on enintään 1 megavoltiampeeri. Tehoraja on sama kuin nykyisin sähköverolain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetty. Tavoitteena on parantaa pienvesivoiman kannattavuutta. Vastaavaa tukitarvetta ei ole suuremmissa vesivoimaloissa.

Pykälän 3 momentissa olisi asetuksenantovaltuus, jonka nojalla on etenkin tarkoitus antaa vastaavia tarkempia säännöksiä polttoainekirjanpidosta kuin 21 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla.

31 §. Rekisteröitymisvelvollisuus. Kiinteän sähkön tuotantotuen saaminen edellyttäisi sähkön tuottajan rekisteröitymistä. Vastavanlaista hyväksymispäätöstä kuin syöttötariffijärjestelmässä ei kuitenkaan tehtäisi.

Pykälän 1 momentin nojalla sähkön tuottajan tulisi rekisteröitymistä varten tehdä kirjallinen ilmoitus Energiamarkkinavirastolle. Ilmoituksessa tulisi olla ne sähkön tuottajaa ja voimalaitosta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen tuen maksamiseksi. Sähkön tuottajan olisi tehtävä ilmoitus, ennen kuin tukea ensimmäisen kerran haetaan 35 §:n mukaan. Pykälän 2 momentin nojalla sähkön tuottajan olisi viipymättä kirjallisesti ilmoitettava muutoksista aiemmin ilmoitetuissa tiedoissa. Tämä koskisi myös tilanteita, joissa kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttava toiminta päättyy.

Sähkön tuottajan ilmoittamat tiedot voivat sisältää henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyssä sovellettaisiin henkilötietolakea (523/1999).

Pykälän 3 momentissa on asetuksenantovaltuus. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus etenkin antaa kirjallisen ilmoituksen sisällöstä.

32 §. *Kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto.* Kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto määräytyisi vastaavasti kuin tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto. Pykälässä olisi viittaus 23 §:ään.

Kiinteää sähkön tuotantotukea maksettisiin voimalaitoksen generaattorissa tuotetusta sähköstä, josta on vähennetty voimalaitoksen omakäyttölaitteiden kuluttama sähköenergia, ja sähkön tuotanto määräytyisi verkonhaltijan mittarilukeman perusteella. Tukea maksettisiin metsähakevoimalassa vain metsähakekeella tuotetusta sähköstä, biokaasuvoimalassa vain biokaasulla tuotetusta sähköstä ja kierrätyspolttoainevoimalassa vain kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä. Kiinteän sähkön tuotantotuen edellytyksenä ei ole, että biokaasuvoimalan sähkön tuotanto perustuu biokaasulaitoksesta peräisin olevaan biokaasuun. Sen vuoksi kiinteää sähkön tuotantotukea maksettisiin kaikesta biokaasuun perustuvasta sähkön tuotannosta toisin kuin syöttötariffijärjestelmässä.

Toisin kuin 23 §:n 2 momentissa säädetään, tukea maksettisiin myös niiltä tunneilta, joina voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinta on negatiivinen.

33 §. *Kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista koskeva rajoitus.* Pykälän 1 momentin nojalla kiinteää sähkön tuotantotukea ei maksettaisi, jos kalenterivuoden aikana tuotetun sähkön määrä on alle 200 megawattituntia. Sähköverolain 8 §:n mukaan tukea ei nykyisin makseta, jos hakemuksessa tarkoitettu sähkön määrä on alle 100 megawattituntia. Tukea voi hakea kerran tai kahdesti vuodessa, ja suurin osa hakee tukea kahdesti vuodessa. Kiinteän sähkön tuotantotuen maksamiseen liittyvät varmennuskustannukset ja Energiamarkkinaviraston kulut huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista ulottaa tukijärjestelmää alle 200 megawattituntia kalenterivuoden aikana sähköä tuottaviin voimalaitoksiin. Tuotannon määrät saattavat voimalaitoskohtaisesti vaihdella huomattavasti, mutta käytännössä 200 megawatin vuosituotanto tarkoittaisi voimalaitosta, jonka generaattorin nimellisteho on noin 20–40 kilovolttiampeeria.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan nojalla kiinteää sähkön tuotantotukea ei maksettaisi tuulivoimalla, biokaasulla, vesivoimalla tai kierätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä, jos sähkön markkinahinnan keskiarvo kalenterivuonna ylittää 76,6 euroa megawattitunnilta. Vastaavasti tukea ei 2 momentin 2 kohdan nojalla maksettaisi metsähakekeella tuotetusta sähköstä, jos päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo kalenterivuonna ylittää 18 euroa. Kun markkinahintojen keskiarvo vuoden aikana kohoaa mainituille tasoille, ei kiinteää sähkön tuotantotukea enää voida pitää tarpeellisena. Tavoitteena on myös varmistaa, että syöttötariffijärjestelmään kuuluva sähkön tuottaja ei ole huonommassa asemassa verrattuna kiinteää sähkön tuotantotukea saavaan sähkön tuottajaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuus, jonka nojalla voitaisiin antaa sähkön ja päästöoikeuden markkinahinnoista vastaavia tarkempia säännöksiä kuin 24 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla.

34 §. *Selvitys kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vastaava selvitysvelvollisuus kuin 26 §:ssä säädetään sähkön tuottajalle, jonka voimalaitos kuuluu syöttötariffijärjestelmään. Polttoainetietojen osalta selvityksen tulisi perustua 30 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua polttoainekirjanpidosta ilmeneviin tietoihin, jos kyse on metsähakevoimalasta, biokaasuvoimalasta tai kierrätyspolttoainevoimalasta.

Pykälän 2 momentissa olisi asetuksenantovaltuus, jonka nojalla olisi erityisesti tarkoitettu antaa selvityksessä esitettävistä tiedoista vastaavia tarkempia säännöksiä kuin 26 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla.

35 §. *Maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen määräytyminen.* Pykälän 1 momentin nojalla sähkön tuottajan tulisi toimittaa kiinteän sähkön tuotantotuen saamista koskeva hakemus Energiamarkkinavirastolle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta tukeen oikeuttavaa kalenterivuotta seuraavana vuonna.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen suuruutta koskevasta Energiamarkkinaviraston päätöksestä.

Pykälän 3 momentin nojalla maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen määräytymi-

seen sovellettaisiin, mitä 27 §:n 2 momentissa säädetään syöttötariffin saamista koskevista hakemuksista. Hakemuksessa tulisi olla 34 §:ssä tarkoitettu selvitys, todentajan varmennus selvityksessä esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta sekä oikeat ja riittävät tiedot tuotantotuen maksamisen kannalta tarpeellisista muista seikoista.

36 §. Kiinteän sähkön tuotantotuen maksaminen sähkön tuottajalle. Pykälä olisi vastaava kuin syöttötariffin maksamista koskeva 28 §. Energiamarkkinavirasto maksaisi 31 §:n mukaisesti rekisteröityneelle sähkön tuottajalle kiinteän sähkön tuotantotuen jälkikäteen kultakin kalenterivuodelta, jos sähkön tuottaja on toimittanut Energiamarkkinavirastolle hakemuksen 35 §:n mukaisesti.

5 luku. Todentajat

37 §. Todentajaksi hyväksymisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin todentajaa koskevista vaatimuksista. Todentajaksi hyväksyttäisiin hakija, joka on sähkön tuottajaan nähden ulkopuolinen ja puolueeton. Hakijan tulisi olla myös objektiivisesti katsoen puolueeton siten, ettei luottamus todentajan toimintaan yleisesti vaarannu. Tästä syystä pykälässä säädettäisiin, että hakijan tulisi olla varmennustehtävissä riippumaton. Lisäksi hakijalla tulisi olla käytössään varmennustehtäviä varten riittävästi ammattitaitoista ja riippumatonta henkilöstöä. Ammattitaitoa koskevalla vaatimuksella varmistetaan, että hakija on pätevä todentajan tehtäviin. Pätevyys varmistetaan myös vaatimalla, että hakijalla on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät.

Pykälän 1 momentin mukaan hakijalla tulisi lisäksi olla toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuk-senantovaltuudesta.

38 §. Todentajaksi hyväksyminen. Pykälän 1 momentin mukaan Energiamarkkinavirasto päättäisi suomalaisen yhteisön tai säätiön taikka tällaisen osan hyväksymisestä todentajaksi hakemuksista. Todentajaksi hyväksyttäisiin, jos hakija osoittaa täyttävänsä 37 §:ssä säädetyt edellytykset. Edellytysten täytyminen olisi osoitettava Mittatekniikan

keskuksen akkreditointiyksikön (FINAS) tekemän akkreditoinnin tai pätevydestä antaman lausunnon perusteella sen mukaan kuin vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetussa laissa (920/2005) säädetään. Akkreditointimenettelyyn sisältyy jatkuva valvonta, jolla FINAS varmistaa, että todentaja jatkuvasti täyttää säädetyt edellytykset. Jos edellytysten täytyminen perustuu FINASin antamaan lausuntoon, ei vastaavaa valvontaa ole.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hyväksymispäätöksen sisällöstä. Hyväksymispäätöksessä määriteltäisiin todentajan pätevyysalue, esimerkiksi rajaamalla se tarvittaessa tuulivoimaloihin tai muuhun voimalaitostyyppiin, sekä annettaisiin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset todentajan toimintaa koskevat määräykset. Määräyksillä varmistettaisiin, että todentajan tehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuksi. Päätöksessä voitaisiin esimerkiksi vahvistaa, millaisia menettelyjä todentaja saa soveltaa. Todentajan on jatkuvasti täytettävä sille asetetut vaatimukset, joten päätöksessä voitaisiin muun muassa vahvistaa ajankohta, jolloin todentajan pätevyys on arvioitava uudelleen ja miten tämä arviointi järjestetään. Tämä on erityisesti tarpeen, kun todentajan pätevyys perustuu akkreditoinnin sijasta FINASin antamaan lausuntoon. Hyväksyminen voitaisiin antaa määräajaksi. Lähtökohtana on kuitenkin, että hyväksymispäätös olisi voimassa toistaiseksi, jos todentajan pätevyys perustuu FINASin akkreditointiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion hyväksymä todentaja rinnastettaisiin 1 momentissa tarkoitettuun todentajaan, jos todentaja on yhteisö tai säätiö taikka tällaisen osa ja täyttää 37 §:ssä säädetyt edellytykset. Lisäksi hyväksymisessä on tullut noudattaa vastaavasti, mitä 1 momentissa säädetään. Käytännössä tämä edellyttäisi kyseisen maan kansallisen akkreditointielimen toteamaa pätevyyttä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuk-senantovaltuudesta.

39 §. Todentajan tehtävät. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin 14 ja 27 §:ään, joissa säädetään tarkemmin todentajan tehtävistä. Lisäksi 35 §:n 3 momentin nojalla kiinteän

sähkön tuotantotuen saamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä 27 §:n 2 momentissa säädetään syöttötariffin saamista koskevasta hakemuksesta. Todentajan tehtävät liittyvät vaatimustenmukaisuuden varmennukseen sekä sähkön tuottajan antamien arvioiden ja tietojen varmennukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan todentajan tulisi seurata toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä sekä toimia yhteistyössä toimialansa muiden todentajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen. Todentajilta vaadittava puolueettomuus ja luotettavuus edellyttävät myös, että todentajien toimintatavat ja varmennukseen liittyvät tulkinnat ovat yhtenevät. Tämän takia todentajien tulisi toimia yhteistyössä keskenään.

Pykälän 3 momentin mukaan todentajan olisi ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 37 §:ssä mainittujen edellytysten täyttymiseen. Todentajan on oltava pätevä ja täytettävä vaatimukset koko toimintansa ajan, ja Energiamarkkinaviraston tulisi voida varmistua tästä. Ilmoitusvelvollisuuden kannalta keskeisiä muutoksia ovat esimerkiksi organisatoriset muutokset, akkreditointipäätökseen liittyvät muutokset, muutokset alihankintaan liittyvässä toiminnassa, muutokset omistussuhteissa ja henkilöstössä silloin, kun ne voivat vaikuttaa riippumattomuuteen ja pätevytyteen, sekä oleelliset toimintatapamuutokset.

Pykälän 4 momentin nojalla todentajan olisi vuosittain toimitettava Energiamarkkinavirastolle selvitys tässä laissa tarkoitettuun varmennukseen liittyvästä toiminnastaan ja sen tuloksista. Selvityksen tulisi sisältää muun muassa yleiskuvaus toiminnasta, tiedot tehdyistä varmennuksista ja niiden yhteydestä havaituista puutteista, tiedot todentajan toimintaan kohdistuneista reklamaatioista ja niiden takia toteutetuista korjaavista toimenpiteistä sekä selvitys alihankinnan käyttämisestä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin asetuk-senantovaltuudesta.

40 §. *Todentajaan sovellettava muu lainsäädäntö.* Pykälän 1 momentin mukaan todentaja olisi julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toi-

minnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999; jäljempänä *julkisuuslaki*), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaisissa ja kielilaisissa (423/2003) säädetään. Todentaja tekee lainsäädäntöön perustuvia varmennuksia, jotka sellaisenaan tai tosiasiallisesti vaikuttavat sen asiakkaan oikeuksiin, etuihin tai velvollisuuksiin. Tällöin todentajan on noudatettava momentissa mainittuja säädöksiä, joiden avulla turvataan säännösperusteisesti oikeusturvan ja hyvän hallinnon toteutuminen todentajan toiminnassa.

Pykälän 2 momentin nojalla tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitavat todentajan työntekijät olisivat rikoslain 40 luvun nojalla rikosoikeudellisen virkavastuun piirissä, sillä näitä henkilöitä olisi pidettävä rikoslain 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettuina julkista valtaa käyttävinä henkilöinä. Kyseessä on informatiivinen viittaus.

Pykälän 3 momentissa on informatiivinen viittaus vahingonkorvauslain (412/1974) soveltamisesta.

41 §. *Todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttamisesta. Muutokset voisivat koskea päätöksessä määriteltyä pätevyysaluetta tai annettua määräystä. Pätevyysalueen muuttaminen edellyttäisi, että todentajalla on toimintaan vaadittava pätevyys ja muut 37 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät, ja tämä on osoitettu FINASin suorittamalla akkreditoinnilla tai muulla 38 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Määräyksen muuttamisessa olisi sovellettava, mitä 38 §:n 2 momentissa säädetään hyväksymispäätöksen sisällöstä. Esimerkiksi todentajan 39 §:n 3 momentin nojalla ilmoittama muutos saattaa edellyttää määräyksen muuttamista. Jos todentajan toiminta siirtyy toiselle todentajalle, kyseessä ei olisi todentajaa koskevan hyväksymispäätöksen muutos, vaan uusi hyväksymispäätös. Todentajaksi hyväksymisen edellytysten täyttymistä ei kuitenkaan olisi käytännössä tarpeen selvittää uudestaan, jos kyse on vain nimenmuutoksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin todentajaa koskevan hyväksymispäätöksen peruuttamisesta. Peruuttaminen edellyttäisi todenta-

jalta tahallista tai tuottamuksellista menettelystä. Peruuttaminen voisi tulla kyseeseen esimerkiksi, jos todentaja hoitaa varmennukseen liittyviä tehtäviä olennaisesti virheellisesti tai puutteellisella tavalla.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan tilanteissa Energiamarkkinaviraston olisi annettava todentajalle ensin huomautus ja varoitus. Hyväksyminen olisi peruutettavissa vasta, jos todentaja ei ole korjannut mainittuja puutteita, rikkomuksia tai laiminlyöntejä huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta. Hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaisesti todentajalle on annettava ensin mahdollisuus korjaaviin toimenpiteisiin. Asetettavan määräjän pituus on viranomaisen harkinnassa, mutta määräjän tulee olla sen pituinen, että puute, rikkomus tai laiminlyönti on käytännössä mahdollista korjata kyseisessä ajassa.

6 luku. Valvonta

42 §. Tiedonsaantioikeus. Tehokas valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Pykälän 1 momentin mukaan Energiamarkkinavirastolla olisi oikeus saada lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot sähkön tuottajilta ja verkonhaltijoilta, jotka eivät voisi liikesalaisuuteen tai yksityisyyden suojaan vedoten olla antamatta viranomaisen vaatimia tietoja. Valvontaa varten tarpeellisilla tiedoilla tarkoitettaisiin sellaisia tietoja, jotka ovat sisällöllisesti paikkansa pitäviä ja jotka antavat oikean ja riittävän kuvan lain säännösten ja Energiamarkkinaviraston päätöksissä annettujen määräysten noudattamisesta.

Energiamarkkinavirasto voi määräyksellä velvoittaa antamaan tarvittavat tiedot ja tarvittaessa tehostaa määräystä 45 §:n 2 momentin nojalla uhkasakolla. Jos sähkön tuottaja laiminlyö tietojen antamisen, saattaa tämä johtaa esimerkiksi syöttötariffin maksatuksen keskeyttämiseen 48 §:n nojalla. Hyväksymispäätöksen peruuttamisen edellytykset ovat 19 §:n nojalla olemassa, jos tietojen antamisvelvollisuutta voidaan katsoa rikutun olennaisella tavalla.

Pykälän 2 momentin mukaan Energiamarkkinavirastolla olisi oikeus julkisuuslaissa tai muualla laissa säädetyn salassapitovel-

vollisuuden estämättä saada lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja muilta viranomaisilta. Nämä valvonnan kannalta välttämättömät tiedot voisivat liittyä sähkön tuottajan taloudelliseen asemaan, sähkön tuottajan muilta viranomaisilta saamiin valtiontukiin sekä sähkön tuottajaa koskeviin muihin seikkoihin, joilla on olennaista merkitystä syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen kannalta taikka syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määrätymisen, maksamisen, maksatuksen keskeytyksen tai takaisinperinnän kannalta. Kyseisiä tietoja voi esimerkiksi olla veroviranomaisilla, tullilla ja valtiontukia myöntävillä viranomaisilla. Julkisuuslaissa ei ole säännöksiä siitä, että salassa pidettäviä tietoja voisi luovuttaa toiselle viranomaiselle tietyn tehtävän suorittamiseksi. Asiasta täytyy säätää erikseen, koska kyseeseen saattaa tulla viranomaisen tiedonsaantitarpeen kannalta keskeinen tieto, joka julkisuuslain nojalla olisi salassa pidettävä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin todentajien velvollisuudesta luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja toisilleen sekä Energiamarkkinavirastolle. Todentajien velvollisuutena on tehdä yhteistyötä toistensa kanssa. Tehokkaan ja toimivan yhteistyön edellytyksenä on, että todentajat luovuttavat toisilleen myös salassa pidettäviä tietoja silloin, kun tiedot ovat tarpeen todentajien yhteistoiminnan kannalta. Vastaavasti todentajan on luovutettava salassa pidettäviä tietoja Energiamarkkinavirastolle, kun tiedot ovat tarpeellisia valvonnan kannalta.

43 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän mukaan salassapitosäännökset eivät estäisi tietojen luovuttamista syyttäjälle ja poliisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi taikka toimivaltaiselle Euroopan unionin toimielimelle tai unionin muulle elimelle, jos Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa liittyvässä velvoitteessa sitä edellytetään.

44 §. Viranomaisen tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa varmistettaisiin Energiamarkkinaviraston tarkastusoikeus tiloissa ja alueilla, joihin pääsy on laissa tarkoitettun valvonnan kannalta tarpeen. Tämä oikeus käsittää kaikki ne tilat ja alueet, joiden olosuhteilla on merkitystä arvioitaessa muun muassa 7—11 ja 30 §:ssä säädettyjen edellytysten

täyttymistä ja syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksamisen perusteita. Tällaisia tiloja ja alueita voivat olla esimerkiksi syöttötariffijärjestelmään hyväksytyn voimalaitoksen tilat tai alue, jossa voimalaitos sijaitsee, taikka sähkön tuottajan tai todentajan hallitsemat tilat, joissa säilytetään sähkön tuotannon määrään ja sen todentamiseen liittyvää tietoaineistoa, sekä verkonhaltijan mittarin sijaintipaikka. Energiamarkkinavirastolla olisi myös oikeus tehdä kyseisissä tiloissa ja alueilla tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin.

Perustuslain 10 §:n nojalla on turvattu kotirauha. Lailla voidaan kuitenkin säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Kotirauhan piirissä ovat viranomaistarkastukset mahdollisia, kun on aihetta epäillä tapahtuneen rikos, josta voi seuraamuksena olla vankeusrangaistus. Tämän vuoksi Energiamarkkinaviraston toimivalta olisi 1 momentin nojalla rajoitettu, kun kyse on pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetuista tiloista. Tällaisissa tiloissa valvontatoimenpiteet olisivat mahdollisia vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä tarkoitettu rikos (*väärän todistuksen antaminen viranomaiselle*) taikka 29 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu rikos (*avustuspetos* tai *törkeä avustuspetos*), ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Pykälän 2 momentin nojalla Energiamarkkinavirastolla olisi tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa tarkastuksen kohteena olevan sähkön tuottajan, todentajan tai verkonhaltijan aineisto haltuunsa. Haltuunotto voi tulla kyseeseen silloin, kun asiaa ei voida tarkastuksen vaatimalla tavalla selvittää tarkastuksen yhteydessä ja aineiston haltuunotto on siksi tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Haltuunoton kohteena voivat olla kaikki tarkastusoikeuden piirissä olevat asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto. Aineisto olisi palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi. Ratkaisevaa tarpeen kannalta on se, tarvitaanko aineistoa tarkastuksen tavoitteen edellyttämien lisätietojen hankkimiseksi tai tietojen oikeellisuuden tarkistamiseksi. Aineiston haltuunottoa ei voida momentin pe-

rusteella jatkaa esimerkiksi siihen asti, kunnes syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä tai todentajaksi hyväksymistä koskevassa asiassa, esimerkiksi päätöksen peruuttamista koskevassa asiassa, on tehty päätös.

Pykälän 3 momentin nojalla tarkastuksen kohteena olevan tulee avustaa Energiamarkkinavirastoa tarkastuksen suorittamisessa. Tämä tarkoittaa, että sähkön tuottajan tai muun tarkastuksen kohteena olevan on toimittava hyvässä yhteistyössä tarkastusta suorittavan kanssa ja annettava kaikki tarkastuksen kannalta tarpeellinen aineisto sekä tarkastuksen suorittamisessa tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Tarpeellisina voidaan esimerkiksi pitää tietoja, selvityksiä ja aineistoa, joiden avulla 7—11 ja 30 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyminen ja syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksamisen perusteet voidaan selvittää.

45 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälässä säädettäisiin Energiamarkkinaviraston käytettävissä olevista reaktiokeinoista, kun lain säännöksiä taikka lain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei noudateta. Energiamarkkinavirasto voi 1 momentin 1 kohdan mukaan kieltää sähkön tuottajaa tai todentajaa jatkamasta tai toistamasta säännösten tai hyväksymispäätöksen määräysten vastaista menettelyä sekä 2 kohdan mukaan määrätä säännöksen tai määräyksen rikkoja täyttämään velvollisuutensa. Pykälän 1 momentissa tarkoitettut kiellot ja määräykset voisivat esimerkiksi koskea syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten laadittavaa selvitystä ja siihen liittyvää todentajan varmennusta sekä tiedonantovelvollisuutta.

Energiamarkkinaviraston olisi ennen kielon tai määräyksen antamista kuultava asianosaista. Kuulemiseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Kieltoa ja määräystä koskevan päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Kun päätös sisältää asianosaista velvoittavan ratkaisun, on päätös annettava tiedoksi hallintolain 60 §:n mukaisesti todisteellisena tiedoksiantona.

Energiamarkkinaviraston 1 momentin nojalla antamaa kieltoa tai määräystä olisi 56 §:n nojalla muutoksenhausta huolimatta

noudatettava, jollei muutoksenhakutuomiois-
tuin toisin määrää.

Pykälän 2 momentin mukaan Energiamaarkkinavirasto voisi tehostaa 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämisen tai keskeyttämishallalla siten kuin uhkasakkoilaisissa (1113/1990) säädetään. Pääsääntöisesti 1 momentin nojalla annettu päävelvoite ja uhkasakko määrättäisiin samalla päätöksellä.

46 §. Virka-apu. Pykälässä olisi viittaus poliisilain (493/1995) 40 §:ään, jossa säädetään poliisin velvollisuudesta virka-apuun. Pykälässä annettaisiin tulliviranomaisille toimivaltuudet virka-avun antamiseen.

47 §. Syöttötariffisäännösten rikkominen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sakolla rangaistavista teoista. Mahdolliset rikkomustapaukset liittyvät lähinnä taloudellisen hyödyn tavoitteluun. Sähkön tuottajalle 21 §:n 1 momentissa säädetyistä velvollisuuksista rangaistavaa olisi tahallinen tai tuottamuksellinen ilmoitusvelvollisuuden rikkominen, joka koskee syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytyksissä tai hyväksymispäätöksessä annetun määräyksen perusteessa tapahtuneita pysyviä muutoksia. Rangaistavaa olisi myös, jos sähkön tuottaja tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoisi 21 §:n 2 momentissa tai 30 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä polttoainekirjanpitovelvoitetta, jos voimalaitoksessa on mahdollista käyttää erilaisia polttoaineita, taikka 21 §:n 3 momentissa säädettyä kirjanpitovelvoitetta lämmön hyötykäytöstä ja voimalaitoksen kokonaisyötysuhteesta, jos kyse on lämpöpreemioon oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Rangaistavaa olisi lisäksi, jos sähkön tuottaja tahallisesti tai tuottamuksellisesti antaa 26 tai 34 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä virheellisiä tietoja esimerkiksi tukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta.

Pykälän 1 momentissa on tarvittavalla täsmällisyydellä yksilöity syöttötariffisäännösten rikkomista tarkoittavat toiminnot ja laiminlyönnit siten, että rangaistavuus on sanamuodon perusteella ennakoitavissa. Rangaistavuus edellyttäisi tahallisuutta tai huolimattomuutta.

Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin vain, jos samasta teosta ei muualla lainsäädännössä säädettäisi ankarampaa rangaistusta. Ri-

koslain 16 luvun 8 §:ssä säädetään rangaistus vääran todistuksen antamisesta viranomaiselle, 29 luvun 5 §:ssä rangaistus avustuspetoksesta ja 29 luvun 6 §:ssä rangaistus törkeästä avustuspetoksesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu teko huomiioon ottaen sen haitallisuus, vahingollisuus, teossa osoitettu vähäinen syyllisyys tai vähäinen huolimattomuus ja muut tekoon liittyvät seikat olisi kokonaisuutena arvostellen vähäinen, ei rangaistusta kuitenkaan pykälän 2 momentin nojalla tuomittaisi. Tyypillisinä vähäisinä pidettäviä tekoja olisivat esimerkiksi tilanteet, joissa sähkön tuottaja laiminlyö velvollisuuden noudattamisen siihen liittyvän tulkinnanvaraisuuden vuoksi.

Pykälän 3 momentissa on säännös sanktiokumulaation estämiseksi.

48 §. Maksatuksen keskeytys. Pykälässä säädettäisiin Energiamaarkkinaviraston oikeudesta määrätä syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksatus keskeytettäväksi. Kyseessä olisi väliaikaiseksi tarkoitettu turvaamistoimi, jonka avulla 27 ja 35 §:ssä tarkoitettujen päätösten nojalla tapahtuvan tuen maksatus saadaan keskeyttää asian tarkemman selvittämisen ajaksi. Selvittämisen jälkeen Energiamaarkkinaviraston olisi tehtävä päätös maksatuksen keskeyttämisestä koskevan päätöksen peruuttamisesta ja tuen maksatuksen jatkamisesta taikka tehtävä päätös tuen takaisinperinnästä ja syöttötariffin osalta tarvittaessa päätös hyväksymispäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta.

Päätös maksatuksen keskeyttämisestä voitaisiin 1 momentin 1 kohdan nojalla tehdä, kun on perusteita epäillä, että sähkön tuottaja on 17 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä. Maksatus voitaisiin keskeyttää myös, kun on perusteita epäillä, että 7—11 tai 30 §:ssä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Päätös maksatuksen keskeyttämisestä voidaan pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tehdä silloin, kun on perusteltua aihetta epäillä, että sähkön tuottaja ei toimita maksettavan syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määräytymistä varten oikeita tai riittäviä tietoja. Asiasta säädetään tarkemmin 27 §:n 2 momentissa. Syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksatus saataisiin tilapäisesti keskeyttää muun muassa silloin,

kun on perusteltua aihetta epäillä, että tuen saamista koskevassa hakemuksessa on tuotetun sähkön määrä ilmoitettu liian suureksi. Maksatus voitaisiin lisäksi keskeyttää, jos on perusteita epäillä, että sähkön tuottaja muutoin olennaisella tavalla laiminlyö tai rikkoo tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta tai syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevassa päätöksessä annettua määrystä. Kyseeseen voi esimerkiksi tulla tilanne, jossa sähkön tuottaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt 21, 30, 42, 44 tai 49 §:ssä säädettyä velvollisuutta. Energiamarkkinaviraston olisi muun muassa harkittava maksatuksen keskeyttämistä, kun on tarpeen arvioida hyväksymispäätöksen peruuttamista.

Maksatuksen keskeyttäminen 1 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla edellyttää perusteltua epäilyä syöttötariffijärjestelmän tai kiinteän sähkön tuotantotuen saamisen kannalta keskeisten velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä taikka olennaisista muutoksista 7—11 ja 30 §:ssä säädetyissä edellytyksissä. Epäilyä voidaan pitää perusteltuna, kun Energiamarkkinavirastolla on riittävästi hyväksyttävistä perusteista toimenpiteelleen. Soveltaminen ei sen sijaan edellytä, että Energiamarkkinavirastolla olisi riittävä näyttö lainvastaisesta menettelystä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan nojalla syöttötariffin keskeyttämiselle olisi edellytys, kun sähkön tuottaja ei noudata Energiamarkkinaviraston 45 §:n nojalla antamaa kieltoa tai määräystä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin EU:n valtiontukisääntelyyn liittyvästä maksatuksen keskeyttämisvelvoitteesta. Euroopan unionin komissio edellyttää, että jäsenvaltion viranomaiset sitoutuvat lykkäämään valtiontuen maksamista kaikille sellaisille yrityksille, jotka ovat saaneet aikaisemmin komission päätöksellä yhteismarkkinoille soveltumattomaksi määriteltyä sääntöjenvastaista tukea, kunnes kyseinen yritys on maksanut takaisin koko sääntöjenvastaisen tuen sekä siitä perittävän koron. Kyseessä on niin sanottu Degendorf-ehto, jota on selostettu kohdassa 4.2 komission tiedonannossa sääntöjenvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman valtiontuen takaisinperintää edellyttävien komission päätösten tehokkaasta täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa (2007/C272/05).

Eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä säädetään kansallista menettelystä Suomessa, kun komissio tekee päätöksen perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuen maksamisen keskeyttämisestä tai takaisinperimisestä. Lissabonin sopimuksen voimaantultua kyseessä lainkohdassa tarkoitetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa mainittua tukea. Komission päätös on pantava Suomessa viipymättä täytäntöön takaisinperinnästä vastuussa olevan viranomaisen päätöksellä.

Pykälän 2 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston olisi keskeytettävä syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksatus, jos Euroopan unionin komissio on tehnyt päätöksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuen takaisinperimisestä ja sen nojalla tuen hakijalle (sähkön tuottajalle) on annettu eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettu tuen takaisinperintäpäätös, jota sähkön tuottaja ei ole noudattanut.

Pykälän 3 momentissa olisi viittaus valtionavustuslain 19 §:n 3 kohtaan, jota sovellettaisiin vastaavasti syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksatuksen keskeytykseen. Energiamarkkinavirasto voisi päätöksellään määrätä tuen maksamisen keskeytettäväksi, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksamisen keskeyttämistä. Maksatuksen keskeyttäminen saattaa tällöin lähinnä liittyä Euroopan unionin lainsäädännön valtiontukia koskeviin säännöksiin ja määräyksiin, joiden perusteella Euroopan unionin komissiolla on muun muassa oikeus kieltää väliaikaisesti panemasta täytäntöön valtiontukea, jollaiseksi syöttötariffi ja kiinteä sähkön tuotantotuki katsotaan. Kohdan soveltaminen ei edellytä unionin toimielimen päätöstä maksatuksen keskeyttämisestä. Energiamarkkinaviraston tulisi keskeyttää maksatus asian selvittämisen ajaksi, jos tuen maksaminen näyttäisi voivan olla ristiriidassa Euroopan yhteisön lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten kanssa.

Pykälän 4 momentin nojalla Energiamarkkinavirasto voisi peruuttaa maksatuksen keskeyttämisestä tekemänsä päätöksen, jos sähkön tuottaja on korjannut 1—3 momentissa tarkoitettua puutteen tai laiminlyönnin, esimerkiksi toimittanut asianmukaisesti korjattua hakemuksen syöttötariffin saamiseksi 27 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa, ryhtynyt noudattamaan Energiamarkkinaviraston 45 §:n nojalla antamaa kieltoa tai määräystä taikka Euroopan unionin komission päätöksen perusteella tehtyä takaisinperintäpäätöstä.

Energiamarkkinaviraston päätös maksatuksen keskeyttämisestä on hallintopäätös, johon 54 §:n nojalla asianosaisella olisi oikeus hakea oikaisuvaatimuksella muutosta. Päätös voitaisiin 56 §:n nojalla panna täytäntöön oikaisuvaatimuksesta tai sen nojalla tehtyä päätöstä koskevasta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voimien valituksesta kumota päätöksen tai muuttaa sitä taikka kieltää päätöksen toimeenpanon.

7 luku. Tuen palauttaminen ja takaisinperintä

49 §. Palauttaminen. Pykälässä säädettäisiin sähkön tuottajan velvollisuudesta palauttaa virheellisesti, liikaa tai muutoin ilmeisen perusteetta saamansa syöttötariffi tai kiinteä sähkön tuotantotuki taikka sen osa. Sähkön tuottajan olisi oma-aloitteisesti ja viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin saamansa perusteettoman edun palauttamiseksi.

Virheellisesti tai liikaa saatuna syöttötariffina tai kiinteänä sähkön tuotantotukena olisi pidettävä suoritusta, joka maksetaan perusteetta tai liian suurena. Liikaa saatua olisi esimerkiksi virheellisesti liian suureen sähkön tuotannon määrään perustuva syöttötariffi tai kiinteä sähkön tuotantotuki. Ilmeisen perusteetta saatuna syöttötariffina olisi pidettävä esimerkiksi lämpöpremiota, jos myöhemmin ilmenee, että voimalaitoksen kokonaishyötysuhde neljän viimeisen tariffijakson aikana oli pienempi kuin 11 §:n 5 kohdassa säädetään. Ilmeisen perusteetta saatuna on myös pidettävä syöttötariffia ja kiinteää sähkön tuotantotukea, joka on maksettu sen jäl-

keen, kun 7—11 tai 30 §:ssä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Syynä virheellisesti, liikaa tai perusteetta maksetulle syöttötariffille ja sen korotuksena maksetulle lämpöpremiolle tai kiinteälle sähkön tuotantotuelle voi olla esimerkiksi sähkön tuottajan laiminlyönti, huolimattomuus tai vilpillinen menettely. Sähkön tuottajan on voinut erehdyksessä tai tarkoituksella antaa Energiamarkkinavirastolle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on vaikuttanut maksettavan syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määrään, taikka sallanut sellaisen seikan. Väärällä tiedolla tarkoitettaisiin tietoja, jotka eivät vastaa tosiasioita tiedon antamishetkellä, ja harhaanjohtavalla tiedolla tietoja ja esittämistapaa, joiden takia Energiamarkkinavirasto ei saa olennaisilta osin oikeaa ja riittävää kuvaa maksettavan syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määrään vaikuttavista seikoista.

Perusteettoman edun palauttaminen saataisiin jättää tekemättä, jos palautettava määrä on pienempi kuin 10 euroa. Säännös vastaisi tältä osin valtionavustuslain 20 §:ssä ja muualla laissa omaksuttuja periaatteita siitä, milloin määrältään erittäin pieni julkisoikeudellinen maksuvelvollisuus voidaan jättää hoitamatta.

50 §. Takaisinperintä. Pykälässä säädettäisiin syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen takaisinperinnästä sekä niihin liittyvästä viranomaisharkinnasta.

Pykälän 1 momentissa olisi kyse laissa säädetyn nimenomaisen velvoitteen vastaisesta menettelystä. Energiamarkkinavirastolla ei olisi takaisinperintään ryhtymisen suhteen harkintavaltaa, vaan sen olisi päätöksellään määrättävä jo maksettu syöttötariffi ja kiinteä sähkön tuotantotuki perittäväksi takaisin, kun kyse on 48 §:n 2 momentissa tarkoitetuista maksatuksen keskeyttämisestä edellyttävistä tilanteista tai 49 §:n mukaisen palautusvelvollisuuden laiminlyönnistä. Takaisinperintä on tällöin rajoitettava vastaavasti siihen määrään, jota 48 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksatuksen keskeytys koskee tai joka 49 §:n mukaan olisi palautettava. Energiamarkkinavirasto voisi tarvittaessa hallintopäätöksellä vahvistaa palautusvelvollisuuden olemassaolon ja määrän.

Pykälässä 2 momentissa säädettäisiin syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen harkinnanvaraisesta takaisinperinnästä. Perusteet liittyvät olosuhteiden muutoksiin sekä eräisiin sähkön tuottajan menettelyihin, joita ei aina olisi pidettävä 1 momentissa tarkoitulla tavalla olennaisina siten, että niiden seurauksena pitäisi järjestelmällisesti olla takaisinperintä. Energiamarkkinavirasto voisi harkita, peritäänkö sähkön tuottajan virheelisen menettelyn tai olosuhteiden muutoksen johdosta syöttötariffi ja sen korotuksena mahdollisesti maksettu lämpöpreemio sekä kiinteä sähkön tuotantotuki takaisin. Harkintavaltaa ohjaavat julkisen edun turvaaminen ja suhteellisuusperiaate. Asia ratkaistaisiin Energiamarkkinaviraston päätöksellä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan nojalla syöttötariffin takaisinperintää olisi harkittava, kun sähkön tuottaja on haettu konkurssiin tai on muussa 17 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä. Tällainen muutos voisi siten johtaa sekä jo maksetun syöttötariffin ja sen korotuksena maksetun lämpöpreemion takaisinperintään että hyväksymispäätöksen raukeamiseen 17 §:n nojalla.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan nojalla takaisinperintää olisi harkittava, kun sähkön tuottaja ei toimita maksettavan syöttötariffin määräytymistä varten oikeita ja riittäviä tietoja. Tilanne voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun sähkön tuottaja on laiminlyönyt 21 §:n 2 tai 3 momentissa tai 30 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn kirjanpitovelvoitteen taikka 26 tai 34 §:ssä säädetyn selvitysvelvoitteen.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan nojalla takaisinperinnän perusteena olisi 42 §:n 1 momentissa taikka 44 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettun velvoitteen vastainen menettely. Tällöin Energiamarkkinavirasto voisi harkita, edellyttääkö julkisen edun turvaaminen takaisinperintää ja onko takaisinperintää pidettävä oikeasuhtaisena laiminlyöntiin nähden. Jos kyse on kuitenkin syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen saamiseen tai määrään olennaisesti vaikuttavasta seikasta tai tällaisen seikan salaamisesta esimerkiksi tarkastuksen yhteydessä, Energiamarkkinaviraston olisi 1 momentin nojalla päätettävä takaisinperinnästä, eikä asiaan liittyisi harkintavaltaa.

Pykälän 3 momentissa olisi viittaus valtioneuvoston asetuksen 21 §:n 3 kohtaan ja 22 §:n 3 momenttiin. Energiamarkkinavirastolla olisi velvollisuus syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen takaisinperintään, jos sähkön tuottaja on antanut Energiamarkkinavirastolle väärän tai harhaanjohtavan tiedon, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin tai määrään taikka salannut sellaisen seikan. Energiamarkkinavirasto voisi päätöksellään myös määrätä jo maksetun syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen takaisin perittäväksi, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä sitä edellytetään.

Energiamarkkinaviraston takaisinperintää koskevaan päätökseen olisi 54 §:n nojalla mahdollista hakea oikaisua. Energiamarkkinaviraston oikaisupyynnön johdosta antamasta päätöksestä olisi mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölaissa säädetyssä järjestyksessä. Energiamarkkinaviraston päätöstä olisi 56 §:n nojalla muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakutuomioistuimien toisin määrää.

51 §. *Korko ja viivästyskorko.* Pykälässä olisi viittaus valtioneuvoston asetuksen 24 ja 25 §:ään.

Sähkön tuottaja olisi velvollinen maksamaan palautettavalle ja takaisinperittäväälle määrälle vuotuista korkoa. Koronmaksuvelvollisuus alkaa palauttamis- tai takaisinperintätilanteissa siitä päivästä, jona syöttötariffi tai kiinteä sähkön tuotantotuki taikka sen osa on maksettu sähkön tuottajalle. Korkoa on maksettava siihen päivään saakka, jona syöttötariffi tai kiinteä sähkön tuotantotuki maksetaan takaisin ja enintään Energiamarkkinaviraston takaisinmaksamiselle määräämään eräpäivään. Korkokanta olisi korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu korko lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä.

Takaisin perittäväälle määrälle olisi maksettava viivästyskorkoa, kun sähkön tuottaja ei ole täyttänyt takaisinmaksuvelvollisuuttaan viimeistään Energiamarkkinaviraston asettamassa määräajassa. Viivästyskoron korkokanta olisi korkolain mukainen yleinen viivästyskoron määrä.

52 §. *Takaisinperinnän ja palauttamisen määräaika.* Energiamarkkinaviraston tulisi pykälän 1 momentin mukaan tehdä syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen ta-

kaisinperintää koskeva päätös viipymättä sen jälkeen, kun niiden perusteesta on saatu tieto. Päätöksen tekeminen lähtökohtaisesti viipymättä edellyttäisi, että takaisinperintää koskevan asian käsittelylle annettaisiin etusija verrattuna muihin tässä laissa tarkoitettuihin hallintoasioihin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin määräajasta, jonka jälkeen Energiamarkkinavirasto ei saa enää ryhtyä syöttötariffin takaisinperintään. Takaisinperintään ei saisi enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut hyväksymispäätöksen raukeamisesta 17 §:n nojalla tai peruuttamisesta 19 §:n nojalla. Vastaavaa määräaika sovellettaisiin myös velvollisuuteen palauttaa syöttötariffi 49 §:n nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin määräajasta, jonka jälkeen Energiamarkkinavirasto ei saa enää ryhtyä kiinteän sähkön tuotantotuen takaisinperintään. Määräaika olisi kymmenen vuotta viimeisen tukierän maksamisesta. Vastaavaa määräaika sovellettaisiin myös velvollisuuteen palauttaa kiinteä sähkön tuotantotuki 49 §:n nojalla.

53 §. Kuittaus. Pykälän nojalla Energiamarkkinavirasto voisi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä kuitataan. Pykälässä olisi viittaus valtiovastuulain 30 §:ään. Syöttötariffi ja sen korotuksena maksettu lämpöpremio sekä kiinteä sähkön tuotantotuki olisi mahdollista periä takaisin myös kuittaamalla se muusta samalle sähkön tuottajalle tämän lain nojalla maksettavasta tuesta. Kuittaus ei voisi koskea sähkön tuottajan muita eräänntyneitä saatavia, vaan niitä koskisi kuittaukseen yleisesti sovellettava lainsäädäntö ja oikeusperiaatteet. Kuittauksessa on siten noudatettava valtion talousarvion tilijaottelussa vahvistettuja talousarvion eri momenttien käyttöoikeuksia.

Energiamarkkinaviraston päätökseen tyytymätön sähkön tuottaja saisi hakea siihen oikaisua 54 §:n nojalla. Energiamarkkinaviraston oikaisun johdosta tekemään päätökseen saisi hakea muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti. Energiamarkkinaviraston päätöstä olisi 56 §:n nojalla muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuomioistuin toisin määrää.

8 luku.

Erinäiset säännökset

54 §. Muutoksenhaku Energiamarkkinaviraston päätökseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Energiamarkkinaviraston tekemiä päätöksiä koskevasta oikaisumenettelystä. Energiamarkkinaviraston 27 tai 35 §:n nojalla tekemään maksettavan tuen suuruutta koskevaan, 48 §:n nojalla maksatuksen keskeyttämistä koskevaan, 50 §:n nojalla takaisinperintää koskevaan tai 53 §:n nojalla kuittausta koskevaan päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyytymätön asianosainen saisi hakea Energiamarkkinavirastolta oikaisua. Energiamarkkinaviraston olisi liitettävä päätöksiin oikaisuvaatimusohjeet. Asianosainen määräytyy hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n nojalla. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen on 30 päivää päätöksen tiedoksisannista.

Pykälän 2 momentin nojalla oikaisumenettely olisi muutoksenhaun ensimmäinen vaihe, kun kyse on Energiamarkkinaviraston 1 momentissa tarkoitetuista maksatuksiin liittyvistä päätöksistä. Nopean ja tehokkaan viranomaistoiminnan ja tehokkaan oikeussuojan vaatimuksen yhteensovittamiseksi on tarkoituksenmukaista säätää oikaisuvaatimusmenettelystä muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena, kun kyse on 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistä. Näihin päätöksiin ei yleensä voida katsoa liittyvän erityisiä oikeussuojan tarpeita. Sähkön tuottaja voisi oikaisuvaatimusmenettelyssä pyytää Energiamarkkinavirastoa tarkistamaan tekemänsä päätös joustavassa menettelyssä. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolain 7 a luvussa.

Pykälän 2 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen ja muuhun tämän lain nojalla antamaan päätökseen olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Valitusoikeus määräytyy hallintolainkäyttölain 6 §:n nojalla.

Pykälän 3 momentin nojalla Energiamarkkinaviraston päätöksestä perittävästä maksusta valitettaisiin samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Säännös sisältää poikkeuksen val-

tion maksuperustelain 11 b §:ssä säädetystä menettelystä.

55 §. Muutoksenhaku todentajan päätökseen. Todentajan päätökset liittyvät syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevan hakemuksen liitteenä toimitettaviin varmennuksiin ja maksettavan syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määräytymistä koskevassa selvityksessä esitettyjen tietojen varmennukseen.

Pykälän 1 momentin nojalla todentajan päätökseen ei saisi suoraan hakea muutosta valittamalla siitä hallinto-oikeuteen, vaan ensin olisi haettava oikaisua todentajalta. Todentajan olisi liitettävä päätökseen oikaisuvaatimusohjeet ja sovellettava muutoinkin, mitä oikaisumenettelystä hallintolain 7 a luvussa säädetään. Määräaika oikaisuvaatimuksen esittämiselle olisi 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Pykälän 2 momentissa todetaan selvyiden vuoksi, että oikaisuvaatimuksesta annettuun todentajan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta hallintolainkäyttölaissa säädetyllä tavalla.

56 §. Päätöksen täytäntöönpano. Energiamarkkinaviraston 48 §:n nojalla tekemä päätös syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksatuksen keskeyttämisestä ja 53 §:n nojalla tekemä kuittausta koskeva päätös olisi 1 momentin mukaan pantavissa täytäntöön, vaikka asianosainen olisikin tehnyt oikaisuvaatimuksen asiassa. Vastaavasti 2 momentin mukaan Energiamarkkinaviraston 41 §:n 2 momentin nojalla tekemää päätöstä todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen peruuttamisesta, 45 §:n nojalla tekemää kieltoa tai määräystä koskevaa päätöstä sekä 50 §:n nojalla tekemää päätöstä syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen takaisinperinnästä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Muutoksenhakutuomioistuimien voisi kuitenkin kieltää Energiamarkkinaviraston 1 tai 2 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä sen keskeytettäväksi tai antaa muun täytäntöönpanoa koskevan määräyksen.

57 §. Maksut. Pykälän 1 momentissa olisi informatiivinen viittaus valtion maksuperustelakiin, jonka nojalla määräytyvät Energiamarkkinaviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suu-

ruuden yleiset perusteet sekä maksujen muut perusteet.

Pykälän 2 momentin nojalla tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset saataisiin periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Siten esimerkiksi Energiamarkkinaviraston syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevista päätöksistä perittävät maksut olisivat suoraan ulosottokelpoisia.

58 §. Tietojen säilyttäminen. Pykälässä säädettäisiin sähkön tuottajan velvollisuudesta säilyttää syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten laadittavaan selvitykseen liittyvän aineiston (muun muassa mittaustiedot sähkön ja lämmön tuotannosta sekä voimalaitoksen polttoainekirjanpito). Syöttötariffin maksamista varten laadittavaan selvitykseen liittyvän aineiston säilytysaika olisi kymmenen vuotta hyväksymispäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta. Kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten laadittavaan selvitykseen liittyvän aineiston säilytysaika olisi kymmenen vuotta viimeisen tukierän maksamisesta. Säilytysajat olisivat vastaavat kuin 52 §:ssä säädetty syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen sekä niille maksettavan koron ja viivästyskoron takaisinperinnän vanhentumisaika. Säilytystavasta ei säädettäisi tarkemmin, mutta pykälässä tarkoitetun aineiston tulisi olla saatavilla pykälässä säädetyin ajan.

Pykälän 2 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden.

59 §. Tietojen toimittaminen Energiamarkkinavirastolle. Pykälässä säädettäisiin poikkeus sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §:stä.

Pykälän 1 momentin nojalla sähkön tuottajan olisi toimitettava Energiamarkkinavirastolle 27 ja 35 §:ssä tarkoitettu hakemus sähköisesti. Tarkoituksena on, että maksettavan syöttötariffin ja kiinteän sähkön tuotantotuen määräytyminen ja maksuspäätöksen tekeminen tapahtuisi Energiamarkkinavirastossa siten, että paperimuodossa olevan aineiston käsittely olisi mahdollisimman vähäistä ja aineisto toimitettaisiin suoraan sähköisesti Energiamarkkinaviraston tietojärjestelmään. Lain soveltamisalaan kuuluvilla sähkön tuottajilla voidaan katsoa olevan edellytykset vä-

littää mainitut tiedot sähköisesti, eikä ole pidettävä tarpeellisena, että tietojen toimittamiseen muulla tavoin olisi varattava mahdollisuus.

Pykälän 2 momentin mukaan muutkin tässä laissa tarkoitetut tiedot olisi mahdollista toimittaa Energiamarkkinavirastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että tietojen toimittamisesta olisi sovittu etukäteen Energiamarkkinaviraston kanssa. Tavoitteena on, että etenkin syöttötariffijärjestelmää koskeva asiointi Energiamarkkinaviraston kanssa tapahtuisi ensi sijassa sähköisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetustenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä olisi tarkoitus antaa etenkin tietojen toimittamiseen liittyvistä teknisistä seikoista.

9 luku. Voimaantulo

60 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa olisi tavanmukainen voimaantulosäännös. Lain tultua voimaan Energiamarkkinavirasto voi ryhtyä hyväksymään todentajia, jotka siten saavat valtuudet ryhtyä tekemään 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuja varmuuksia. Tämä on tarpeen, jotta sähköön tuottaja voi hakea Energiamarkkinavirastolta voimallituksen hyväksymistä syöttötariffijärjestelmään.

Pykälän 2 momentilla kumottaisiin sähköverolain 8 §, sellaisena kuin se on laeissa 1168/2003, 447/2005 ja 1058/2006. Vastavasta tukijärjestelmästä säädettäisiin 4 luvussa.

Lain täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, esimerkiksi ohjeistusta ja tiedotusta, olisi tarkoitus tehdä jo ennen lain voimaantuloa pykälän 3 momentin nojalla.

61 §. Siirtymäkautena maksettavaa tukea koskevat säännökset. Pykälän 1 momentin nojalla ennen lain voimaantuloa tuotetusta sähköstä maksettavaan tukeen sovellettaisiin kuitenkin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tulli hoitaisi siten vielä vuonna 2010 kertyvien tukien maksatuksen sähköverolain 8 §:n mukaisesti, vaikka tämä tapahtuukin osin vasta vuonna 2011.

Oikeus syöttötariffiin alkaisi 16 §:n 1 momentin mukaisesti Energiamarkkinaviraston hyväksymispäätöksen lainvoimaisuutta seu-

raavan tariffijakson alusta. Pykälän 2 momentin nojalla syöttötariffia, mahdollisesti korotettuna lämpöpremiolla, maksettaisiin ensimmäisen kerran, kun kolmas tariffijakso lain voimaantulosta on päättynyt eli käytännössä 30 päivän syyskuuta 2011 jälkeen. Sähköön tuottajalle maksettaisiin tällöin syöttötariffi jokaiselta tariffijaksolta, jona sähköön tuottaja on ollut oikeutettu syöttötariffiin. Syöttötariffijärjestelmään liittyvien tietojärjestelmien ja sähköön tuotantotietojen varmennusmenettelyiden kehittäminen edellyttävät, että syöttötariffin maksatusajankohta järjestelmän ensimmäisen voimassaolovuoden aikana on poikkeuksellinen. Jatkossa eli 1 päivänä lokakuuta 2011 alkavasta tariffijaksosta lukien syöttötariffin maksaminen tapahtuisi aina kunkin tariffijakson päätyttyä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin täydentävistä vaatimuksista, joita sähköön tuottajan olisi noudatettava saadakseen syöttötariffin kahdelta ensimmäiseltä lain voimaantulon jälkeiseltä tariffijaksolta. Sähköön tuottajan tulisi hakemuksessa eritellä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot tariffijaksoittain.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuuli-voimalla tuotetusta sähköstä siirtymäkautena maksettavasta korkeammasta tavoitehinnasta. Tavoitteena on saada tuulivoimahankkeita nopeasti vireille lain tultua voimaan. Tämän vuoksi tuulivoimalla tuotetun sähköön tavoitehintaa olisi 31 joulukuuta 2015 saakka 105,30 euroa megawattitunnilta. Korotetun tavoitehinnan perusteena on alkuvaiheen tuulivoimahankkeiden 100 euroa kilowattitunnilta arvioitu korkeampi investointikustannus. Korotettua tavoitehintaa saisi sähköön tuottaja, jonka tuulivoimala on hyväksytty syöttötariffijärjestelmään siten, että oikeus syöttötariffiin 16 §:n nojalla oli voimassa ennen sanottua päivää. Korotettuun tavoitehintaan sovellettaisiin 24 §:n 2 momenttia. Jos sähköön markkinahinnan keskiarvo olisi alle 30 euroa megawattitunnilta, olisi syöttötariffin suuruus 75,30 euroa megawattitunnilta.

Pykälän 3 momentissa rajattaisiin korotetun tavoitehinnan soveltamista tuulivoimalakohtaisesti. Täysimääräisesti enintään kolmen vuoden ajan maksettavaa korotettua tavoitehintaa saisi sähköön tuottaja, jonka tuulivoimalaa koskeva hyväksymispäätös on lainvoimainen ennen 1 päivää tammikuuta 2013.

Jos tuulivoimala hyväksytään syöttötariffijärjestelmään aikaisemmin, tavoitehinta laskisi 22 §:n 1 momentin mukaiseksi eli 83,50 euroon megawattitunnilta, kun korkeampaa tavoitehintaa on maksettu kahdeltatoista tariffijaksolta eli kolmen vuoden ajan. Korotettu tavoitehinta osaltaan kompensoisi lähivuosi-
na rakennettavien tuulivoimaloiden korkeampia kustannuksia verrattuna myöhemmin toteutettaviin hankkeisiin. Tuulivoimaloihin liittyvät teknologiset innovaatiot ja tuulivoimaloiden markkinoiden kehittyminen alentavat jatkossa investointikustannuksia.

62 §. *Käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään.* Syöttötariffijärjestelmään voidaan 14 §:n 2 momentin nojalla hyväksyä tuulivoimala, biokaasuvoimala ja puupolttoainevoimala vain, jos sähkön tuottaja tekee hakemuksen ennen voimalaitoksen ja, jos kyse on biokaasuvoimalasta, myös ennen siihen biokaasua tuottavan biokaasulaitoksen kaupalliseen käyttöön ottamista. Pykälässä säädettäisiin poikkeus tästä pääsäännöstä. Pykälä ei koske metsähakevoimalaa, joka voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään, vaikka kyse on toiminnassa olevasta voimalaitoksesta. Poikkeus olisi 1 momentin nojalla voimassa yhdeksän kuukauden pituisen siirtymäajan lain voimaantuloa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joilla kaupalliseen käyttöön otettu tuulivoimala, biokaasuvoimala ja puupolttoainevoimala olisi mahdollista hyväksyä syöttötariffijärjestelmään siirtymäaikana. Edellytyksenä olisi, että 7—9 ja 11 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät.

Pykälän 2 momentin nojalla edellytyksenä kaupalliseen käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksymiselle syöttötariffijärjestelmään olisi myös, että voimalaitos ja, jos kyse on biokaasuvoimalasta, myös siihen biokaasua tuottava biokaasulaitos on pitänyt ottaa uuteen kaupalliseen käyttöön myöhemmin kuin 1 päivänä tammikuuta 2009. Syöttötariffilainsäädännön valmistelun aikana vireille tulleet hankkeet voisivat siten päästä mukaan syöttötariffijärjestelmään. Tällä varmistettaisiin, ettei hankkeiden kehittäminen pysähdy tai hidastu ennen lain voimaantuloa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi poikkeus 9 §:n 1 kohdasta, 10 §:n 1 momen-

tin 1 kohdasta ja 11 §:n 1 kohdasta. Saadut valtiontuet eivät olisi esteenä syöttötariffijärjestelmään hyväksymiselle. Edellytyksenä kaupalliseen käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksymiselle syöttötariffijärjestelmään olisi kuitenkin, että saadut valtiontuet on palautettu niille tuen saamisen ajankohdasta laskettuine korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaisine, kolmella prosenttiyksiköllä korotettuine korkoineen. Valtiontuen erilaisia muotoja on selostettu 9 §:n perusteluissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sähkön tuottajan velvollisuudesta ilmoittaa valtionavustuslaisissa tarkoitettulle valtionavustusviranomaiselle tuulivoimalan, biokaasuvoimalan ja puupolttoainevoimalan syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä varten tekemästään hakemuksesta. Velvoite koskisi sähkön tuottajaa, joka on saanut 2 momentissa tarkoitettua valtiontukea. Tarkoituksena on sovittaa investointi- ja muut valtiontuet syöttötariffijärjestelmään siten, että päällekkäisiä tukia ei myönnettäisi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin menettelystä, jolla sähkön tuottaja voi hakea pykälässä tarkoitettua voimalaitoksen hyväksymistä syöttötariffijärjestelmään. Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään, hakemukseen olisi liitettävä todentajan varmennus voimalaitoksen kaupalliseen käyttöönoton ajankohdasta ja, jos kyse on biokaasuvoimalasta, myös sille biokaasua tuottavan biokaasulaitoksen kaupalliseen käyttöönoton ajankohdasta. Hakemukseen olisi myös liitettävä riittävä ja luotettava selvitys siitä, että saadut valtiontuet on palautettu 2 momentin mukaisesti. Hakemus olisi 1 momentin nojalla toimitettava Energiamarkkinavirastolle yhdeksän kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Energiamarkkinavirasto päättäisi sähkön tuottajan kaupalliseen käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksymisestä syöttötariffijärjestelmään 15 §:n mukaisesti. Pykälän 1 momentista seuraa, että hyväksymisen edellytyksenä ei kuitenkaan olisi 13 §:n mukaisesti tehty ennakoilmoitus.

Pykälän 5 momentin nojalla siirtymäsäännöksen perusteella syöttötariffiin oikeutetun sähkön tuottajan ennen lain voimaantuloa saama sähköverolain mukainen tuki otettaisiin huomioon. Sähkön tuottajalle maksettai-

siin syöttötariffia, mahdollisesti korotettuna lämpöpreemiolla, 3 luvun mukaisesti. Maksettavasta summasta vähennettäisiin kuitenkin sähkön tuottajan sähköverolain nojalla saamaa tukea vastaava määrä. Käytännössä syöttötariffia maksettisiin ensimmäisen keran, kun 3 luvun nojalla maksettava syöttötariffi ylittää saadun sähköverolain mukaisen tuen.

Siirtymäsäännös ei koskisi metsähakevoimalaa. Toisin kuin muut syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävät voimalaitokset, metsähakevoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään myös sen jälkeen kun se on otettu kaupalliseen käyttöön. Sen vuoksi siirtymäsäännös ei olisi tarpeen. Metsähakevoimalassa tuotetun sähkön tukitaso on myös alhaisempi kuin muissa voimalaitoksissa, joten 5 momentin säännös tukien kumuloitumisen estämiseksi ei myöskään olisi vastaavasti tarpeen metsähakevoimaloiden osalta.

2 Tarkemmat säännökset

Uusiutuville energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain nojalla olisi tarkoitus antaa valtioneuvoston asetus, joka sisältäisi lähinnä menettelyihin ja lain soveltamiseen liittyviä tarkempia säännöksiä 12—14, 16, 20, 21, 23—27, 30, 31, 33, 34, 37—39, 58 ja 59 §:n nojalla.

Energiamarkkinavirastolla olisi toimivalta ohjeiden antamiseen omalla toimialallaan ilman erityistä laissa olevaa valtuutusta (PeVL 6/2003 vp, 20/2004 vp ja 30/2005 vp).

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Lain voimaantulo edellyttää, että Euroopan unionin komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvät valtioneuvoston tuet.

Siirtymäsäännöksillä turvattaisiin ennen lain voimaantuloa kaupalliseen käyttöön otettujen tuulivoimaloiden, biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden mahdollisuus päästä syöttötariffijärjestelmään vastaavin perustein, joita sovelletaan lain voimaantulon jälkeen käyttöön otettaviin voimalaitoksiin. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että kaupalli-

seen käyttöön ottamisen ajankohta on myöhemmin kuin 1 päivänä tammikuuta 2009.

Lain voimaantulo edellyttää valtioneuvoston asetuksen valmistelua. Lain täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset tieto- ja asiakirjahallintajärjestelmät on saatava toimiviksi. Lisäksi lain täytäntöönpanon edellyttämien uusien tehtävien järjestämiseen ja niihin liittyviin rekrytointeihin sekä tiedottamiseen, koulutukseen, ohjeistukseen ja muihin lain täytäntöönpanotoimiin on varattava riittävästi aikaa. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

4 Suhde perustuslakiin ja sääntämisyjärjestys

Ehdotettua syöttötariffijärjestelmää on tarpeen arvioida perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen kannalta. Yhdenvertaisuusvaatimus edellyttää lähtökohtaisesti samanlaista kohtelua samanlaisissa tapauksissa. Tästä ei kuitenkaan johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjälle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (PeVL 5/2008 vp).

Hyväksyminen syöttöjärjestelmään on ehdotetussa 7—11 §:ssä rajattu tuulivoimaloihin, biokaasuvoimaloihin, puupolttoainevoimaloihin ja metsähakevoimaloihin, jotka täyttävät säädettyjä tehorojoja koskevat vaatimukset. Tehorajaan on vaikuttanut etenkin sähkömarkkinoiden sääntelyjärjestelmä ja muut sähkömarkkinoihin liittyvät näkökohdat sekä syöttötariffijärjestelmän kustannustehokkuus. Muista hyväksymisen edellytyksistä säädetään 7—11 §:ssä. Syöttötariffijärjestelmää täydentäisi kiinteä sähkön tuotantotuki, jota maksettaisiin syöttötariffijärjestelmän ulkopuolelle jäävästä tuulivoimaan, biokaasuun, metsähakkeeseen, vesivoimaan ja kierrätyspolttoaineeseen perustuvasta sähkön tuotannosta.

Sähkön tuotannon tavoitehinta olisi sama riippumatta siitä, onko kyse tuulivoimalasta, biokaasuvoimalasta tai puupolttoainevoimalasta. Tuulivoimainvestointien nopea käynnistäminen on tarpeen uusiutuvan energian tavoitteen kannalta, minkä vuoksi tavoitehintaa tuulivoimalla tuotetusta sähköstä olisi aluksi 61 §:n nojalla korkeampi. Toisaalta sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämi-

seksi maksettaisiin lisäksi lämpöpreemiota biokaasulla ja puupolttoaineella tuotetusta sähköstä. Lämpöpreemion suuruus määräytyisi teknologiakohtaisesti.

Metsähakevoimaloiden hyväksymiselle syöttötariffijärjestelmään olisi vähemmän rajoituksia verrattuna muihin voimalaitoksiin. Toisaalta metsähakevoimaloissa tuotetusta sähköstä maksettavan tuen määrä olisi keskimääräistä alempi kuin muissa syöttötariffijärjestelmään hyväksytyissä voimalaitoksissa tuotetusta sähköstä. Metsähakevoimaloita koskevan tukijärjestelmän tavoitteena on parantaa metsähakkeen kannattavuutta verrattuna kilpaileviin polttoaineisiin, kun muiden syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävien voimalaitoksien tuotantotukien tarkoituksena on kannustaa uusiin investointeihin.

Myös ehdotettua 62 §:n siirtymäsäännöstä on tarpeen arvioida perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuden kannalta. Ehdotetun 62 §:n 2 momentin nojalla lain voimaan tullessa kaupallisessa käytössä olevat voimalaitokset voidaan hyväksyä vastaavin ehdoin syöttötariffijärjestelmään kuin lain voimaantulon jälkeen kaupalliseen käyttöön otettavat voimalaitokset. Hyväksyminen on kuitenkin rajoitettu 1 päivä tammikuuta 2009 jälkeen kaupalliseen käyttöön otettuihin voimalaitoksiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että syöttötariffijärjestelmän käyttöönoton valmistelun aikana toteutetut tuulivoimala-, biokaasuvoimala- ja puupolttoainevoimalahankkeet hyväksyttäisiin järjestelmän piiriin. Metsähakevoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään myös, vaikka kyse olisi toiminnassa olevasta voimalaitoksesta. Tämän vuoksi metsähakevoimaloita koskeva siirtymäsäännös ei ole tarpeen.

Syöttötariffijärjestelmällä pyritään tehokkaasti edistämään uusiutuvien energialähteiden käytön laajentamista. Tavoitteena on uusien tuulivoimaloiden, biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden rakentaminen sekä metsähakkeen käytön edistäminen toiminnassa olevissa monipolttoainekattiloissa siten, että Suomelle EU:ssa asetettu uusiutuvan energian lisäämistavoite toteutuisi. Järjestelmään ei 6 §:n nojalla enää hyväksyttäisi uusia tuulivoimaloita, biokaasuvoimaloita tai puupolttoainevoimaloita, kun tavoite on saavutettu. Sääntelyn tarkoitusta voidaan pitää

hyväksyttävänä. Sääntelyä voidaan myös yhdenvertaisuusvaatimuksen kannalta pitää hyväksyttävänä.

Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään voidaan ainakin jossain määrin katsoa perustavan sähkön tuottajalle perustuslain 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden suojan piiriin kuuluvia varallisuusarvoisia oikeuksia. Sähkön tuottaja voi saada perustuslainsuojaa oikeusasemalleen ja tekemilleen investoinneille lähinnä perustuslain 15 ja 18 §:n yhteisvaikutuksen nojalla. Luvan peruuttamista tai lupaehtojen merkittävää kiristämistä pidetään yksilön oikeusasemaan puuttavana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä. Hyväksymispäätöksen raukeamisesta säädettäisiin ehdotetussa 17 §:ssä ja peruuttamisesta 19 §:ssä. Sääntelyn taustalla voidaan katsoa olevan syöttötariffijärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävä peruste sekä sääntelyä oikeasuhtaisena tavoitteisiin nähden. Peruuttamismahdollisuus on 19 §:ssä sidottu vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyön-teihin sekä siihen, että sähkön tuottajalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (PeVL 40/2002 vp, PeVL 14/2004 vp, PeVL 7/2005 vp, PeVL 20/2006 vp). Hyväksymispäätöksen muuttamisesta säädettäisiin ehdotetussa 18 §:ssä, jonka nojalla Energiamarkkinavirasto voi käsitellä asian, kun päätöksessä annetun määräyksen perusteissa tapahtuu pysyväksi katsottava muutos. Ehdotetun 20 §:n nojalla hyväksymispäätös voidaan siirtää, jos sähkön tuotantoon on edelleen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. Hyväksymispäätöksen raukeamiseen, peruuttamiseen, muuttamiseen ja siirtoon liittyvää harkintaa on viranomaistoiminnan ennustettavuuden kannalta pidettävä riittävän täsmällisenä, yksiselitteisenä ja sidottuna. Koska sähkön tuottajalla on ehdotetun 54 §:n nojalla oikeus saattaa Energiamarkkinaviraston päätös riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi, on ehdotuksia pidettävä oikeusturvan kannalta riittävinä. Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perustuslain 15 §:n 1 momentin omaisuuden suojan yleislausekkeen kannalta hyväksyttävänä.

Energiamarkkinaviraston tekemään päätökseen syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määräytymisestä (ehdotettu 27 ja 35 §), maksatuksen keskeyttämisestä (ehdotettu 48 §), takaisinperinnästä (ehdotettu 50 §) ja kuittauksesta (ehdotettu 53 §) haettaisiin ehdotetun 54 §:n nojalla muutosta oikaisumenettelyssä. Näihin päätöksiin ei yleensä voida katsoa liittyvän erityisiä oikeussuojan tarpeita. Tarkoituksena on sovittaa yhteen nopea ja tehokas viranomaistoiminta sekä tehokkaan oikeussuojan vaatimus. Energiamarkkinaviraston oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen ja muuhun ehdotetun lain nojalla antamaan päätökseen olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla hallintolainkäyttölain mukaisesti. Ehdotettua sääntelyä on oikeusturvan osalta keskeisen perustuslain 21 §:n 1 momentin kannalta pidettävä riittävänä.

Todentajaksi hyväksymisestä säädetään ehdotetussa 38 §:ssä sekä todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttamisesta ja peruuttamisesta ehdotetussa 41 §:ssä. Sääntelyyn liittyy toimilupäsääntelylle ominaisia piirteitä. Peruuttamismahdollisuus on 41 §:ssä sidottu vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että todentajalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen. Ehdotettujen säännösten voidaan katsoa antavan riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta (PeVL 33/2005 vp, PeVL 15/2008 vp ja PeVL 19/2009 vp).

Todentajien tehtäviä, joista säädetään tarkemmin ehdotetussa 14 ja 27 §:ssä, voidaan pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä. Todentajiin sovelletaan ehdotetun 40 §:n nojalla, mitä julkisuuslaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa, hallintolaisissa ja kielilaisissa säädetään. Ehdotetussa 55 §:ssä säädetään muutoksenhausta todentajan päätökseen. Syöttötariffijärjestelmään liittyvien tehtävien antamista todentajille voidaan pitää tarpeellisenä tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Säännösehdoituksissa on otettu huomioon perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset.

Lailla voidaan perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Energiamarkkinaviraston tarkastusoikeus pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin on ehdotetun 44 §:n 1 momentin nojalla rajoitettu tilanteisiin, joissa on syytä epäillä, että on tehty rikoslain 16 luvun 8 §:ssä taikka 29 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Mainittujen lainkohtien nojalla enimmäisrangaistus on vankeutta. Ehdotettua 44 §:n 1 momenttia ei voida pitää perustuslain 10 §:n kannalta ongelmallisena (PeVL 46/2001 vp, PeVL 40/2002 vp ja PeVL 46/2001 vp).

Perustuslain 8 §:ssä vahvistettu rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sisältää vaatimuksen sääntelyn täsmällisyydestä. Ehdotetussa 47 §:ssä yksilöityjen velvollisuuksien tahallisuudesta tai tuottamuksellisesta rikkomisesta seuraisi sakkorangaistus, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Ehdotettua 47 §:ää ei ole pidettävä perustuslain 8 §:n kannalta ongelmallisena.

Ahvenanmaan maakunnalla on perustuslain 120 §:n nojalla itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa erikseen säädetään. Syöttötariffijärjestelmää ja kiinteää sähkön tuotantotukea on Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n nojalla pidettävä maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvina asioina. Syöttötariffijärjestelmään ei voida hyväksyä maakunnassa sijaitsevia voimalaitoksia, ja myöskään kiinteää sähkön tuotantotukea ei maksettaisi tällaisille voimalaitoksille.

Ahvenanmaan maakunnalla on toimivalta säätää maakuntalaki, jonka nojalla sähkön tuottajalle maksettaisiin vastaavin perustein tuotantotukea kuin ehdotetussa laissa tai säädettäisiin muunlaisista toimenpiteistä uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi maakunnassa. Ahvenanmaan itsehallintolain 7 luvun mukaan maakunnalle suoritetaan itsehallinnosta aiheutuvien menojen kattamiseksi vuosittain valtion varoista tasoitusmäärä. Ahvenanmaan itsehallintolain lähtökohtana on, että maakunta vastaa kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanosta siltä osin

kuin asia kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö on järjestänyt Ahvenanmaan itsehallintolain 59 b §:n 2 momentissa tarkoitetun neuvottelun maakunnan ja valtakunnan viranomaisille. Neuvottelussa on käsitelty uusiutuvan energian velvoitepakettia ja Suomelle EU:ssa asetetun uusiutuvan energian lisäämistavoitteen toteuttamista sekä tavoitteen toteuttamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lakiin ehdotetun 12—14, 16, 20, 21, 23—27, 30, 31, 33, 34, 37—39, 58 ja 59 §:n nojalla antaa lähinnä menettelyihin ja lain soveltamiseen liittyviä tarkempia säännöksiä. Ehdotettujen asetuksenantovaltuuksien voidaan

katsoa perustuvan riittävän täsmällisiin ja tarkkarajaisiin säännöksiin yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Asetuksenantovaltuuksien voidaan katsoa täyttävän perustuslain 80 §:n 1 momentin vaatimukset.

Lakiehdotus ei sisältäisi perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia tai muita valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä. Sen vuoksi on perusteltua katsoa, että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää sähkön tuottamista uusiutuvilla energialähteillä ja näiden energialähteiden kilpailukykyä sekä monipuolistaa sähkön tuotantoa ja parantaa omavaraisuutta sähkön tuotannossa.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion varoista tuulivoimalla, biokaasulla, puupolttoaineella, vesivoimalla ja kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä maksettavasta tuotantotuesta.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tämän lain nojalla maksettavaa tuotantotukea ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

4 §

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

Energiamarkkinavirasto valvoo tämän lain noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa sille säädettyt tehtävät.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *verkonhaltijalla* sähkömarkkina-laissa (386/1995) tarkoitettua verkkonhaltijaa;

2) *tuulivoimalalla* voimalaitosta, jossa tuotetaan tuuliturbiineilla sähköä ilman virtauksen liike-energiasta yhdessä tai useammassa samaan verkkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

3) *biokaasulla* orgaanisen aineksen anaerobisen hajoamisen tuotetta, jonka pääkomponentit ovat metaani ja hiilidioksidi;

4) *biokaasuvoimalalla* voimalaitosta, jossa suoraan tai kaasuverkon kautta voimalaitokselle siirretystä biokaasusta tuotetaan sähköä yhdessä tai useammassa samaan verkkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

5) *biokaasulaitoksella* laitosta, jossa mädättämällä biomassaa bioreaktorissa suljetussa tilassa syntyy biokaasua;

6) *metsähakkeella* polttohaketta ja -mursketta, jotka valmistetaan suoraan metsästä saatavasta puusta;

7) *metsähakevoimalalla* voimalaitosta, jossa tuotetaan sähköä metsähakkeella yhdessä tai useammassa samaan verkkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

8) *puupolttoaineella* metsähaketta sekä teollisuuden sivutuotepuuta, joka syntyy metsäteollisuuden puunjalostusprosessin sivu- tai jätetuotteena syntyvästä puuaineksesta;

9) *puupolttoainevoimalalla* voimalaitosta, jossa tuotetaan lämpöä ja sähköä puupolttoaineella yhdessä tai useammassa samaan verkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

10) *kierrätyspolttoaineella* yhdyskuntien ja yritysten polttokelpoisista, kuivista, kiinteistä ja syntyipaikoilla lajitelluista jätteistä valmistettua polttoainetta, jonka ominaisuudet tunnetaan, sekä jätepolttoaineista termisessä kasutusprosessissa valmistettua tuotekaasua;

11) *kierrätyspolttoainevoimalalla* voimalaitosta, jossa tuotetaan sähköä kierrätyspolttoaineella yhdessä tai useammassa samaan verkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

12) *vesivoimalalla* voimalaitosta, jossa tuotetaan sähköä vesivoimalla yhdessä tai useammassa samaan verkonhaltijan mittariin kytketyssä generaattorissa;

13) *päästöoikeudella* päästökauppalaissa (683/2004) tarkoitettua päästöoikeutta;

14) *sähkön tuottajalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, jonka hallinnassa on voimalaitos.

laitoksessa syntyvää biokaasua käyttävien biokaasuvoimaloiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 19 megavoltiampeeria; sekä

4) puupolttoainevoimaloita, kunnes järjestelmään hyväksytyjä puupolttoainevoimaloita on enemmän kuin 50 ja niiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 150 megavoltiampeeria.

7 §

Hyväksymisen yleiset edellytykset

Syöttötariffijärjestelmään voidaan hyväksyä tuulivoimala, biokaasuvoimala, metsähakevoimala ja puupolttoainevoimala, joka sijaitsee Suomessa tai Suomen aluevesillä ja on liitetty sähköverkkoon siellä sekä jolla on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset sähkön tuotannolle.

Voimalaitoskohtaisista edellytyksistä järjestelmään hyväksymiselle säädetään 8—11 §:ssä.

2 luku

Hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään

6 §

Syöttötariffijärjestelmä

Syöttötariffijärjestelmässä sähkön tuottajalle, jonka tuulivoimala, biokaasuvoimala, metsähakevoimala tai puupolttoainevoimala on hyväksytty järjestelmään, maksetaan määräjän sähkön markkinahinnan tai päästöoikeuden hinnan perusteella muuttuvaa tukea (*syöttötariffi*) tukeen oikeuttavasta tuotannosta.

Syöttötariffijärjestelmään voidaan hyväksyä:

- 1) metsähakevoimaloita;
- 2) tuulivoimaloita, kunnes järjestelmään hyväksytyjen tuulivoimaloiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 2 500 megavoltiampeeria;
- 3) biokaasuvoimaloita, kunnes järjestelmään hyväksytyjen, pääasiallisesti biokaasu-

8 §

Metsähakevoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset

Metsähakevoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään vain, jos:

- 1) sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovoltiampeeria; sekä
- 2) se ei kuulu eikä ole kuulunut syöttötariffijärjestelmään.

9 §

Tuulivoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset

Tuulivoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään vain, jos:

- 1) se ei ole saanut valtiontukea;
- 2) se on uusi eikä se sisällä käytettyjä osia; sekä

3) sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 500 kilovolttiampeeria.

10 §

Biokaasuvoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset

Biokaasuvoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään vain, jos:

- 1) se ei ole saanut valtiontukea;
- 2) se on uusi eikä se sisällä käytettyjä osia;
- 3) sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovolttiampeeria; sekä
- 4) se käyttää polttoaineena sellaisessa biokaasulaitoksessa syntyvää biokaasua, joka ei ole saanut valtiontukea, joka on uusi ja joka ei sisällä käytettyjä osia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu biokaasuvoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään lämpöpreemiolla korotettuun syöttötariffiin oikeutettuna, jos:

- 1) se tuottaa sähkön tuotannon yhteydessä lämpöä hyötykäyttöön; sekä
- 2) sen kokonaishyötysuhde on vähintään 50 prosenttia tai, jos sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 1 megavolttiampeeri, vähintään 75 prosenttia.

11 §

Puupolttoainevoimalan hyväksymisen erityiset edellytykset

Puupolttoainevoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään vain, jos:

- 1) se ei ole saanut valtiontukea;
- 2) se on uusi eikä se sisällä käytettyjä osia;
- 3) sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 100 kilovolttiampeeria ja enintään 8 megavolttiampeeria;
- 4) siinä tuotetaan sähkön tuotannon yhteydessä lämpöä hyötykäyttöön; sekä
- 5) sen kokonaishyötysuhde on vähintään 50 prosenttia tai, jos sen generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on vähintään 1 megavolttiampeeri, vähintään 75 prosenttia.

12 §

Tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä

Tarkempia säännöksiä syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ennakkoilmoitus

Sähkön tuottajan on tehtävä kirjallinen ennakkoilmoitus Energiamarkkinavirastolle kuukauden kuluessa päätöksestä rakentaa syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen edellytykset täyttävä tuulivoimala, biokaasuvoimala tai puupolttoainevoimala.

Ennakkoilmoituksessa on oltava tiedot rakennettavan voimalaitoksen generaattoreiden yhteenlasketusta nimellistehosta ja suunnitellusta käyttöönnoton ajankohdasta sekä luotettava arvio voimalaitoksen vuosituotannosta. Biokaasuvoimalaa ja puupolttoainevoimalaa koskevassa ennakkoilmoituksessa on oltava tiedot myös lämmön hyötykäytöstä ja voimalaitoksen kokonaishyötysuhteesta.

Jos ennakkoilmoituksessa annetuissa tiedoissa tapahtuu muutos, sähkön tuottajan on viipymättä ilmoitettava asiasta Energiamarkkinavirastolle.

Tarkempia säännöksiä ennakkoilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Hakemus

Sähkön tuottajan on tehtävä syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä varten hakemus Energiamarkkinavirastolle.

Hakemus on tehtävä ennen kuin tuulivoimala, biokaasuvoimala ja siihen biokaasua tuottava biokaasulaitos tai puupolttoainevoimala otetaan kaupalliseen käyttöön. Metsähakevoimalan hyväksymistä koskeva hakemus voidaan tehdä myös metsähakevoimalan kaupalliseen käyttöön ottamisen jälkeen.

Hakemuksessa on esitettävä viranomaisharkinnan kannalta tarpeelliset selvitykset sähkön tuottajasta, voimalaitoshankkeesta ja voimalaitoksesta. Tuulivoimalan, biokaasuvoimalan ja puupolttoainevoimalan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava myös suunniteltu kaupalliseen käyttöön ottamisen ajankohta.

Hakemukseen on liitettävä suunnitelma tukeen oikeuttavan sähkön tuotannon seurannasta. Hakemukseen on liitettävä myös todentajan varmennus siitä, että voimalaitoksen sijainti ja verkkoliitäntä täyttävät 7 §:ssä säädetty vaatimukset, sekä siitä, että voimalaitos täyttää ne edellytykset, jotka sitä 8 §:n 1 kohdan, 9 §:n 2 tai 3 kohdan, 10 §:n 1 momentin 2—4 kohdan tai 2 momentin taikka 11 §:n 2—5 kohdan mukaan koskevat, samoin kuin todentajan varmennus voimalaitoksen vuosituotantoa koskevasta tarkennetusta arviosta.

Tarkempia säännöksiä hakemuksesta ja sen liitteistä sekä todentajan varmennuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Hyväksymispäätös

Energiamarkkinavirasto hyväksyy voimalaitoksen syöttötariffijärjestelmään, jos hakemuksessa on osoitettu, että tässä laissa säädetty edellytykset täyttyvät, että ennakoilmoitus on tehty 13 §:n mukaisesti ja että hyväksymiselle ei ole tässä laissa säädettyä estettä.

Hyväksymispäätöksessä on oltava tiedot sähkön tuottajasta ja määräykset:

- 1) voimalaitoksesta ja sen generaattoreiden yhteenlasketusta nimellistehosta;
- 2) sovellettavasta tuotantotuesta;
- 3) sähkön tuotannon kokonaismäärästä, jolle syöttötariffia enintään maksetaan päätöksen voimassaoloaikana, jos kyseessä on tuulivoimala, biokaasuvoimala tai metsähakevoimala; sekä
- 4) muista, yleisen tai yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja päätöksen edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

16 §

Oikeus syöttötariffiin

Syöttötariffi maksetaan kolmen kuukauden aikana (*tariffijakso*) tuotetusta sähkön määrästä. Sähkön tuottajan oikeus syöttötariffiin alkaa hyväksymispäätöksen lainvoimaiseksi tuloa seuraavasta tariffijaksosta.

Sähkön tuottaja voi saada syöttötariffin enintään kahdentoista vuoden ajan siitä, kun oikeus syöttötariffiin alkaa.

Sähkön tuottajalla ei kuitenkaan ole oikeutta syöttötariffiin:

1) tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa tai metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä, joka ylittää hyväksymispäätöksessä 15 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla annetussa määräyksessä vahvistetun kokonaismäärän;

2) puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä enempää kuin 750 000 euroa neljältä perättäiseltä tariffijaksolta.

Tarkempia säännöksiä kalenterivuoden jakaantumisesta tariffijaksoihin ja syöttötariffin maksamisen perusteena olevasta sähkön tuotannon määrästä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Hyväksymispäätöksen raukeaminen

Hyväksymispäätös raukeaa, kun sähkön tuottajalla ei enää ole oikeutta syöttötariffiin 16 §:n nojalla.

Energiamarkkinavirasto voi päättää, että hyväksymispäätös raukeaa, jos:

- 1) voimalaitoksen toiminta on ollut keskeytyneenä sähkön tuottajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden;
- 2) voimalaitoksen toimintaa ei ole aloitettu tai sen toiminnan alkamisen kannalta olennaisia toimenpiteitä tehty viiden vuoden kuluessa hyväksymispäätöksen lainvoimaiseksi tulosta; taikka
- 3) sähkön tuottajan omaisuutta on ulosmittattu, hän on joutunut selvitystilaan tai hänet on haettu konkurssiin taikka tuomioistuin on tehnyt päätöksen häneen kohdistuvan velkajärjestely- tai saneerausmenettelyn aloittamisesta.

Energiamarkkinaviraston on päätettävä, että hyväksymispäätös raukeaa, jos sähkön tuottaja tekee asiaa koskevan hakemuksen.

18 §

Hyväksymispäätöksen muuttaminen

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa hyväksymispäätöstä, jos päätöksessä annetun määräyksen perusteessa tapahtuu pysyväksi katsottava muutos.

Hakemuksen päätöksessä määrätyn generaattoreiden yhteenlasketun nimellistehon tai sähkön tuotannon kokonaismäärän korottamiseksi taikka lämpöpreemion saamiseksi biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä voi panna vireille sähkön tuottaja.

Hakemukseen on liitettävä 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut suunnitelma ja varmenukset. Hakemuksesta tehtävään päätökseen sovelletaan, mitä 15 §:ssä säädetään syöttötariffijärjestelmään hyväksymisestä tehtävästä päätöksestä.

19 §

Hyväksymispäätöksen peruuttaminen

Energiamarkkinavirasto voi peruuttaa hyväksymispäätöksen, jos:

1) hakemuksessa tai sen liitteessä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet päätökseen tai muutoin siihen liittyvään harkintaan; taikka

2) voimalaitoksen sijainti tai verkkoliitäntä ei enää täytä 7 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, jokin 8—11 §:ssä säädetty voimalaitoksen hyväksymisen edellytys ei enää täyty taikka sähkön tuottaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka hyväksymispäätöksessä annettua määräystä eivätkä asianomaiselle sähkön tuottajalle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

20 §

Hyväksymispäätöksen siirto

Energiamarkkinaviraston on siirrettävä hyväksymispäätös toiselle sähkön tuottajalle, jos päätöksessä mainitun voimalaitoksen hallinta siirtyy toiselle sähkön tuottajalle ja sähkön tuotantoon on edelleen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. Siirtämistä varten sähkön tuottajan on kirjallisesti ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle voimalaitoksen hallinnan siirtymisestä sekä toimitettava tarpeelliset tiedot siirron saajasta ja tämän suostumuksesta siirtoon.

Siirron saaja vastaa hallinnassaan olevan voimalaitoksen osalta sähkön tuottajalle tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista ja on oikeutettu syöttötariffiin saatuaan tiedon hyväksymispäätöksen siirtämisestä.

Päätäessään hyväksymispäätöksen siirtämisestä Energiamarkkinaviraston on samalla tarkistettava hyväksymispäätöstä 15 §:n 2 momentissa mainittujen seikkojen osalta.

Tarkempia säännöksiä siirtämistä koskevasta ilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Sähkön tuottajan yleiset velvollisuudet

Sähkön tuottajan on viipymättä ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle:

1) pysyvistä muutoksista, jotka koskevat 7—11 §:ssä säädettyä edellytystä tai hyväksymispäätöksessä annetun määräyksen perustetta;

2) muutoksista syöttötariffijärjestelmään hyväksytyt voimalaitoksen hallintasuhteissa;

3) syöttötariffijärjestelmään hyväksytyt voimalaitoksen käyttöön ottamisen viivästyttämisestä; sekä

4) yli kolme kuukautta kestävästä katkoksesta sähkön tuotannossa.

Sähkön tuottajan tulee pitää yllä luotettavaa kirjanpitoa voimalaitoksessa käytetyistä polttoaineista ja niiden energiasisällöstä tariffijakoittain, jos voimalaitoksessa on mahdollista käyttää erilaisia polttoaineita.

Sähkön tuottajan tulee pitää yllä luotettavaa kirjanpitoa puupolttoainevoimalassa tai 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa biokaasuvoimalassa tuotetun lämmön hyötykäytöstä ja mainitun voimalaitoksen kokonaisuhyötysuhteesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitettavista seikoista sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitettusta kirjanpidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Syöttötariffin maksaminen

22 §

Tavoitehinnan ja muuttuvan tuotantotuen määrä

Syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tuotetun sähkön tavoitehintana on 83,50 euroa megawattitunnilta.

Syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä metsähakevoimalassa tuotetusta sähköstä maksetaan päästöoikeuden hinnan mukaan muuttuvaa tuotantotukea enintään 18 euroa megawattitunnilta.

23 §

Tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto

Tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttavaa sähkön tuotantoa on voimalaitoksen generaattorissa tuotettu sähkö, josta on vähennetty voimalaitoksen omakäyttölaitteiden kuluttama sähköenergia. Omakäyttölaitteina pidetään niitä voimalaitoksen laitteita ja koneita, jotka voimalaitoksessa tarvitaan sähkön tai sähkön ja lämmön tuottamiseen ja tuotantovalmiuden ylläpitämiseen sekä laitoksen aiheuttamien ympäristöhaittojen poistamiseen tai pienentämiseen.

Tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto määräytyy sen verkonhaltijan mittarilukeman perusteella, jonka verkkoon sähkön tuottaja on liittynyt. Sähkön tuotanto ei kuitenkaan oikeuta

tavoitehintaan eikä muuttuvaan tuotantotukeen niiltä tunneilta, joina voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinta on negatiivinen.

Biokaasuvoimalassa tavoitehintaan oikeuttaa vain biokaasulaitoksessa syntyvään biokaasuun perustuva sähkön tuotanto. Puupolttoainevoimalassa tavoitehintaan oikeuttaa vain puupolttoaineeseen perustuva sähkön tuotanto. Metsähakevoimalassa muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttaa vain metsähakkeeseen perustuva sähkön tuotanto.

Tarkempia säännöksiä tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Syöttötariffi

Tuulivoimalassa, biokaasuvoimalassa ja puupolttoainevoimalassa tavoitehintaan oikeuttavasta sähkön tuotannosta maksetaan syöttötariffina tavoitehintaa vähennettynä voimalaitoksen sijaintipaikan kolmen kuukauden sähkön markkinahinnan keskiarvolla.

Jos sähkön markkinahinnan keskiarvo kolmen kuukauden aikana on alle 30 euroa megawattitunnilta, syöttötariffina maksetaan tavoitehintaa vähennettynä 30 eurolla megawattitunnilta.

Metsähakevoimalassa tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta maksetaan syöttötariffina 18 euroa megawattitunnilta, kun kolmen kuukauden päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo on enintään 10 euroa. Syöttötariffi laskee tasaisesti markkinahinnan keskiarvon noustessa, ja sitä ei enää makseta, kun markkinahinnan keskiarvo nousee 23 euroon.

Tarkempia säännöksiä syöttötariffista, sähkön ja päästöoikeuden markkinahinnoista sekä muuttuvan tuotantotuen laskentakaavasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Lämpöpremiolla korotettu syöttötariffi

Syöttötariffin korotuksena maksettava lämpöpremio on 20 euroa megawattitunnilta

puupolttoainevoimalassa tuotetusta sähköstä ja 50 euroa megawattitunnilta biokaasuvoimalassa tuotetusta sähköstä.

Lämpöpremio maksetaan, jos puupolttoainevoimalassa tai biokaasuvoimalassa sähkön tuotannon yhteydessä tuotetaan lämpöä hyötykäyttöön ja voimalaitoksen kokonaisyötysuhde päättyneellä tariffijaksolla ja sitä edeltäneellä kolmella tariffijaksolla on keskimäärin ollut 11 §:n 5 kohdan mukainen. Lisäksi biokaasuvoimalalta edellytetään, että se on hyväksytty syöttötariffijärjestelmään 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuna voimalaitoksena.

Jos puupolttoainevoimala tai biokaasuvoimala on kuulunut syöttötariffijärjestelmään lyhyemmän aikaa kuin neljän tariffijakson ajan, syöttötariffia korotetaan lämpöpremiolla, jos voimalaitoksen on hyväksymispäätöksessä todettu täyttävän 10 §:n 2 momentissa taikka 11 §:n 4 ja 5 kohdassa säädetty edellytykset.

Mitä 23 §:ssä säädetään tavoitehintaan ja muutuvaan tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta, koskee myös lämpöpreemioon oikeuttavaa sähkön tuotantoa.

Tarkempia säännöksiä lämpöpremiosta ja lämpöpreemioon oikeuttavasta sähkön tuotannosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Selvitys syöttötariffin maksamista varten

Sähkön tuottajan on laadittava luotettava selvitys 23 §:n nojalla tavoitehintaan ja muutuvaan tuotantotukeen sekä 25 §:n nojalla lämpöpreemioon oikeuttavasta voimalaitoksen sähkön tuotannosta tariffijaksolta.

Tarkempia säännöksiä selvityksen sisällöstä ja sen laatimisen ajankohdasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Maksettavan syöttötariffin määräytyminen

Sähkön tuottajan tulee kahden kuukauden kuluessa tariffijakson päättymisestä toimittaa

Energiamarkkinavirastolle hakemus syöttötariffin saamiseksi.

Hakemuksessa tulee olla 26 §:ssä tarkoitettu selvitys, todentajan varmennus selvityksessä esitettyjen tietojen asianmukaisuudesta sekä oikeat ja riittävät tiedot syöttötariffin maksamisen kannalta tarpeellisista muista seikoista.

Energiamarkkinavirasto tekee hakemuksen perusteella päätöksen sähkön tuottajalle maksettavan syöttötariffin suuruudesta.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen toimitamisesta, hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja niiden varmennuksesta sekä syöttötariffin suuruuden määrittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Syöttötariffin maksaminen sähkön tuottajalle

Energiamarkkinavirasto maksaa sähkön tuottajalle syöttötariffijärjestelmään hyväksytyssä voimalaitoksessa tuotetun sähkön perusteella syöttötariffin tariffijaksolta, jos sähkön tuottaja on toimittanut Energiamarkkinavirastolle hakemuksen 27 §:n mukaisesti.

4 luku

Kiinteä sähkön tuotantotuki ja sen maksaminen

29 §

Kiinteä sähkön tuotantotuki

Tuulivoimalla, biokaasulla, puupolttoaineella, vesivoimalla ja kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä maksetaan sähkön tuottajalle kiinteää sähkön tuotantotukea, jos 30 §:n 1 ja 2 momentissa säädetty edellytykset tuen maksamiselle ovat olemassa.

Tukea maksetaan:

- 1) tuulivoimalla ja metsähakkeella tuotetusta sähköstä 6,9 euroa megawattitunnilta;
- 2) biokaasulla ja vesivoimalla tuotetusta sähköstä 4,2 euroa megawattitunnilta;
- 3) kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä 2,5 euroa megawattitunnilta.

30 §

Kiinteän sähkön tuotantotuen saamisen edellytykset

Edellytyksenä kiinteän sähkön tuotantotuen maksamiselle on, että:

1) voimalaitoksen sijainti ja verkkoliitäntä täyttävät 7 §:ssä säädettyt vaatimukset;

2) voimalaitos ei kuulu eikä ole kuulunut syöttötariffijärjestelmään samaan polttoaineeseen perustuvan sähkön tuotannon perusteella; sekä

3) sähkön tuottaja pitää yllä luotettavaa kirjanpitoa voimalaitoksessa kalenterivuoden aikana käytetyistä polttoaineista ja niiden energiasisällöistä, jos voimalaitoksessa on mahdollista käyttää erilaisia polttoaineita.

Jos sähkö tuotetaan vesivoimalla, tuen maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että vesivoimalan generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on enintään 1 megavoltiampeeri.

Tarkempia säännöksiä kiinteän sähkön tuotantotuen saamisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Rekisteröitymisvelvollisuus

Sähkön tuottajan on tehtävä Energiamarkkinavirastolle kirjallinen ilmoitus kiinteän sähkön tuotantotuen saajaksi rekisteröitymistä varten. Ilmoituksessa tulee olla ne sähkön tuottajaa ja voimalaitosta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen tuen maksamiseksi. Ilmoitus tulee tehdä, ennen kuin tukea 35 §:n mukaisesti ensimmäisen kerran haetaan.

Jos sähkön tuottajan ilmoittamissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus Energiamarkkinavirastolle.

Tarkempia säännöksiä rekisteröitymisvelvollisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttava sähkön tuotanto

Kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttavaan sähkön tuotantoon sovelletaan, mitä 23 §:ssä säädetään tavoitehintaan ja muuttuvaan tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta. Tukea maksetaan kuitenkin myös niiltä tunneilta, joina voimalaitoksen sijaintipaikan sähkön markkinahinta on negatiivinen.

33 §

Kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista koskeva rajoitus

Kiinteää sähkön tuotantotukea ei makseta, jos kalenterivuoden aikana tuotetun sähkön määrä on alle 200 megawattituntia.

Kiinteää sähkön tuotantotukea ei myöskään makseta:

1) tuulivoimalla, biokaasulla, vesivoimalla tai kierrätyspolttoaineella tuotetusta sähköstä, jos sähkön markkinahinnan keskiarvo kalenterivuonna ylittää 76,6 euroa megawattitunnilta;

2) metsähakkeella tuotetusta sähköstä, jos päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo kalenterivuonna ylittää 18 euroa.

Tarkempia säännöksiä sähkön ja päästöoikeuden markkinahinnoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

34 §

Selvitys kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten

Sähkön tuottajan on laadittava luotettava selvitys kiinteään sähkön tuotantotukeen oikeuttavasta sähkön tuotannosta kalenterivuosittain.

Tarkempia säännöksiä selvityksestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen määräytyminen

Sähkön tuottajan tulee toimittaa Energiamarkkinavirastolle hakemus kiinteän sähkön tuotantotuen saamiseksi viimeistään 30 päivänä huhtikuuta tukeen oikeuttavaa kalenterivuotta seuraavana vuonna.

Energiamarkkinavirasto tekee hakemuksen perusteella päätöksen sähkön tuottajalle maksettavan kiinteän sähkön tuotantotuen suuruudesta.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 27 §:n 2 momentissa säädetään syöttötariffin saamista koskevasta hakemuksesta.

36 §

Kiinteän sähkön tuotantotuen maksaminen sähkön tuottajalle

Energiamarkkinavirasto maksaa 31 §:n mukaisesti rekisteröityneelle sähkön tuottajalle kiinteän sähkön tuotantotuen kalenterivuodelta, jos sähkön tuottaja on toimittanut Energiamarkkinavirastolle hakemuksen 35 §:n mukaisesti.

5 luku

Todentajat

37 §

Todentajaksi hyväksymisen edellytykset

Todentajaksi hyväksytään hakija:

- 1) joka on tässä laissa tarkoitetuissa varmennustehtävissä riippumaton;
- 2) jolla on varmennustehtäviä varten riittävästi ammattitaitoisia, riippumatonta henkilöstöä;
- 3) jolla on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät; sekä
- 4) jolla on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely.

Tarkempia säännöksiä todentajaksi hyväksymisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

38 §

Todentajaksi hyväksyminen

Energiamarkkinavirasto hyväksyy hakemuksesta suomalaisen yhteisön tai säätiön taikka tällaisen osan todentajaksi, jos 37 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyminen on osoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain (920/2005) säännösten mukaisesti.

Hyväksymispäätöksessä määritellään todentajan pätevyysalue sekä annetaan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset todentajan toimintaa koskevat määräykset. Päätös voidaan antaa määräajaksi.

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa hyväksytty todentaja rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun todentajaan, jos todentaja on yhteisö tai säätiö taikka tällaisen osa ja täyttää 37 §:ssä säädetty edellytykset sekä hyväksymisessä on noudatettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa säädettyä vastaavaa menettelyä.

Tarkempia säännöksiä menettelystä, jossa todentaja hyväksytään, ja hyväksymisen edellytysten arvioinnista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Todentajan tehtävät

Todentaja antaa 14 ja 27 §:ssä tarkoitetut varmennukset.

Todentajan tulee seurata toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä sekä toimia yhteistyössä toimialansa muiden todentajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Todentajan on ilmoitettava Energiamarkkinavirastolle muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 37 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymiseen.

Todentajan on vuosittain toimitettava Energiamarkkinavirastolle selvitys toiminnastaan ja sen tuloksista.

Tarkempia säännöksiä todentajan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä selvitysvelvollisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Todentajaan sovellettava muu lainsäädäntö

Todentajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Todentajan palveluksessa olevaan työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

41 §

Todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa todentajaksi hyväksymistä koskevassa päätöksessä määritellyä pätevyysaluetta. Pätevyysalueen muuttamiseen sovelletaan, mitä 37 §:ssä ja 38 §:n 1 momentissa säädetään todentajaksi hyväksymisestä ja sen edellytyksistä. Energiamarkkinavirasto voi myös muuttaa päätöksessä annettua määräystä, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että todentajan tehtävät suoritetaan asianmukaisesti. Määräyksen muuttamiseen sovelletaan, mitä 38 §:n 2 momentissa säädetään hyväksymispäätöksen sisällöstä. Pätevyysalueen ja määräyksen muuttamista koskeva asia voi tulla vireille myös todentajan hakemuksesta.

Energiamarkkinavirasto voi peruuttaa todentajaksi hyväksymistä koskevan päätöksen, jos:

1) hakemuksessa tai sen liitteessä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka

ovat olennaisesti vaikuttaneet päätökseen liittyvään harkintaan;

2) todentaja ei enää täytä todentajaksi hyväksymisen edellytyksiä taikka todentaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka päätöksessä annettua määräystä eivätkä todentajalle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

6 luku

Valvonta

42 §

Tiedonsaantioikeus

Energiamarkkinavirastolla on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot sähkön tuottajilta ja verkonhaltijoilta.

Energiamarkkinavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja:

1) sähkön tuottajan taloudellisesta asemasta;

2) sähkön tuottajan saamista investointituista ja muista valtiontuista;

3) sähkön tuottajaa koskevista muista seikoista, joilla on olennaista merkitystä syöttötariffijärjestelmään hyväksymisen kannalta taikka syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen määräytymisen, maksamisen, maksatuksen keskeytyksen tai takaisinperinnän kannalta.

Todentajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan todentajien yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisilleen sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja Energiamarkkinavirastolle.

43 §

Tietojen luovuttaminen

Energiamarkkinavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tässä

laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saamia tietoja:

1) syyttäjälle ja poliisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;

2) toimivaltaiselle Euroopan unionin toimielimelle tai unionin muulle elimelle, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa liittyvässä velvoitteessa sitä edellytetään.

44 §

Viranomaisen tarkastusoikeus

Energiamarkkinavirastolla on oikeus päästä voimalaitokseen ja muihin sähkön tuottajan tai todentajan hallinnassa oleviin tiloihin ja alueille sekä verkonhaltijan mittarin sijaintipaikkaan, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Pysyväisluonteeseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä taikka 29 luvun 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Energiamarkkinavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa sähkön tuottajan, todentajan ja verkonhaltijan asiakirjat ja muuta aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee palauttaa viipymättä, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

Sähkön tuottajan, todentajan ja verkonhaltijan tulee avustaa Energiamarkkinavirastoa tarkastuksen suorittamisessa.

45 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Energiamarkkinavirasto voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä; sekä

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, täyttämään velvollisuutensa.

Energiamarkkinavirasto voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämisen- tai keskeyttämishallalla siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

46 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä. Tulliviranomaiset ovat toimialallaan tarvittaessa velvollisia antamaan virka-apua tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi.

47 §

Syöttötariffisäännösten rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 21 §:n 2 tai 3 momentissa taikka 30 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä velvollisuutta taikka

2) antaa 26 tai 34 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä virheellisiä tietoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *syöttötariffisäännösten rikkomisesta* sakkoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta teosta ei kuitenkaan tuomita rangaistusta, jos teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat on kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

Sitä, joka rikkoo 45 §:n nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

48 §

Maksatuksen keskeytys

Energiamarkkinavirasto voi päätöksellään keskeyttää syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen maksatuksen, jos:

1) on perusteita epäillä, että sähkön tuottaja on 17 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä taikka että 7—11 tai 30 §:ssä säädetty edellytykset eivät enää täyty;

2) on perusteita epäillä, että sähkön tuottaja ei toimita maksettavan tuen määräytymistä varten oikeita tai riittäviä tietoja taikka muutoin olennaisella tavalla laiminlyö tai rikkoontuu tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta tai syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevassa päätöksessä annettua määrystä; taikka

3) sähkön tuottaja ei ole noudattanut 45 §:n nojalla annettua kieltoa tai määrystä.

Energiamarkkinaviraston on keskeytettävä maksatus, jos sähkön tuottaja ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä.

Maksatuksen keskeyttämiseen sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslain 19 §:n 3 kohdassa säädetään valtionavustuksen maksamisen keskeyttämisestä.

Energiamarkkinavirasto voi peruuttaa maksatuksen keskeyttämisestä tekemänsä päätöksen, jos sähkön tuottaja on korjannut puutteen tai laiminlyönnin.

7 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä

49 §

Palauttaminen

Sähkön tuottajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa syöttötariffi tai kiinteä sähkön tuotantotuki taikka sen osa. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

50 §

Takaisinperintä

Energiamarkkinaviraston on päätöksellään määrättävä jo maksettu syöttötariffi tai kiin-

teä sähkön tuotantotuki perittäväksi takaisin, jos sähkön tuottaja:

1) ei ole noudattanut 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä; taikka

2) on jättänyt palauttamatta sellaisen syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen taikka sen osan, joka 49 §:n mukaan on palautettava.

Energiamarkkinavirasto voi määrätä jo maksetun syöttötariffin tai kiinteän sähkön tuotantotuen taikka sen osan perittäväksi takaisin, jos sähkön tuottaja:

1) on 17 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä;

2) ei toimita maksettavan tuen määräytymistä varten oikeita tai riittäviä tietoja; taikka

3) on kieltäytynyt antamasta 42 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai 44 §:n 2 momentissa tarkoitettua aineistoa taikka avustamasta tarkastuksessa 44 §:n 3 momentin mukaisesti.

Takaisinperintään sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslain 21 §:n 3 kohdassa ja 22 §:n 3 momentissa säädetään valtionavustuksen perimisestä takaisin.

51 §

Korko ja viivästyskorko

Palautettavalle ja takaisin perittäväälle määrälle maksettavaan korkoon ja viivästyskorkoon sovelletaan, mitä valtionavustuslain 24 ja 25 §:ssä säädetään palautettavalle ja takaisin perittäväälle valtionavustuksen määrälle maksettavasta korosta ja viivästyskorosta.

52 §

Takaisinperinnän ja palauttamisen määräaika

Energiamarkkinaviraston on tehtävä takaisinperintää koskeva päätös viipymättä sen jälkeen, kun Energiamarkkinaviraston tietoon on tullut 50 §:ssä tarkoitettu seikka.

Syöttötariffin taikka sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut hyväksymispäätöksen raukeamisesta

tai peruuttamisesta. Vastaavasti velvollisuus syöttötariffin palauttamiseen 49 §:n nojalla raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut hyväksymispäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta.

Kiinteän sähkön tuotantotuen taikka sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut viimeisen tukierän maksamisesta. Vastaavasti velvollisuus tuen palauttamiseen 49 §:n nojalla raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut viimeisen tukierän maksamisesta.

53 §

Kuittaus

Energiamarkkinavirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä kuittataan. Kuittaukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslain 30 §:ssä säädetään palautettavan tai takaisin perittävän valtionavustuksen määrän kuittamisesta.

8 luku

Erinäiset säännökset

54 §

Muutoksenhaku Energiamarkkinaviraston päätökseen

Energiamarkkinaviraston 27, 35, 48, 50 tai 53 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään Energiamarkkinavirastolle.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain nojalla annettuun Energiamarkkinaviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Energiamarkkinaviraston päätöksestä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

55 §

Muutoksenhaku todentajan päätökseen

Todentajan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa hakea oikaisua todentajalta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Todentajan oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

56 §

Päätöksen täytäntöönpano

Energiamarkkinaviraston 48 tai 53 §:n nojalla antama päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää.

Energiamarkkinaviraston 41 §:n 2 momentin taikka 45 tai 50 §:n nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää.

57 §

Maksut

Tämän lain mukaisten Energiamarkkinaviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

58 §

Tietojen säilyttäminen

Sähkön tuottaja on velvollinen säilyttämään syöttötariffin maksamista varten laadittavaan selvitykseen liittyvän aineiston, kunnes kymmenen vuotta on kulunut hyväksymispäätöksen raukeamisesta tai peruuttami-

sesta, ja kiinteän sähkön tuotantotuen maksamista varten laadittavaan selvitykseen liittyvän aineiston, kunnes kymmenen vuotta on kulunut viimeisen tukierän maksamisesta.

Tarkempia säännöksiä tietojen säilyttämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

59 §

Tietojen toimittaminen Energiamarkkinavirastolle

Sähkön tuottajan tulee toimittaa Energiamarkkinavirastolle 27 ja 35 §:ssä tarkoitettu hakemus sähköisesti.

Myös muut tässä laissa tarkoitettut tiedot voidaan toimittaa Energiamarkkinavirastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti, jos siitä on sovittu etukäteen Energiamarkkinaviraston kanssa.

Tarkempia säännöksiä tietojen toimittamisesta Energiamarkkinavirastolle sähköisesti voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 luku

Voimaantulo

60 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 8 §, sellaisena kuin se on laeissa 1168/2002, 447/2005 ja 1058/2006.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

61 §

Siirtymäkautena maksettavaa tukea koskevat säännökset

Ennen lain voimaantuloa tuotetusta sähköstä maksettavaan tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tässä laissa säädetty syöttötariffi maksetaan ensimmäisen kerran vasta, kun kolmas tariffijakso tämän lain voimaantulosta on päättynyt. Sähkön tuottaja voi kuitenkin kahden kuukauden kuluessa mainitun tariffijakson päättymisestä Energiamarkkinavirastolle toimittamallaan hakemuksella saada syöttötariffin myös kahdelta ensimmäiseltä lain voimaantulon jälkeiseltä tariffijaksolta. Tätä koskevassa hakemuksessa on eriteltävä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot tariffijaksoittain.

Tuulivoimalassa tuotetun sähkön tavoitehinta on 22 §:n 1 momentista poiketen 105,30 euroa megawattitunnilta 31 päivään joulukuuta 2015. Mainitun tavoitehinnan perusteella laskettava syöttötariffi maksetaan sähkön tuottajalle kuitenkin enintään kolmen vuoden ajan.

62 §

Käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksymisen syöttötariffijärjestelmään

Sen estämättä, mitä 14 §:n 2 momentissa säädetään, syöttötariffijärjestelmään voidaan tämän lain mukaisesti hyväksyä myös kaupalliseen käyttöön otettu tuulivoimala, biokaasuvoimala tai puupolttoainevoimala, jos hyväksymistä haetaan Energiamarkkinavirastolta yhdeksän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Edellytyksenä kaupalliseen käyttöön otetun voimalaitoksen hyväksymiselle syöttötariffijärjestelmään on 7 ja 9—11 §:ssä säädetyn lisäksi, että voimalaitos ja biokaasuvoimalaan biokaasua tuottava biokaasulaitos on otettu uutena kaupalliseen käyttöön myöhemmin kuin 1 päivänä tammikuuta 2009. Mainituissa pykälissä säädetystä poiketen voimalaitos voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään, vaikka se on saanut valtioneuvoston tukea, jos saadut valtiontuet on palautettu niille tuen saamisen ajankohdasta laskettuine korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaisine, kolmella prosenttiyksiköllä korotettuine korkoineen.

Jos voimalaitos on saanut valtioneuvoston tukea, sähkön tuottajan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettusta hakemuksesta tukipäätöksen

tehneelle valtionavustuslaissa tarkoitettulle valtionavustusviranomaiselle.

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään hakemuksen sisällöstä ja hakemuksen liitteistä, hakemukseen on liitettävä todentajan varmennus siitä, että tämän pykälän 2 momentissa säädetty käyttöönoton ajankohtaa koskeva vaatimus täyttyy, sekä riittävä ja luotet-

tava selvitys siitä, että saadut valtiontuet on palautettu 2 momentin mukaisesti.

Tämän pykälän nojalla syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen sähkön tuotannosta sähkön tuottajalle maksettavasta syöttötariffista vähennetään määrä, joka vastaa sähkön tuottajalle sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 §:n nojalla maksettua määrää.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*